



Briuselis, 2023 m. lapkričio 27 d.
(OR. en)

15808/23

Tarpinstitucinė byla:
2023/0053(COD)

TRANS 524
CODEC 2222

ATASKAITA

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 15402/23

Komisijos dok. Nr.: 6795/1/23 REV1 + ADD1 REV1

Dalykas: Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl vairuotojo pažymėjimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2561, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/126/EB bei Komisijos reglamentas (ES) Nr. 383/2012
– Bendras požiūris

I. IVADAS

1. 2023 m. kovo 1 d. Komisija pateikė Tarybai pasiūlymą iš esmės peržiūrėti Direktyvą dėl vairuotojo pažymėjimų – 4-ąją šios direktyvos reformą.
2. Pasiūlymas, priimtas kaip Komisijos REFIT iniciatyvų ir kelių eismo saugumo dokumentų rinkinio dalis, yra aktualus daugiau kaip 250 mln. vairuotojų ES ir EEE. Jo tikslas – pagerinti kelių eismo saugumą ir palengvinti laisvą piliečių judėjimą ES. Pagrindiniai nauji elementai:
 - mobiliojo (t. y. skaitmeninio) vairuotojo pažymėjimo įvedimas,

- pažanga siekiant suderinti valstybėse narėse taikomus sveikatos tikrinimo procesus,
- lydimojo vairavimo sistema vairuotojo pažymėjimui nuo 17 metų,
- bandomasis laikotarpis pradedantiesiems vairuotojams,
- tiksliniai techniniai pakeitimai, kuriais siekiama toliau šalinti kliūtis, trukdančias gauti vairuotojo pažymėjimus piliečiams, persikeliantiems iš vienos valstybės narės į kitą, ir centralizuotas trečiosios valstybės kelių transporto sistemos vertinimas, siekiant pakeisti vairuotojo pažymėjimą valstybėje narėje, ir
- tikslingas egzamino reikalavimų vairuotojo pažymėjimui gauti ir reikalavimų, susijusių su vairuotojo fiziniu ir psichiniu tinkamumu vairuoti, atnaujinimas.

II. DARBAS KITOSE INSTITUCIJOSE

3. Europos Parlamentas už šį pasiūlymą atsakingu komitetu paskyrė Transporto ir turizmo komitetą (TRAN), o pranešėja – Karimą DELLI (Greens/EFA, FR). Balsavimas komitete dėl jos pranešimo preliminariai numatytas 2023 m. gruodžio 7 d.
4. 2023 m. birželio 14 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė nuomonę. Regionų komitetas nusprendė nuomonės nepateikti. 2023 m. balandžio 25 d. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas pateikė nuomonę.

III. DARBAS TARYBOJE IR JOS PARENGIAMUOSIUOSE ORGANUOSE

5. 2023 m. kovo 2 d. Sausumos transporto darbo grupės posėdyje Komisija išsamiai pristatė kelių eismo saugumo dokumentų rinkinį. 2023 m. kovo 8 d. buvo pateiktas ir išnagrinėtas poveikio vertinimas. 2023 m. kovo 8 d. darbo grupėje pradėtas atskirų straipsnių nagrinėjimas ir po jo parengtos kelios klausimų ir atsakymų santraukos. Pirmininkaujanti Švedija parengė pirmąjį kompromisinį pasiūlymą dėl pažymėjimų išdavimo administracinių dalių (8–13 straipsniai ir I priedas) ir dėl susijusių vairavimo, bandomojo laikotarpio ir egzaminų reikalavimų; pirmininkaujanti valstybė narė toliau plėtojo kompromisą iki 2023 m. birželio 21 d. darbo grupės posėdžio.

6. 2023 m. birželio 1 d. Taryboje įvyko politiniai debatai. Ministrai palankiai įvertino pasiūlymą, kuris, jų nuomone, dera su jų pastangomis daryti pažangą kelių eismo saugumo veiksmų planų srityje. Visų pirma buvo manoma, kad būtina sutelkti dėmesį į jaunų vairuotojų elgesį, žinias ir įgūdžius, o iš esmės buvo palankiai įvertintos suvienodintos lydimojo vairavimo sistemos ir bandomasis laikotarpis. Tačiau nuomonės dėl konkrečių elementų labai skyrėsi, o labiausiai nesutapo dėl pasiūlymo elementų, skirtų vyresnio amžiaus žmonių sveikatos tikrinimui ir fizinės bei psichinės sveikatos stebėsenai. Apskritai buvo palankiai įvertintas siekis įvesti skaitmeninį vairuotojo pažymėjimą ir ilgainiui padaryti jį standartiniu produktu. Šiuo atžvilgiu ministrai aptarė ES skaitmeninės tapatybės dėklę, skaitmeninio pažymėjimo turinį, tikrinimą ne internetu, patogumą naudoti, IT saugumą ir perkėlimo į nacionalinę teisę laikotarpį.
7. Pirmininkaujanti Ispanija tęsė darbą ir į 2023 m. liepos 10 d.–lapkričio 13 d. laikotarpiu vykusias diskusijas dėl kompromiso įtraukė visas kitas pasiūlymo dalis.
8. Paskutiniame darbo grupės posėdyje (2023 m. lapkričio 13 d.) delegacijos palankiai įvertino padarytą pažangą ir didžioji dauguma laikėsi nuomonės, kad gruodžio mėn. bus įmanoma parengti bendrą požiūrį. Vis dar nepanaikintos tikrinimo išlygos daugiausia susijusios su įgaliojimais Komisijai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiami II, III, IV ir VI priedai (10 straipsnio 8 dalis), ir nuostatomis dėl sveikatos būklės (III priedas). Delegacijos pakartojo kai kuriuos iš jiems susirūpinimą keliančių klausimų dėl įvairių pasiūlymo dalių, pavyzdžiui, dėl tam tikrų tipų transporto priemonių svorio normų arba normų pagal kategorijas atnaujinimo (6 straipsnis ir 9 straipsnis, V priedas), standartinės vairuotojo pažymėjimų galiojimo trukmės (10 straipsnis), sveikatos būklės patikrinimo (10a straipsnis) arba lydimojo vairavimo sistemos (14 straipsnis).
9. Po to posėdžio padarius papildomų kompromisinio teksto pakeitimų, Nuolatinių atstovų komitetas 2023 m. lapkričio 22 d., rengiantis Tarybos posėdžiui, pritarė tekstui. Tekstui pritarė didelė dauguma valstybių narių. Kai kurios delegacijos nurodė likusius susirūpinimą keliančius klausimus dėl konkrečių pasiūlymo dalių, pavyzdžiui, susijusius su lydimojo vairavimo sistemos užmoju (14 straipsnis). Komisijos atstovas pareiškė paramą pirmininkaujančios valstybės narės darbui ir nurodė pageidaujantis, kad lydimojo vairavimo sistema liktų privaloma sunkiosioms transporto priemonėms.

10. Svarbius pakeitimus palyginti su Komisijos pasiūlymu galima apibendrinti taip:
- savanoriškas vyresnio amžiaus žmonių vairuotojo pažymėjimų galiojimo laikotarpio sutrumpinimas (10 straipsnio 2 dalis);
 - aiškiau apibrėžti fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti patikrinimo prieš išduodant ir atnaujinant vairuotojo pažymėjimus metmenys, remiantis skirtingomis valstybėse narėse sukurtomis sistemomis (10a straipsnis);
 - mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų techniniai elementai suderinti su būsimu eIDAS2 reglamento¹ priėmimu ir užtikrintas tvirtesnis įgyvendinimo aktų priėmimo ir valstybių narių pareigos juos įgyvendinti susiejimas (3 ir 5 straipsniai, I priedo C dalis);
 - B kategorijos kemperių svorio normos suderintos su kemperių priekaboms taikoma norma (6 straipsnio 1 dalis);
 - pateiktos išsamesnės Komisijos atliekamo trečiųjų valstybių kelių eismo saugumo sistemos vertinimo gairės (12 straipsnis);
 - patikslinti lydinčiam asmeniui taikomi reikalavimai pagal lydimojo vairavimo sistemą, kuri bus privaloma tik B kategorijos vairuotojo pažymėjimui (14 straipsnis);
 - performuluotos bandomojo laikotarpio sąlygos atsižvelgiant į valstybių narių kompetenciją ir nusistovėjusią praktiką (15 straipsnis);
 - numatyta galimybė piliečiui tam tikromis sąlygomis pilietybės valstybėje narėje, jei ji nėra gyvenamosios vietos valstybė narė, laikyti teorijos egzaminą, bet ne praktikos egzaminą (17 straipsnis).

¹ Po derybų padarytų pakeitimų tekstas pateikiamas dok. ST 15149/23.

IV. IŠVADOS

11. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, Tarybos (transportas, telekomunikacijos ir energetika) prašoma 2023 m. gruodžio 4 d. posėdyje susitarti dėl bendro požiūrio dėl prie šio pranešimo pridedamo kompromisinio teksto.
-

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**dėl vairuotojo pažymėjimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2561, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1724 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/126/EB bei Komisijos reglamentas (ES) Nr. 383/2012
(Tekstas svarbus EEE)**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 91 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę²,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę³,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

[PASTABA: konstatuojamosios dalys bus pritaikytos vėlesniame etape.]

² OL C [...], [...], p. [...].

³ OL C [...], [...], p. [...].

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šioje direktyvoje nustatomos bendros taisyklės dėl:
 - a) vairuotojo pažymėjimų pavyzdžių, standartų ir kategorijų;
 - b) vairuotojo pažymėjimų išdavimo, galiojimo, atnaujinimo ir tarpusavio pripažinimo;
 - c) tam tikrų aspektų, susijusių su vairuotojo pažymėjimų pakeitimu, naujų pažymėjimų išdavimu, atėmimu, galiojimo apribojimu, sustabdymu ir panaikinimu;
 - d) tam tikrų aspektų, taikomų pradedantiesiems vairuotojams.
2. Ši direktyva netaikoma variklio varomoms ratinėms ar vikšrinėms bent dvi ašis turinčioms transporto priemonėms, kurių pagrindinę funkciją lemia jų vilkimo galia, kurios yra specialiai suprojektuotos tam tikriems žemės ūkio ar miškininkystės darbams naudojamiems padargams, mašinoms ar priekaboms vilkti, stumti, vežti ar kitaip naudoti, o jų naudojimas keleiviams vežti ar prekėms gabenti arba vilkti keliu transporto priemonės, naudojamas keleiviams vežti ar prekėms gabenti, yra tik antrinė funkcija.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) vairuotojo pažymėjimas – dokumentas, kuriuo patvirtinama teisė vairuoti variklio varomas transporto priemones ir nurodomos sąlygos, kuriomis jo turėtoji leidžiama vairuoti. Šis dokumentas gali būti fizinio ir (arba) skaitmeninio formato;

- 2) fizinis vairuotojo pažymėjimas – fizinės formos vairuotojo pažymėjimas, išduotas pagal 4 straipsnį;
- 3) mobilusis vairuotojo pažymėjimas – skaitmeninės formos vairuotojo pažymėjimas, išduotas pagal 5 straipsnį;
- 4) variklio varoma transporto priemonė – bet kokia savaeigė transporto priemonė, važiuojanti keliu naudodama savo variklį, išskyrus bėgiais važiuojančią transporto priemonę;
- 5) dviratė transporto priemonė – Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 168/2013⁴ 4 straipsnio 2 dalies a punkte nurodyta transporto priemonė;
- 6) triratė transporto priemonė – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies b punkte nurodyta transporto priemonė;
- 7) lengvasis keturratis – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies f punkte nurodyta transporto priemonė;
- 8) motociklas – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies c ir d punktuose nurodyta dviratė transporto priemonė su priekaba arba be jos;
- 9) motorinis triratis – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies e punkte nurodyta transporto priemonė su trimis simetriškai išdėstytais ratais;
- 10) motorinė transporto priemonė – variklio varoma transporto priemonė, skirta važiuoti keliu ir vežti keleivius ar gabenti prekes arba vilkti transporto priemones, skirtas keleiviams vežti ar prekėms gabenti. Šis terminas apima troleibusus, t. y. nebėgines transporto priemones, kurioms energija tiekama elektros laidais;
- 11) sunkusis keturratis – Reglamento (ES) Nr. 168/2013 4 straipsnio 2 dalies g punkte nurodyta transporto priemonė;

⁴ 2013 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 168/2013 dėl dviračių ir triračių transporto priemonių bei keturračių patvirtinimo ir rinkos priežiūros (OL L 60, 2013 3 2, p. 52).

- 12) teisės vairuoti atėmimas – bet koks sprendimas atimti, panaikinti, apriboti arba sustabdyti vairuotojo pažymėjimą arba teisę vairuoti variklio varomą transporto priemonę, kuris yra vykdytinas. Ši priemonė gali būti pirminė, antrinė ar papildoma nuobauda arba saugumo priemonė;
- 13) kemperis – specialios paskirties M kategorijos transporto priemonė, nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnyje ir I priedo 5.1 punkte, sukonstruota su gyvenamąja patalpa, kurioje yra bent tokia įranga:
- sėdynės ir stalas,
 - miego vieta, kurią galima įrengti pertvarkius sėdynes,
 - valgio gaminimo įranga,
 - daiktų laikymo vieta.
- Ši įranga nejudamai įtvirtinama gyvenamojoje patalpoje, tačiau stalas gali būti sukonstruotas taip, kad jį būtų galima lengvai išmontuoti;
- 14) greitosios pagalbos automobilis – M kategorijos transporto priemonė, nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnyje ir I priedo 5.3 punkte, skirta ligoniams ar sužeistiesiems vežti su specialia tam skirta įranga.

3 straipsnis

Sąjungos standartinės vairuotojo pažymėjimų specifikacijos ir tarpusavio pripažinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų nacionaliniai vairuotojo pažymėjimai būtų išduodami pagal šios direktyvos nuostatas ir atitiktų Sąjungos standartinės specifikacijas bei kitus kriterijus pagal:
 - a) 4 straipsnį fizinių vairuotojo pažymėjimų atveju,
 - b) 5 straipsnį mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų atveju.
2. Valstybės narės užtikrina, kad tam pačiam asmeniui išduoti fiziniai ir mobilieji vairuotojo pažymėjimai būtų visiškai lygiaverčiai, kiek tai susiję su teisėmis ir sąlygomis, kuriomis tam asmeniui leidžiama vairuoti, taip pat jų galiojimo trukmės atžvilgiu.

3. Valstybės narės nereikalauja, kad pareiškėjas būtinai turėtų fizinį arba mobilųjį vairuotojo pažymėjimą, kai jam išduodamas vairuotojo pažymėjimas, kai išduodamas naujas vairuotojo pažymėjimas, kai jis atnaujinamas arba keičiamas į kito formato vairuotojo pažymėjimą. Tai nedaro poveikio esamų pažymėjimų tvarkymui jų pakeitimo ar naujo pažymėjimo išdavimo pagal 11 straipsnio 3 ir 4 dalis atvejais.
4. Praėjus 5 metams nuo įgyvendinimo aktų priėmimo pagal 5 straipsnio 7 dalį, valstybės narės užtikrina, kad standartiškai būtų išduodami tik mobilieji vairuotojo pažymėjimai. Iki tos datos valstybės narės gali nuspręsti išduoti mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus.
5. Nukrypstant nuo 4 dalies, pareiškėjui paprašius, valstybės narės suteikia galimybę vietoj mobiliojo vairuotojo pažymėjimo arba kartu su juo išduoti fizinį vairuotojo pažymėjimą.
6. Valstybių narių išduoti vairuotojo pažymėjimai yra tarpusavyje pripažįstami. Tačiau pagal 5 straipsnį išduoti mobilieji vairuotojo pažymėjimai tarpusavyje pripažįstami po 4 dalyje nurodytos datos.

[...]

4 straipsnis

Fiziniai vairuotojo pažymėjimai

1. Valstybės narės fizinius vairuotojo pažymėjimus išduoda pagal I priedo A1 dalyje nustatytas Sąjungos standartines specifikacijas.
2. Valstybės narės imasi visų reikiamų priemonių, kad išvengtų bet kokios vairuotojo pažymėjimų, įskaitant anksčiau nei 2013 m. sausio 19 d. išduotus vairuotojo pažymėjimus, klastojimo rizikos. Apie tai jos praneša Komisijai.

Fizinis vairuotojo pažymėjimas turi būti apsaugotas nuo klastojimo taikant I priedo A2 dalyje nustatytas Sąjungos standartines specifikacijas. Valstybės narės gali nustatyti papildomas apsaugos priemones.

3. Kai galiojančio fizinio vairuotojo pažymėjimo, kuriame nenurodytas administracinio galiojimo laikotarpis, turėtojas pasirenka įprastinę gyvenamąją vietą kitoje valstybėje narėje nei tą vairuotojo pažymėjimą išdavusi valstybė narė, priimančioji valstybė narė, atnaujindama vairuotojo pažymėjimą, gali, praėjus dvejiems metams nuo tos dienos, kai vairuotojo pažymėjimo turėtojas pasirinko įprastinę gyvenamąją vietą jos teritorijoje, taikyti 10 straipsnio 2 dalyje nurodytus administracinio galiojimo laikotarpius.
4. Valstybės narės užtikrina, kad iki 2033 m. sausio 19 d. visi išduodami ar apyvartoje esantys fiziniai vairuotojo pažymėjimai atitiktų visus šios direktyvos reikalavimus.
5. Valstybės narės gali nuspręsti fiziniame vairuotojo pažymėjime įdiegti laikmeną (lustą). Jei valstybė narė nusprendžia fiziniame vairuotojo pažymėjime įdiegti lustą, ji gali, jei tai numatyta jos nacionalinės teisės aktuose, susijusiuose su vairuotojo pažymėjimais, taip pat nuspręsti luste saugoti ne tik I priedo D dalyje nurodytus duomenis, bet ir papildomus duomenis.

Kai valstybės narės numato, kad lustas yra fizinio vairuotojo pažymėjimo dalis, jos taiko I priedo B dalyje nustatytus techninius reikalavimus. Valstybės narės gali nustatyti papildomas apsaugos priemones.

Valstybės narės per tris mėnesius nuo sprendimo fiziniuose vairuotojo pažymėjimuose įdiegti lustą priėmimo arba nuo bet kokio su tokiu sprendimu susijusio pakeitimo informuoja apie tai Komisiją. Valstybės narės, kurios fiziniuose vairuotojo pažymėjimuose jau įdiegė lustą, apie tai praneša Komisijai per tris mėnesius nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos.

6. Valstybės narės gali nuspręsti lustui skirtoje vietoje jų išduotame fiziniame vairuotojo pažymėjime vietoj lusto ar kartu su juo išgraviruoti QR kodą. QR kodas leidžia patikrinti fiziniame vairuotojo pažymėjime pateiktos informacijos autentiškumą.

7. Valstybės narės užtikrina, kad asmens duomenų, būtinų fiziniame vairuotojo pažymėjime pateiktai informacijai patikrinti, tikrintojas nesaugotų, išskyrus atvejus, kai pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę leidžiama juos saugoti, ir kad vairuotojo pažymėjimus išduodančiai institucijai nebūtų pranešta apie patikrinimą.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos išsamios nuostatos dėl sąveikumo savybių ir apsaugos priemonių, kuriuos turi atitikti ant fizinių vairuotojo pažymėjimų išgraviruoti QR kodai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

Valstybės narės informuoja Komisiją apie bet kokią priemonę, kuria siekiama naudoti QR kodą vairuotojo pažymėjimuose, arba apie bet koki tokios priemonės pakeitimą per tris mėnesius nuo jos priėmimo.

8. Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamos I priedo A, B ir D dalys, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.

5 straipsnis

Mobilieji vairuotojo pažymėjimai

1. Valstybės narės mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus išduoda pagal I priedo C dalyje nustatytas Sąjungos standartines specifikacijas.
2. Nedarant poveikio nacionalinėms taisyklėms, pagal kurias už vairuotojo pažymėjimo išdavimą reikalaujama sumokėti mokestį, valstybės narės užtikrina, kad jų išduotus mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus turintys asmenys galėtų nemokamai elektroniniu būdu gauti mobilųjį vairuotojo pažymėjimą.

Mobilieji vairuotojo pažymėjimai išduodami į europines skaitmeninės tapatybės dėkles kaip elektroninis požymių liudijimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 910/2014⁵.

3. [...] Valstybės narės užtikrina, kad mobiliuosiuose vairuotojo pažymėjimuose nebūtų pateikta daugiau duomenų, nei nurodyta I priedo D dalyje, ir kad šiuo tikslu nebūtų tvarkomi jokie asmens duomenys, išskyrus tuos, kurie yra reikalingi turėtojo teisei vairuoti patikrinti.
4. [...] Valstybės narės užtikrina, kad asmens duomenų, reikalingų mobiliojo vairuotojo pažymėjimo turėtojo teisei vairuoti patikrinti, tikrintojas nesaugotų, išskyrus atvejus, kai pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę leidžiama juos saugoti.
5. Valstybės narės praneša Komisijai apie mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus išduodančių subjektų sąrašą ir nuolat jį atnaujina. Komisija saugiu kanalu viešai paskelbia šiuos sąrašus elektroniniu parašu pasirašyta arba užantspauduota forma, tinkama automatizuotam duomenų tvarkymui vykdyti.
6. Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiama I priedo C dalis, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.
7. Ne vėliau kaip [įsigaliojimo data + 18 mėnesių] Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos išsamios nuostatos dėl mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų išvaizdos, sąveikumo, duomenų ir įrašų atnaujinimo standartų, saugumo ir organizacinės tvarkos, susijusios su asmens duomenų tvarkymu ir apsauga, bandymų ir techninių bei saugumo standartų, susijusių su keitimusi mobiliaisiais vairuotojo pažymėjimais, įskaitant tikrinimo funkcijas ir sąsają su nacionalinėmis sistemomis. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

⁵ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje (OL L 257, 2014 8 28, p. 73).

6 straipsnis

Pažymėjimų kategorijos

1. Vairuotojo pažymėjimas leidžia vairuoti toliau apibrėžtų kategorijų variklio varomas transporto priemones:

a) mopedus:

AM kategorija:

- dvirates ar trirates transporto priemonės, kurių didžiausias projektinis greitis neviršija 45 km/h (išskyrus transporto priemones, kurių didžiausias projektinis greitis mažesnis arba lygus 25 km/h),
- lengvuosius keturračius;

b) motociklus ir motorinius triračius:

i) A1 kategorija:

- motociklus, kurių variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 125 cm³, galia neviršija 11 kW, o galios ir svorio santykis ne didesnis kaip 0,1 kW/kg,
- motorinius triračius, kurių galia ne didesnė kaip 15 kW;

ii) A2 kategorija:

motociklus, kurių galia ne didesnė kaip 35 kW, galios ir svorio santykis ne didesnis kaip 0,2 kW/kg ir kurie nėra kilę iš galingesnės nei 70 kW transporto priemonės;

iii) A kategorija:

- motociklus,
- motorinius triračius, kurių galia didesnė kaip 15 kW;

a ir b punktuose nurodytų kategorijų motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė ne didesnė kaip pusė nepakrautos velkančiosios transporto priemonės masės. Valstybės narės gali taikyti papildomas sąlygas savo išduotiems pažymėjimams, atsižvelgdamos į kelių eismo saugumą;

c) motorines transporto priemonės:

i) B1 kategorija:

- sunkiuosius keturračius.

B1 kategorija neprivaloma; valstybėse narėse, kurios neįvedė šios kategorijos vairuotojo pažymėjimo, norint vairuoti tokias transporto priemones, reikia turėti B kategorijos vairuotojo pažymėjimą. Tos valstybės narės gali atsisakyti pakeisti B1 kategorijos vairuotojo pažymėjimą;

Valstybės narės taip pat gali nuspręsti vairavimo jų teritorijoje tikslu įvesti šią kategoriją tik 9 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytoms transporto priemonėms ir toje dalyje numatytais sąlygomis ir laikantis tolesnių sąlygų, kad tos kategorijos vairuotojo pažymėjimo išdavimo metu vairuotojas yra jaunesnis nei 21 metų amžiaus, kad šios kategorijos vairuotojo pažymėjimo galiojimas baigsis jo turėtojui suėjus 21 metams, ir kad šios kategorijos vairuotojo pažymėjimas yra neatnaujinamas. Jei valstybė narė taip nusprendžia, ji tai pažymi vairuotojo pažymėjime naudodama Sąjungos kodą 60.03;

ii) B kategorija:

- motorines transporto priemones, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne didesnė kaip 3 500 kg ir kurios skirtos ir suprojektuotos vežti ne daugiau kaip aštuonis keleivius, neįskaitant vairuotojo,
- šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su O1 kategorijos priekaba, nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnyje.

Nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatomis, šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su Reglamento (ES) 2018/5858 4 straipsnyje nurodyta O2 kategorijos priekaba arba gali būti kemperis, kurio didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg, jeigu šio junginio arba kemperio didžiausioji leidžiamoji masė ne didesnė kaip 4 250 kg. Jei toks junginys arba kemperis viršija 3 500 kg, valstybės narės pagal V priedo nuostatas reikalauja, kad **jis** būtų vairuojamas tik:

- pabaigus mokymą, arba
- išlaikius įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą.

Valstybės narės taip pat gali reikalauti ir pabaigti tokį mokymą, ir išlaikyti įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą.

Tokiomis pačiomis sąlygomis ir nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatoms, šios kategorijos motorinėms transporto priemonėms gali priklausyti greitosios pagalbos automobilis, kurio didžiausioji leidžiamoji masė yra didesnė nei 3 500 kg, bet ne didesnė kaip 4 250 kg.

Valstybės narės teisę vairuoti tokį junginį, kemperį arba greitosios pagalbos automobilį vairuotojo pažymėjime nurodo naudodamos atitinkamą Sąjungos kodą, nurodytą I priedo E dalyje;

iii) BE kategorija:

- nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatoms, transporto priemonių junginį, sudarytą iš B kategorijos vilkiko ir Reglamento (ES) 2018/5858 4 straipsnyje nurodytos O2 kategorijos priekabos;

iv) C1 kategorija:

- motorines transporto priemones, išskyrus D1 arba D kategorijų motorines transporto priemones, kurių didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg, tačiau ne didesnė kaip 7 500 kg ir kurios skirtos ir suprojektuotos vežti ne daugiau kaip aštuonis keleivius, neįskaitant vairuotojo.
- Šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su O1 kategorijos priekaba, nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnyje;

v) C1E kategorija:

- nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatoms, transporto priemonių junginius, sudarytus iš C1 kategorijos vilkiko ir priekabos arba puspriekabės, kurios didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 750 kg, jeigu leidžiamoji junginio masė ne didesnė kaip 12 000 kg,
- nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatoms, transporto priemonių junginius, sudarytus iš B kategorijos vilkiko ir priekabos arba puspriekabės, kurios leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg, jeigu leistina junginio masė ne didesnė kaip 12 000 kg;

- vi) C kategorija:
- motorines transporto priemonės, išskyrus D1 arba D kategorijų motorines transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg ir kurios skirtos bei suprojektuotos vežti ne daugiau kaip aštuonis keleivius, neįskaitant vairuotojo.
 - Šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su O1 kategorijos priekaba, nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnyje;
- vii) CE kategorija:
- nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatomis, transporto priemonių junginius, sudarytus iš C kategorijos vilkiko ir priekabos arba puspriekabės, kurios didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 750 kg;
- viii) D1 kategorija:
- motorines transporto priemonės, kurios skirtos ir suprojektuotos vežti daugiau kaip 8 ir ne daugiau kaip 16 keleivių, neįskaitant vairuotojo, ir kurios ne ilgesnės kaip 8 metrai.
 - Šios kategorijos motorinės transporto priemonės gali būti sujungtos su O1 kategorijos priekaba, nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnyje;
- ix) D1E kategorija:
- nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatomis, transporto priemonių junginius, sudarytus iš D1 kategorijos vilkiko ir priekabos, kurios didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 750 kg;
- x) D kategorija:
- motorines transporto priemonės, kurios skirtos bei suprojektuotos vežti ne daugiau kaip aštuonis keleivius, neįskaitant vairuotojo; Šios kategorijos motorinės transporto priemonės, kurias galima vairuoti turint D kategorijos vairuotojo pažymėjimą, gali būti sujungtos su O1 kategorijos priekaba, nurodyta Reglamento (ES) 2018/858 4 straipsnyje;
- xi) DE kategorija:
- nedarant poveikio atitinkamoms transporto priemonėms taikomų tipo patvirtinimo taisyklių nuostatomis, transporto priemonių junginius, sudarytus iš D kategorijos vilkiko ir priekabos, kurios didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 750 kg.

2. Iš anksto susitarusios su Komisija, kuri įvertina siūlomos priemonės poveikį kelių eismo saugumui, valstybės narės gali netaikyti šio straipsnio tam tikroms konkrečioms variklio varomų transporto priemonių rūšims, įskaitant specialias neįgaliesiems skirtas transporto priemones.

Valstybės narės gali netaikyti šios direktyvos ginkluotųjų pajėgų ir civilinės saugos tarnybų naudojamoms arba jų kontroliuojamoms transporto priemonių rūšims. Apie tai jos praneša Komisijai.

7 straipsnis

Minimalus amžius

1. Minimalus amžius vairuotojo pažymėjimui gauti yra toks:
- a) AM, A1 ir B1 kategorijų – 16 metų;
 - b) A2, B, BE, C1 ir C1E kategorijų – 18 metų;
 - c) A kategorijos –
 - i) vairuoti motociklus – 20 metų. Tačiau, norint įgyti teisę vairuoti šios kategorijos motociklus, reikia turėti bent dvejų metų A2 kategorijos transporto priemonių vairavimo stažą. Reikalavimas turėti dvejų metų vairavimo stažą gali būti netaikomas, jei kandidatui į vairuotojus yra ne mažiau kaip 24 metai,
 - ii) vairuoti motorinius triračius, kurių galia didesnė kaip 15 kW – 21 metai;
 - d) C, CE, D1 ir D1E kategorijų – 21 metai;
 - e) D ir DE kategorijų – 24 metai.
2. Valstybės narės gali padidinti arba sumažinti minimalų amžių vairuotojo pažymėjimui gauti:
- a) AM kategorijai – sumažinti iki 14 metų arba padidinti iki 18 metų;

- b) B1 kategorijai – padidinti iki 18 metų;
- c) A1 kategorijai – padidinti iki 18 metų, jeigu tenkinamos abi šios sąlygos:
 - i) jei tarp minimalaus amžiaus A1 kategorijos ir A2 kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti yra 2 metų skirtumas,
 - ii) norint įgyti teisę vairuoti A kategorijos motociklus, reikia turėti bent dvejų metų A2 kategorijos transporto priemonių vairavimo stažą, kaip nurodyta 1 dalies c punkto i papunktyje;
- d) B ir BE kategorijoms – sumažinti iki 17 metų.

3. Valstybės narės gali sumažinti minimalų amžių C kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti iki 18 metų, o D kategorijos – iki 21 metų:

- a) gaisrinės saugos tarnybų naudojamoms transporto priemonėms ir viešajai tvarkai palaikyti naudojamoms transporto priemonėms;
- b) transporto priemonėms, kurios išbandomos keliuose turint tikslą jas remontuoti arba techniškai prižiūrėti.

4. Pagal 2 ir 3 dalis išduoti vairuotojo pažymėjimai galioja tik juos išdavusios valstybės narės teritorijoje, kol vairuotojo pažymėjimo turėtojas pasiekia 1 dalyje nustatytą minimalų amžių.

Valstybės narės savo teritorijoje gali pripažinti galiojančiais vairuotojo pažymėjimus, išduotus jaunesniems nei 1 dalyje nustatyto minimalaus amžiaus vairuotojams.

5. Nukrypstant nuo šio straipsnio 1 dalies d ir e punktų, jei kandidatas į vairuotojus turi Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnyje nurodytą profesinės kompetencijos pažymėjimą, minimalus amžius vairuotojo pažymėjimui gauti yra toks:

- a) C ir CE kategorijų – Direktyvos (ES) 2022/2561 5 straipsnio 2 dalies a punkto i papunktyje numatytas minimalus amžius;

- b) D1 ir D1E kategorijų – tos direktyvos 5 straipsnio 3 dalies a punkto i papunkčio antroje pastraipoje numatytas minimalus amžius;
- c) D ir DE kategorijų – tos direktyvos 5 straipsnio 3 dalies a punkto i papunkčio pirmoje pastraipoje, a punkto ii papunkčio pirmoje pastraipoje ir b punkte numatytas minimalus amžius.

Kai valstybė narė pagal Direktyvos (ES) 2022/2561 5 straipsnio 3 dalies a punkto i papunkčio antrą pastraipą arba 5 straipsnio 3 dalies a punkto ii papunkčio antrą pastraipą savo teritorijoje leidžia vairuoti nuo jaunesnio amžiaus, vairuotojo pažymėjimas galioja tik jį išdavusios valstybės narės teritorijoje, kol vairuotojo pažymėjimo turėtojas pasiekia šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytą atitinkamą minimalų amžių ir turi profesinės kompetencijos pažymėjimą.

8 straipsnis

Sąlygos ir apribojimai

1. Valstybės narės pažymi vairuotojo pažymėjimus, išduotus asmeniui, kuriam taikoma viena ar daugiau sąlygų, kuriomis jam leidžiama vairuoti. Tuo tikslu valstybės narės naudoja atitinkamus I priedo E dalyje pateiktus Sąjungos kodus. Į I priedo E dalį neįtrauktoms sąlygoms pažymėti jos gali naudoti nacionalinius kodus.

Jei dėl fizinės negalios leidžiama vairuoti tik tam tikrų rūšių transporto priemones arba transporto priemones, pritaikytas tokiai negaliai kompensuoti, 10 straipsnio 1 dalyje numatytas įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminas rengiamas būtent tokioje transporto priemonėje.

2. Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiama I priedo E dalis, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.

Skirstymas ir kategorijų atitikmenys

1. BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D ir DE kategorijų vairuotojo pažymėjimai išduodami tik vairuotojams, jau turintiems teisę vairuoti B kategorijos transporto priemones.
2. Vairuotojo pažymėjimų galiojimas nustatomas taip:
 - a) C1E, CE, D1E arba DE kategorijų išduoti pažymėjimai galioja BE kategorijos transporto priemonių junginiams;
 - b) CE kategorijos išduoti vairuotojo pažymėjimai galioja DE kategorijai tol, kol jų turėtojai turi teisę vairuoti D kategorijos transporto priemones;
 - c) C1E arba CE kategorijų išduoti vairuotojo pažymėjimai galioja D1E kategorijai tol, kol jų turėtojai turi teisę vairuoti D1 kategorijos transporto priemones;
 - c1) CE ir DE kategorijų išduoti pažymėjimai galioja atitinkamai C ir C1, taip pat D ir D1 kategorijų transporto priemonėms;
 - d) CE ir DE kategorijų išduoti pažymėjimai galioja atitinkamai C1E ir D1E kategorijos transporto priemonių junginiams;
 - d1) C1E ir D1E kategorijų išduoti pažymėjimai galioja atitinkamai C1 ir D1 kategorijų transporto priemonėms;
 - e) visų kategorijų išduoti vairuotojo pažymėjimai galioja AM kategorijos transporto priemonėms. Tačiau valstybė narė gali savo teritorijoje išduotiems vairuotojų pažymėjimams įvesti apribojimą, kad AM kategoriją atitinka tik A1, A2 ir A kategorijos, jei toje valstybė narėje privalomas praktikos egzaminas AM kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti;
 - f) A2 kategorijos išduoti pažymėjimai taip pat galioja A1 kategorijos transporto priemonėms;

- g) A, B, C arba D kategorijų išduoti pažymėjimai galioja atitinkamai A1 ir A2, B1, C1, D1 kategorijų transporto priemonėms;
- h) praėjus dvejiems metams nuo tada, kai B kategorijos vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas pirmą kartą, jis galioja Tarybos direktyvos 96/53/EB⁶ 2 straipsnyje nurodytoms alternatyviaisiais degalais varomoms transporto priemonėms, kurių didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg, tačiau ne didesnė kaip 4 250 kg be priekabos, vairuoti.

3. Vairavimui savo teritorijoje valstybės narės gali taikyti tokius atitikmenis:

- a) galingesnių kaip 15 kW galios motorinių triračių atveju B kategorijos pažymėjimo turėtojas turi būti ne jaunesnis kaip 21 metų;
- b) leisti vairuoti A1 kategorijos motociklus turint B kategorijos pažymėjimą.

Pirmoje pastraipoje numatytus atitikmenis juos taikančios valstybės narės pripažįsta tarpusavyje.

Valstybės narės vairuotojo pažymėjime neturi nurodyti, kad jo turėtojas turi teisę vairuoti pirmoje pastraipoje nurodytas transporto priemones, išskyrus naudodamos I priedo E dalyje nurodytus atitinkamus Sąjungos kodus.

Valstybės narės nedelsdamos informuoja Komisiją apie pirmoje pastraipoje nurodytus jų teritorijoje taikomus atitikmenis, įskaitant nacionalinius kodus, kurie galėjo būti naudojami iki šios direktyvos įsigaliojimo. Komisija šią informaciją pateikia valstybėms narėms, kad būtų lengviau taikyti šią dalį.

⁶ 1996 m. liepos 25 d. Tarybos direktyva 96/53/EB, nustatanti tam tikrų Bendrijoje nacionaliniam ir tarptautiniam vežimui naudojamų kelių transporto priemonių didžiausius leistinus matmenis ir tarptautiniam vežimui naudojamų kelių transporto priemonių didžiausią leistiną masę (OL L 235, 1996 9 17, p. 59).

4. Valstybės narės savo teritorijoje gali leisti vairuoti šių kategorijų transporto priemones:
- a) D1 kategorijos transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė 3 500 kg, neįskaitant specialios neįgaliesiems keleiviams vežti skirtos įrangos – vyresniems kaip 21 metų vairuotojams, kuriems B kategorijos vairuotojo pažymėjimas pirmą kartą išduotas prieš ne mažiau kaip dvejus metus, ir tik tuo atveju, jei tas transporto priemonės socialiniais tikslais naudoja nekomercinės įstaigos, o vairuotojas teikia savo paslaugas savanoriškai;
 - b) transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg – vyresniems kaip 21 metų vairuotojams, kuriems B kategorijos vairuotojo pažymėjimas pirmą kartą išduotas prieš ne mažiau kaip dvejus metus, jei tenkinamos visos toliau nurodytos sąlygos:
 - i) šios transporto priemonės yra skirtos naudoti tik kaip mokomosios ar poilsio zonos, kai jos stovi,
 - ii) jas socialiniais tikslais naudoja nekomercinės įstaigos,
 - iii) jos yra pakeistos taip, kad jomis nebūtų galima vežti daugiau kaip devynių keleivių ar gabenti jokių kitų prekių, išskyrus tas, kurios būtinai reikalingos jų tikslams;
 - c) B kategorijos transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė neviršija 2 500 kg, o didžiausias greitis techniškai ribojamas iki 45 km/h – vairuotojams, turintiems B1 kategorijos vairuotojo pažymėjimą, išduotą laikantis 6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunkčio antroje pastraipoje išdėstytų sąlygų.

Valstybės narės vairuotojo pažymėjime neturi nurodyti, kad jo turėtojas turi teisę vairuoti pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytas transporto priemones, išskyrus naudodamos atitinkamus nacionalinius kodus.

Valstybės narės praneša Komisijai apie visus pagal šią dalį suteiktus leidimus.

10 straipsnis

Pažymėjimų išdavimas, galiojimas ir atnaujinimas

1. Vairuotojo pažymėjimai išduodami tik tiems pareiškėjams, kurie atitinka šias sąlygas:
 - a) išlaikė įgūdžių ir elgsenos patikrinimo bei teorijos egzaminus ir atitinka minimalias fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normas pagal II ir III priedų nuostatas;
 - b) išlaikė tik AM kategorijai būtiną teorijos egzaminą; valstybės narės gali reikalauti, kad pareiškėjai laikytų įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą, taip pat taikyti 10a straipsnio nuostatas šios kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti.

Šiai kategorijai priskiriamoms triratėms transporto priemonėms ir keturračiams valstybės narės gali nustatyti atskirą įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą. Siekiant atskirti AM kategorijai priklausančias transporto priemones, į vairuotojo pažymėjimą gali būti įrašomas nacionalinis kodas;
 - c) A2 arba A kategorijų atveju ir su sąlyga, kad jie yra įgiję bent dvejų metų atitinkamai A1 arba A2 kategorijos motociklo vairavimo stažą, arba
 - i) išlaikė tik įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą, arba
 - ii) baigė mokymą pagal VI priedą;
 - d) baigė mokymą arba išlaikė įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą, arba baigė mokymą ir išlaikė įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą pagal V priedą B kategorijos pažymėjimui, suteikiančiam teisę vairuoti transporto priemonės junginį, kemperį ar greitosios pagalbos automobilį, nurodytą 6 straipsnio 1 dalies c punkto ii papunkčio trečioje ir penktoje pastraipose;
 - e) jų įprastinė gyvenamoji vieta yra pažymėjimą išduodančios valstybės narės teritorijoje arba prašymo pateikimo metu jie gali pateikti įrodymų, kad jie ten studijuoja bent pastaruosius šešis mėnesius.

2. Valstybių narių išduotų vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo trukmė yra tokia:

- a) AM, A1, A2, A, B, B1 ir BE kategorijų – 15 metų. Valstybės narės tą trukmę gali sutrumpinti iki 10 metų, jeigu pagal jų nacionalinės teisės aktus vairuotojo pažymėjimą leidžiama naudoti ir kaip asmens tapatybės dokumentą;
- b) C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijų – 5 metai.

Vairuotojo pažymėjimo atnaujinimas gali turėti įtakos naujam administracinio galiojimo laikotarpiui, taikomam kitos kategorijos arba kategorijų transporto priemonėms, kurias pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti, jei tai atitinka šioje direktyvoje nustatytas sąlygas.

Atitinkamai 4 straipsnio 5 ir 6 dalyse numatyto lusto arba QR kodo buvimas nėra būtina vairuotojo pažymėjimo galiojimo sąlyga. Lusto arba QR kodo praradimas, neįskaitomumas arba kitoks sugadinimas neturi poveikio vairuotojo pažymėjimo galiojimui.

Valstybės narės gali sutrumpinti pradedantiesiems vairuotojams išduotų bet kurios kategorijos vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpį, kad tokiems vairuotojams galėtų taikyti specialias priemones, kuriomis siekiama pagerinti saugumą keliuose.

Valstybės narės gali apriboti administracinio galiojimo laikotarpį pagal 6 straipsnio 1 dalies c punkto i papunkčio antrą pastraipą.

Valstybės narės gali sutrumpinti individualių bet kurios kategorijos vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpį, jei nustatoma, kad būtina dažniau tikrinti sveikatą arba taikyti kitas specialias priemones, įskaitant apribojimus kelių eismo taisyklių pažeidėjams.

Valstybės narės gali sutrumpinti pirmos pastraipos a ir b punktuose nustatytą vairuotojo pažymėjimų, kurių turėtojai gyvena jų teritorijoje ir yra sulaukę ne mažiau kaip 65 metų, administracinio galiojimo laikotarpį, kad būtų dažniau atliekami sveikatos patikrinimai arba sveikatos įsivertinimas arba taikomos kitos specialios priemonės, įskaitant žinių atnaujinimo kursą. Šis sutrumpintas administracinio galiojimo laikotarpis taikomas tik atnaujinant vairuotojo pažymėjimą.

Valstybės narės gali sutrumpinti šioje dalyje nustatytą vairuotojo pažymėjimų, išduotų asmenims, kuriems suteiktas leidimas laikinai gyventi arba kurie naudojami laikinąją apsauga arba derama apsauga pagal nacionalinės teisės aktus jų teritorijoje, administracinio galiojimo laikotarpį. [...]

3. Atnaujinant vairuotojo pažymėjimus, kurių administracinio galiojimo laikotarpis baigėsi, turi būti tenkinamos abi šios sąlygos:
 - a) asmuo vis dar atitinka III priede nustatytas minimalias fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normas;
 - b) pareiškėjo įprastinė gyvenamoji vieta yra vairuotojo pažymėjimą išduodančios valstybės narės teritorijoje arba esama įrodymų, kad iki prašymo pateikimo dienos jis joje studijavo bent pastaruosius šešis mėnesius.
4. [...]
5. Nedarant poveikio nacionalinės baudžiamosios teisės ir policijos įstatymams, valstybės narės, išduodamos vairuotojo pažymėjimus, gali taikyti savo nacionalines nuostatas dėl kitų nei šioje direktyvoje nurodytų sąlygų. Apie tai jos praneša Komisijai.
6. [...]
7. Nė vienas asmuo negali turėti daugiau kaip vieno vairuotojo pažymėjimo. Mobilųjį vairuotojo pažymėjimą galima peržiūrėti keliuose mobiliuosiuose įrenginiuose. [...]

Valstybė narė atsisako išduoti vairuotojo pažymėjimą, jei nustato, kad pareiškėjas jau turi kitos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą.

Valstybės narės imasi būtinų priemonių pirmesnei pastraipai taikyti. Būtinoms priemonėms, susijusios su vairuotojo pažymėjimo išdavimu, naujo pažymėjimo išdavimu, atnaujinimu ar pakeitimu, yra patikrinimas kitose valstybėse narėse, ar yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad pareiškėjas jau turi kitą vairuotojo pažymėjimą. Tuo tikslu valstybės narės naudojami 19 straipsnyje nurodytu ES vairuotojo pažymėjimų tinklu.

Nedarant poveikio 3 straipsnio 6 daliai, vairuotojo pažymėjimą išduodanti valstybė narė nuodugniai patikrina, ar asmuo atitinka šio straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus, ir taiko nacionalines nuostatas dėl vairuotojo pažymėjimo arba teisės vairuoti panaikinimo arba atėmimo, jeigu nustatoma, kad vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas nesilaikant tų reikalavimų.

8. Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiami II, III, V ir VI priedai, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.

10a straipsnis

Minimalių fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normų laikymasis

1. Prieš pirmą kartą išduodant vairuotojo pažymėjimą, pareiškėjai, siekiantys gauti bet kurį vairuotojo pažymėjimą, turi pasitikrinti sveikatą taikant minimalias fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normas, įvertinant visas III priede nurodytas sveikatos būkles. Ši nuostata AM kategorijos vairuotojo pažymėjimų išdavimui taikoma tik tuo atveju, jeigu to reikalauja valstybės narės pagal 10 straipsnio 1 dalies b punkte. Sveikatos patikrinimas yra būtinas, kai prašoma išduoti C, CE, C1, C1E, D, D1, DE arba D1E kategorijų vairuotojo pažymėjimą, nepriklausomai nuo to, ar buvo atliktas sveikatos patikrinimas dėl kitos kategorijos.
2. Prieš atnaujinant vairuotojo pažymėjimą, jo turėtoji turi būti atliktas sveikatos patikrinimas, įvertinant visas III priede nurodytas sveikatos būkles. Ši nuostata AM kategorijos vairuotojo pažymėjimų atnaujinimui taikoma tik tuo atveju, jeigu to reikalauja valstybės narės pagal 10 straipsnio 1 dalies b punkte.
3. Nukrypdamos nuo 1 ir 2 dalių ir jei III priede nenurodyta kitaip, valstybės narės gali AM, A, A1, A2, B, B1 ir BE kategorijų atveju vietoj sveikatos patikrinimo:
 - a) reikalauti, kad išduodant ar atnaujinant vairuotojo pažymėjimą pareiškėjas arba turėtojas užpildytų įsivertinimo formą, įvertinant visas III priede nurodytas sveikatos būkles, arba

b) sukurti nacionalinį mechanizmą, kuriuo užtikrinama, kad po to, kai vairuotojo pažymėjimas pareiškėjui buvo išduotas atlikus sveikatos patikrinimą arba įsivertinimą, būtų reaguojama į reikšmingus fizinio ar psichinio tinkamumo vairuoti pokyčius, kad būtų laikomasi III priede išdėstytų minimalių fizinio ir psichinio tinkamumo vairuoti normų.

Valstybė narė gali taikyti vieną arba abi šias alternatyvias priemones.

4. Valstybės narės gali nustatyti pasekmes už reikalavimo užpildyti įsivertinimo formą nesilaikymą arba už sąmoningą neteisingos arba neišsamios informacijos pateikimą įsivertinimo formoje.
5. Valstybės narės gali organizuoti alternatyvias priemones pagal 3 dalies b punktą tokiu būdu, kad būtų sudarytos sąlygos stebėti tinkamumą vairuoti atnaujinimo laikotarpiais.
6. Jeigu remiantis informacija, gauta taikant 3 dalyje išdėstytas alternatyvias priemones, paaiškėja, kad yra tikimybė, jog pareiškėjas arba turėtojas turi vieną ar daugiau iš III priede nurodytų sveikatos būklių, valstybės narės užtikrina, kad prieš išduodant arba atnaujinant vairuotojo pažymėjimą būtų atliktas pareiškėjo ar turėtojo sveikatos patikrinimas.

10b straipsnis

Galiojimo pratęsimas krizės atveju

1. Krizės atveju valstybės narės vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpį, kuris kitu atveju būtų pasibaigęs, gali pratęsti ne ilgesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui. Pratęsimas gali būti pratęstas, jei krizė tęsiasi.
2. Bet koks toks pratęsimas turi būti tinkamai pagrįstas ir apie jį nedelsiant pranešama Komisijai. Komisija nedelsdama paskelbia šią informaciją *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Valstybės narės pripažįsta vairuotojo pažymėjimų, kurių administracinio galiojimo laikotarpis buvo pratęstas pagal šį straipsnį, galiojimą.

3. Tuo atveju, kai krizė paveikia kelias valstybes nares, Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais pratęsimas visų arba tam tikrų kategorijų vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpis, kuris kitu atveju būtų pasibaigęs. Tas pratęsimas negali būti ilgesnis nei šeši mėnesiai ir gali būti pratęstas, jei krizė tęsiasi. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
4. Jeigu valstybė narė dėl dalyje pastraipoje nurodytos krizės nepatiria ir greičiausiai nepatirs sunkumų, dėl kurių būtų neįmanoma atnaujinti vairuotojo pažymėjimų, arba jeigu ji ėmėsi tinkamų nacionalinių priemonių krizės poveikiui sušvelninti, ta valstybė narė, prieš tai informavusi Komisiją, gali nuspręsti netaikyti trečioje dalyje nurodytu įgyvendinimo aktu nustatyto pratęsimo. Komisija apie tai informuoja kitas valstybes nares ir paskelbia pranešimą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
5. Šiame straipsnyje krizė reiškia išskirtinį, netikėtą ir staigų, ypatingo pobūdžio ir masto gamtinį ar žmogaus sukeltą įvykį, vykstantį Sąjungoje arba už jos ribų, turintį didelį tiesioginį ar netiesioginį poveikį kelių transporto sričiai, kuris taip pat trukdo vairuotojo pažymėjimų turėtojams arba atitinkamoms nacionalinėms institucijoms atlikti pažymėjimų atnaujinimui būtinas procedūras arba labai apriboja jų galimybes jas atlikti.

11 straipsnis

Valstybių narių išduotų vairuotojo pažymėjimų pakeitimas ir naujų pažymėjimų išdavimas

1. Jei vienos valstybės narės išduoto galiojančio vairuotojo pažymėjimo turėtojas pasirenka įprastinę gyvenamąją vietą kitoje valstybėje narėje, jis gali prašyti, kad jo vairuotojo pažymėjimas būtų pakeistas lygiaverčiu pažymėjimu. Pažymėjimą keičianti valstybė narė patikrina, kurios kategorijos vairuotojo pažymėjimas iš tikrųjų tebegalioja.

2. Laikydamosi baudžiamosios teisės ir policijos įstatymuose įtvirtinto teritoriškumo principo, valstybė narė, kurioje yra įprastinė gyvenamoji vieta, kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo turėtojui gali taikyti nacionalines nuostatas dėl teisės vairuoti apribojimo, sustabdymo, atėmimo ar panaikinimo ir prireikus tuo tikslu pakeisti vairuotojo pažymėjimą.
3. Fizinį vairuotojo pažymėjimą keičianti valstybė narė grąžina senąjį vairuotojo pažymėjimą tos valstybės narės, kuri jį išdavė, institucijai ir paaiškina šio pakeitimo priežastis.

Mobilųjį vairuotojo pažymėjimą keičianti valstybė narė apie tai informuoja jį išdavusios valstybės narės institucijas ir nurodo keitimo priežastis; ta valstybė narė užtikrina, kad ankstesniojo mobiliojo vairuotojo pažymėjimo nebebūtų galima pateikti šiuo tikslu turėtojo naudojamame mobiliajame įrenginyje. Valstybės narės komunikacijos tikslais naudojami ES vairuotojo pažymėjimų tinklu, nurodytu 19 straipsnio 1 dalyje.

4. Išduoti naują fizinį vairuotojo pažymėjimą vietoje to, kuris buvo sugadintas, pamestas ar pavogtas, ir išduoti naują fizinį ar mobilųjį vairuotojo pažymėjimą, kuris buvo naudojamas nesažiningai, gali tik tos valstybės narės, kurioje yra įprastinė pažymėjimo turėtojo gyvenamoji vieta, kompetentingos institucijos. Tos institucijos naują pažymėjimą išduoda remdamosi turima informacija arba prireikus įrodymais, gautais iš pradinį vairuotojo pažymėjimą išdavusios valstybės narės kompetentingų institucijų. Jeigu naują vairuotojo pažymėjimą išdavė kita nei ankstesnį pažymėjimą išdavusi valstybė narė ir turėtojas vis dar turi arba gali parodyti ankstesnį vairuotojo pažymėjimą, taikomos 3 dalyje išdėstytos procedūros.

12 straipsnis

Trečiųjų valstybių išduotų vairuotojų pažymėjimų pakeitimas

1. Jei valstybė narė yra numaciusi galimybę pakeisti trečiojoje valstybėje išduotą vairuotojo pažymėjimą jo turėtojui, kuris pasirinko įprastinę gyvenamąją vietą jos teritorijoje, ta valstybė narė vairuotojo pažymėjimą pakeičia pagal šio straipsnio nuostatas.

2. Jei valstybė narė pakeičia trečiosios valstybės, dėl kurios nebuvo priimtas 7 dalyje nurodytas įgyvendinimo sprendimas, išduotą vairuotojo pažymėjimą, informacija apie tokį pakeitimą, kaip ir bet koki vėlesnį jo atnaujinimą ar naujo pažymėjimo išdavimą, turi būti įrašoma į tos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą, pažymint tai atitinkamu I priedo E dalyje pateiktu kodu. Jei to vairuotojo pažymėjimo turėtojas pakeičia įprastinę gyvenamąją vietą ir persikelia į kitą valstybę narę, pastaroji neprivalo laikytis 3 straipsnio 6 dalyje nustatyto tarpusavio pripažinimo principo.

Tokiam pakeitimui valstybės narės taiko savo nacionalinės teisės aktų nuostatas, laikydamosi šioje dalyje numatytų sąlygų.

3. Jei vairuotojo pažymėjimas išduodamas tokiai kategorijai ir tokios trečiosios valstybės, dėl kurių yra priimtas 7 dalyje nurodytas įgyvendinimo sprendimas, informacija apie tokį pakeitimą turi būti įrašoma į atitinkamos valstybės narės išduotą vairuotojo pažymėjimą naudojant atitinkamą I priedo E dalyje pateiktą kodą. Tokiais atvejais valstybės narės pakeičia vairuotojo pažymėjimą laikydamosi atitinkamame įgyvendinimo sprendime nustatytų sąlygų.

4. Jei valstybės narės išduotas vairuotojo pažymėjimas buvo pakeistas trečiosios valstybės išduotu vairuotojo pažymėjimu, valstybės narės nereikalauja įvykdyti jokių papildomų sąlygų, išskyrus 10 straipsnio 3 dalies a punkte nustatytas sąlygas, ir keisdamos tą vairuotojo pažymėjimą į savo išduodamą vairuotojo pažymėjimą neįrašo jokios papildomos informacijos, susijusios su pradinio vairuotojo pažymėjimo kategorijomis.

Pirmoje pastraipoje nurodytu atveju, kai pareiškėjas prašo pakeisti vairuotojo pažymėjimą, kuris taip pat galioja kategorijoms, kurių transporto priemonės jis įgijo teisę vairuoti trečiojoje valstybėje, taikomos šios taisyklės:

- a) jei vairuotojo pažymėjimas buvo išduotas tokiai kategorijai ir tokios trečiosios valstybės, dėl kurių yra priimtas 7 dalyje nurodytas įgyvendinimo sprendimas, taikoma 3 dalis;
- b) jei tokio įgyvendinimo sprendimo nėra, taikoma 2 dalis.

5. 2, 3 ir 4 dalyse nurodytas pakeitimas vykdomas tik jeigu trečiosios valstybės išduotas vairuotojo pažymėjimas jau yra atiduotas jį keičiančios valstybės narės kompetentingoms institucijoms.
6. Komisija gali nustatyti, kad trečiosios valstybės kelių transporto sistema visiškai arba iš dalies užtikrinamas kelių eismo saugumo lygis, prilygstantis Sąjungos kelių eismo saugumo lygiui, todėl prireikus, įvykdžius tam tikras iš anksto nustatytas sąlygas, šios trečiosios valstybės išduotus vairuotojo pažymėjimus galima pakeisti pagal 3 dalį.

Jei Komisija nustato tokią trečiąją valstybę, ji, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, gali įvertinti tos trečiosios valstybės kelių transporto sistemą. Komisija suteikia valstybėms narėms bent šešis mėnesius jų nuomonei apie nustatytoje trečiojoje valstybėje galiojančią kelių transporto sistemą pateikti. Komisija atlieka vertinimą, kai gauna visų valstybių narių nuomonę arba kai pasibaigia nuomonės pateikimo terminas, priklausomai nuo to, kas įvyksta anksčiau.

Vertindama trečiosios valstybės kelių transporto sistemą, Komisija atsižvelgia bent į šiuos elementus:

- a) vairuotojo pažymėjimų išdavimo reikalavimus, pavyzdžiui, vairuotojo pažymėjimų kategorijų klasifikaciją, minimalaus amžiaus reikalavimus, mokymo ir vairavimo egzaminų reikalavimus bei sąlygas ir medicininius reikalavimus, kuriuos reikia atitikti norint gauti pažymėjimą;
- b) ar trečioji valstybė išduoda mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus, ir, jei taip, techninius ir struktūrinius sistemos naudojimo duomenis;
- c) kiek suklastotų vairuotojo pažymėjimų yra apyvartoje ir kokių priemonių imamasi siekiant užkirsti kelią vairuotojo pažymėjimų klastojimui ir su jais susijusiai korupcijai;
- d) trečiosios valstybės išduotų vairuotojo pažymėjimų administracinio galiojimo laikotarpį;
- e) eismo sąlygas trečiojoje valstybėje ir ar jos yra panašios į eismo sąlygas Sąjungos kelių tinkluose;

- f) trečiosios valstybės kelių eismo saugumo rodiklius;
- g) trečiosios valstybės taikomą ES vairuotojo pažymėjimų pakeitimo praktiką.

7. Komisija, atlikusi 6 dalyje nurodytą vertinimą ir priimdama įgyvendinimo sprendimus, gali nuspręsti, kad trečiosios valstybės kelių transporto sistema visiškai arba iš dalies užtikrinamas kelių eismo saugumo lygis, prilygstantis Sąjungos kelių eismo saugumo lygiui, todėl tos trečiosios valstybės išduotus vairuotojo pažymėjimus galima pakeisti pagal 3 dalį.

Įgyvendinimo sprendime turi būti nurodyta bent:

- a) 6 straipsnyje nurodytos vairuotojo pažymėjimų kategorijos, kurioms esant pažymėjimas gali būti pakeistas pagal 3 dalį;
- b) trečiosios valstybės vairuotojo pažymėjimų išdavimo datos, nuo kurių pažymėjimą galima pakeisti pagal 3 dalį;
- c) bet kokios bendrosios sąlygos, kurių turi būti laikomasi tikrinant oficialaus dokumento, kuris turi būti pakeistas, autentiškumą;
- d) bet kokios bendrosios sąlygos, kurių pareiškėjas turi laikytis prieš pakeičiant jo pažymėjimą, kad įrodytų, jog atitinka III priede nustatytus medicininius reikalavimus.

Jei dėl pareiškėjo vairuotojo pažymėjimo neįmanoma laikytis šios dalies antros pastraipos a arba b punktų, valstybės narės gali nuspręsti pakeisti vairuotojo pažymėjimą pagal 2 dalį. Jei pareiškėjas negali laikytis šios dalies antros pastraipos c arba d punktų, valstybės narės atsisako pakeisti vairuotojo pažymėjimą. Visose papildomose sąlygose, kurios gali būti įtrauktos į įgyvendinimo sprendimą, turi būti numatytas valstybės narės nacionalinių nuostatų taikymas pagal 2 dalį arba atsisakymas pakeisti vairuotojo pažymėjimą, jei pareiškėjas šių sąlygų neįvykdo.

Įgyvendinimo sprendimai priimami laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

8. 7 dalyje nurodytame įgyvendinimo sprendime numatoma, kad Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, periodiškai, bent kas ketverius metus, peržiūrėti kelių eismo saugumo padėtį ir kitus 6 dalyje nurodytus elementus atitinkamoje trečiojoje valstybėje. Atsižvelgdama į peržiūros išvadas, Komisija, kiek būtina, palieka galioti, iš dalies pakeičia, sustabdo arba panaikina 7 dalyje nurodytą įgyvendinimo sprendimą.
9. Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir savo interneto svetainėje paskelbia trečiųjų valstybių, dėl kurių yra priimtas įgyvendinimo sprendimas pagal 7 dalį, sąrašą ir atitinkamai paskelbia visus atitinkamus pakeitimus, padarytus pagal 8 dalį.
10. Komisija sukuria žinių tinklą, skirtą kaupti, apdoroti ir skleisti žinias bei informaciją apie geriausią užsienio profesionalių vairuotojų integravimo į vidaus rinką praktiką. Tinklą sudaro atitinkamos valstybių narių valdžios institucijos, kompetencijos centrai, universitetai ir mokslininkai, socialiniai partneriai ir kiti atitinkami kelių transporto sektoriaus dalyviai.

13 straipsnis

Teisės vairuoti arba vairuotojo pažymėjimo apribojimo, sustabdymo, atėmimo ar panaikinimo pasekmės⁷

1. Valstybė narė atsisako išduoti vairuotojo pažymėjimą pareiškėjui, kurio vairuotojo pažymėjimo galiojimas yra apribotas, sustabdytas, pažymėjimas yra atimtas arba panaikintas kitoje valstybėje narėje.
2. Valstybė narė atsisako pripažinti bet kokio kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo galiojimą, jei vairuotojo pažymėjimas arba teisė vairuoti yra apribota, sustabdyta, atimta arba panaikinta pirmosios valstybės narės teritorijoje.

⁷ PASTABA. Šį straipsnį reikės įvertinti iš naujo, kai bus padaryta pažanga nagrinėjant pasiūlymą dėl teisės vairuoti atėmimo.

3. Šio straipsnio tikslais vairuotojo pažymėjimas arba teisė vairuoti laikomi apribotais, sustabdytais, atimtais arba panaikintais tol, kol atitinkamas asmuo neįvykdys valstybės narės nustatytų sąlygų, kurių jis turi laikytis, kad galėtų susigrąžinti teisę vairuoti arba atgauti vairuotojo pažymėjimą, arba kad galėtų prašyti išduoti naują vairuotojo pažymėjimą.

Valstybės narės užtikrina, kad visos sąlygos, kurias jos nustato, kad pažymėjimo turėtojas galėtų susigrąžinti teisę vairuoti arba atgauti vairuotojo pažymėjimą, arba kad jis galėtų prašyti išduoti naują vairuotojo pažymėjimą, būtų proporcingos ir nediskriminuojančios bet kurios kitos valstybės narės išduotų vairuotojo pažymėjimų turėtojų atžvilgiu ir kad vien dėl jų nebūtų neribotam laikui atsisakyta išduoti vairuotojo pažymėjimą arba pripažinti kitoje valstybėje narėje išduotą vairuotojo pažymėjimą.

4. Kai tai pagrįsta remiantis asmens elgesiu arba jo fiziniu ar psichiniu tinkamumu, valstybės narės gali neribotam laikui uždrausti tam asmeniui vairuoti savo teritorijoje, nesuteikdamos jam galimybės susigrąžinti teisę vairuoti arba atgauti vairuotojo pažymėjimą, arba prašyti išduoti naują vairuotojo pažymėjimą.

Nukrypstant nuo 1 dalies, kitos valstybės narės, pasikonsultavusios su valstybe nare, neribotam laikui uždraudusia vairuoti, kaip nurodyta šioje dalyje, gali išduoti vairuotojo pažymėjimą tokiam asmeniui. Tačiau pastaroji valstybė narė gali atsisakyti neribotam laikui pripažinti bet kokio kitos valstybės narės išduoto vairuotojo pažymėjimo galiojimą savo atitinkamoje teritorijoje.

14 straipsnis

Lydimojų vairavimo sistema

1. Nukrypstant nuo 7 straipsnio 1 dalies b punkto, valstybės narės pagal 10 straipsnio 1 dalį išduoda B kategorijos vairuotojo pažymėjimus, pažymėtus I priedo E dalyje nurodytu Sąjungos kodu 98.02, 17 metų sulaukusiems pareiškėjams.

1a. Nukrypstant atitinkamai nuo 7 straipsnio 1 dalies b ir d punktų, valstybės narės gali vairavimui jų teritorijoje 17 metų sulaukusiems pareiškėjams išduoti C1 arba C kategorijų vairuotojo pažymėjimus pagal 10 straipsnio 1 dalį, jei vairuotojas turi pagal Direktyvos (ES) 2022/2561 6 straipsnį išduotą profesinės kompetencijos pažymėjimą, pažymėtą I priedo E dalyje nurodytu Sąjungos kodu 98.02.

Pagal pirmą pastraipą išduotus pažymėjimus juos išduodančios valstybės narės pripažįsta tarpusavyje.

2. Vairuotojo pažymėjimo, pažymėto Sąjungos kodu 98.02, turėtojai, kurie nėra sulaukę 18 metų, vairuoja tik lydimi priekinėje keleivio sėdynėje sėdinčio asmens, kuris gali duoti patarimus vairuojant. Lydintis asmuo turi laikytis taisyklių dėl vairavimo apsvaigus nuo alkoholio ar narkotikų. Lydintis asmuo turi tenkinti šias sąlygas:

- a) yra ne jaunesnis kaip 24 metų;
- b) turi atitinkamos kategorijos vairuotojo pažymėjimą, išduotą daugiau kaip prieš penkerius metus;
- c) per pastaruosius penkerius metus jam nebuvo atimta teisė vairuoti vairuotojo pažymėjimą išdavusioje valstybėje narėje⁸. [...]

3. Valstybės narės gali reikalauti nurodyti 2 dalyje nurodytų lydinčių asmenų tapatybę, kad užtikrintų šio straipsnio laikymąsi. Valstybės narės gali apriboti galimų lydinčių asmenų skaičių.

Valstybės narės savo teritorijoje gali taikyti papildomas sąlygas, kurias turi tenkinti jų išduoto vairuotojo pažymėjimo turėtoją lydintis asmuo. Apie tai jos praneša Komisijai. Komisija šią informaciją paskelbia viešai.

⁸ PASTABA. Kitos valstybės narės priimtas sprendimas dėl teisės vairuoti atėmimo gali būti c punkte pridėtas prie šios sąlygos po to, kai bus susitarta dėl Direktyvos dėl tam tikrų teisių vairuoti atėmimo poveikio visoje Sąjungoje.

4. Valstybės narės gali taikyti papildomas vairuotojo pažymėjimo, pažymėto Sąjungos kodu 98.02, išdavimo sąlygas pareiškėjams, kurie nėra sulaukę 18 metų. Apie tai jos praneša Komisijai. Komisija šią informaciją paskelbia viešai.

28 konstatuojamosios dalies pakeitimai:

„(28) siekiant padidinti kelių eismo saugumą, tam tikroms vairuotojo pažymėjimų kategorijoms turėtų būti sukurta visoje Sąjungoje galiojanti lydimojo vairavimo sistema. Tokios sistemos taisyklėse turėtų būti numatyta galimybė pareiškėjams gauti atitinkamų kategorijų vairuotojo pažymėjimus prieš sulaukiant reikalaujamo minimalaus amžiaus. Tačiau tokius vairuotojo pažymėjimus turėtų būti leidžiama naudoti tik lydint patyrusiam vairuotojui, pavyzdžiui, šeimos nariui. Tokiais atvejais valstybėms narėms turėtų būti leidžiama kelių eismo saugumo sumetimais nustatyti griežtesnes jų teritorijoje galiojančias sąlygas ir taisykles dėl jų išduodamų vairuotojų pažymėjimų;“.

Nauja konstatuojamoji dalis:

„(29a) lydimojo vairavimo sistema neapribojamos esamos valstybių narių galimybės sumažinti minimalų amžių B kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti ir nacionaliniu lygmeniu taikyti susijusias sąlygas;“.

15 straipsnis

Bandomasis laikotarpis

1. Vairuotojo pažymėjimui, išduotam išlaikius pagal 10 straipsnio 1 dalies a punktą reikalaujamą vairavimo egzaminą, taikomas bandomasis laikotarpis. Jei vairuotojo pažymėjimo turėtojas jau turi kitos kategorijos galiojantį vairuotojo pažymėjimą, į bandomąjį laikotarpį įskaičiuojamas tik tas bandomasis laikotarpis, kuris gali būti likęs iki turimo vairuotojo pažymėjimo bandomojo laikotarpio pabaigos, išskyrus atvejus, kai turimas vairuotojo pažymėjimas išduotas tik AM kategorijai.

Bandomojo laikotarpio trukmę nustato vairuotojo pažymėjimą išduodanti valstybė narė ir ji negali būti trumpesnė kaip dveji metai.

2. Valstybės narės pradedantiesiems vairuotojams nustato griežtesnes taisykles arba sankcijas (arba ir viena, ir kita) dėl vairavimo apsvaigus nuo alkoholio nei patyrusiems vairuotojams ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad jos būtų įgyvendinamos.

Valstybės narės imasi priemonių siekdamos sumažinti pradedančiųjų vairuotojų vairavimo apsvaigus nuo narkotikų mastą.

30 konstatuojamosios dalies pakeitimai:

„(30) turėtų būti užtikrinta, kad vairuotojai, kurie pirmą kartą įgyja vairuotojo pažymėjimą, nekeltų pavojaus kelių eismo saugumui. Tiems pradedantiesiems vairuotojams turėtų būti nustatytas mažiausiai dvejų metų bandomasis laikotarpis, per kurį už vairavimą apsvaigus nuo alkoholio turėtų būti taikomos griežtesnės taisyklės arba sankcijos, nedarant poveikio valstybių narių kompetencijai reglamentuoti vairuotojų elgesį. Į tokias griežtesnes taisykles galėtų būti įtrauktas arba jas galėtų sudaryti specialus pradedančiųjų vairuotojų mokymas, per kurį jie būtų papildomai mokomi apie rizikos suvokimą ir galėtų apmąstyti savo elgesį. Taip pat turėtų būti nustatytos specialios priemonės, kuriomis būtų užtikrinta, kad būtų sumažintas pradedančiųjų vairuotojų vairavimo apsvaigus nuo narkotikų mastas. Tokios priemonės galėtų apimti griežtesnes taisykles arba sankcijas, specialų pradedančiųjų vairuotojų mokymą apie rizikos suvokimą ir konkrečiai pritaikytas vykdymo užtikrinimo ir kampanijų pastangas. Siekiant pagerinti kelių eismo saugumą, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama savo teritorijoje laisvai įgyvendinti pradedantiesiems vairuotojams taikomas papildomas taisykles;“.

3. Siekdamos pagerinti kelių eismo saugumą, valstybės narės gali nustatyti papildomas taisykles, taikytinas jų teritorijoje pradedantiesiems vairuotojams, kurios gali apimti antrojo bandomojo laikotarpio nustatymą kitai kategorijai. Apie tai jos praneša Komisijai.
- 3a. Jei įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės kompetentinga institucija nusprendžia dėl neteisėto elgesio bandomąjį laikotarpį pratęsti, ji užtikrina, kad naujasis laikotarpis būtų įrašytas į vairuotojo pažymėjimą.
4. Bandomuoju laikotarpiu išduotus vairuotojo pažymėjimus valstybės narės žymi I priedo E dalyje nurodytu Sąjungos kodu 98.01.

[...]

16 straipsnis

Egzaminuotojai

1. Vairavimo egzaminuotojai turi atitikti minimalius IV priede nustatytus reikalavimus.

Vairavimo egzaminuotojams, šiose pareigose jau dirbusiems iki 2013 m. sausio 19 d., taikomi tik reikalavimai kokybei užtikrinti ir reguliarios periodinės mokymo priemonės.

2. Komisijai pagal 21 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas IV priedas, kai tai būtina siekiant atsižvelgti į technikos, naudojimo arba mokslo raidą.

17 straipsnis

Įprastinė gyvenamoji vieta

1. Šioje direktyvoje įprastinė gyvenamoji vieta reiškia vietą, kurioje asmuo paprastai (t. y. ne mažiau kaip 185 dienas per paskutinį 365 dienų laikotarpį) gyvena dėl asmeninių ir profesinių ryšių, arba, jei asmens su ta vieta profesiniai ryšiai nesieja, dėl glaudžiai jį su ta gyvenamąja vieta siejančių asmeninių ryšių.

Tačiau jei profesiniai ryšiai asmenį sieja su kita vieta nei asmeniniai ryšiai ir dėl to jis pakaitomis gyvena skirtingose vietose, esančiose dviejose ar daugiau valstybių narių, įprastine jo gyvenamąja vieta laikoma ta vieta, su kuria jį sieja asmeniniai ryšiai, su sąlyga, kad tas asmuo į tą vietą reguliariai sugrįžta. Pastarosios sąlygos laikytis nebūtina, jei asmuo gyvena valstybėje narėje tam, kad atliktų ten nustatytos trukmės užduotį.

Universiteto ar mokyklos lankymas nereiškia įprastinės gyvenamosios vietos pakeitimo.

2. 10 straipsnio 3 dalies b punkto ir 11 straipsnio 4 dalies tikslais laikoma, kad trečiosiose valstybėse akredituotų Sąjungos ar jos valstybių narių diplomatinių tarnybų darbuotojų arba jų namų ūkiams priklausančių šeimos narių įprastinė gyvenamoji vieta yra valstybių narių, išdavusių vairuotojo pažymėjimus, kurie bus atnaujinti arba naujai išduoti, teritorijoje.

Šio straipsnio tikslais sąvoka „Sjungos diplomatinės tarnybos“ apima Tarybos generalinio sekretoriato ir Komisijos generalinio sekretoriato atitinkamų departamentų pareigūnus, taip pat valstybių narių nacionalinių diplomatinių tarnybų komandiruotus darbuotojus ir visus kitus Sąjungos institucijose, įstaigose, organuose ir agentūrose išorės atstovavimo srityje dirbančius darbuotojus ar rangovus, kurie, kad galėtų vykdyti savo sutartines pareigas, per paskutinį 365 dienų laikotarpį bent 181 dieną gyveno už ES ribų.

3. Išskirtiniais atvejais, jei vairuotojo pažymėjimo turėtojas negali įrodyti, kad jo įprastinė gyvenamoji vieta pagal 1 dalį yra tam tikroje valstybėje narėje, jis gali savo vairuotojo pažymėjimą atnaujinti arba gauti naują vairuotojo pažymėjimą valstybėje narėje, kurioje išduotas pradinis vairuotojo pažymėjimas.
4. Nukrypstant nuo 10 straipsnio 1 dalies e punkto, kai konkrečiai siekiama pirmą kartą išduoti B kategorijos vairuotojo pažymėjimą, pareiškėjui, kurio įprastinės gyvenamosios vietos valstybė narė nesutampa su jo pilietybės valstybe narė, gali būti leidžiama laikyti teorijos egzaminą pilietybės valstybėje narėje, jei įprastinės gyvenamosios vietos valstybė narė nenumato galimybės laikyti teorijos egzaminų viena iš pilietybės valstybės narės valstybinių kalbų arba su vertėju žodžiu. Įprastinės gyvenamosios vietos valstybės narės institucijų, atsakingų už vairuotojo pažymėjimų išdavimą, prašymu pilietybės valstybė narė, kurioje pareiškėjas laikė teorijos egzaminą, informuoja įprastinės gyvenamosios vietos valstybę narę apie egzaminą, laikytą ir išlaikytą naudojantis 19 straipsnio 1 dalyje nurodytu ES vairuotojo pažymėjimų tinklu. Šią informaciją gavusi valstybė narė nereikalauja toliau tikrinti pareiškėjo teorinių žinių.

18 straipsnis

Ne Sąjungos standartinio pavyzdžio pažymėjimų atitikmenys

1. Valstybės narės taiko Komisijos sprendimu (ES) 2016/1945⁹ nustatytus anksčiau nei 2013 m. sausio 19 d. įgytų teisių ir šios direktyvos 6 straipsnyje nustatytų kategorijų atitikmenis.
2. Bet kuri anksčiau nei 2013 m. sausio 19 d. suteikta teisė vairuoti negali būti atimta arba kitaip apribota pagal šios direktyvos nuostatas.

19 straipsnis

Tarpusavio pagalba

1. Valstybės narės padeda viena kitai įgyvendinti šią direktyvą. Jos keičiasi informacija apie išduotus, pakeistus, naujai išduotus, atnaujintus, apribotus, sustabdytus, atimtus, panaikintus arba atšauktus vairuotojo pažymėjimus, taip pat apie įvykdytą [arba planuojamą priimti]¹⁰ sprendimą dėl teisės vairuoti atėmimo ir konsultuojasi tarpusavyje, kai yra pagrįstų priežasčių įtarti, kad pareiškėjui, siekiančiam gauti vairuotojo pažymėjimą, bet kurioje kitoje valstybėje narėje yra atimta teisė vairuoti. Jos naudojasi siekiant šiais tikslais sukurtu ES vairuotojo pažymėjimų tinklu.
2. ES vairuotojo pažymėjimų tinklu valstybės narės taip pat gali naudotis keisdamosi informacija šiais tikslais:
 - a) sudaryti sąlygas savo institucijoms per patikrinimus kelyje, atliekant tyrimus arba taikant kovos su klastojimu priemones patikrinti vairuotojo pažymėjimo galiojimą ir autentiškumą;

⁹ 2016 m. spalio 14 d. Komisijos sprendimas (ES) 2016/1945 dėl vairuotojo pažymėjimų kategorijų atitikmenų (OL L 302, 2016 11 9, p. 62).

¹⁰ PASTABA. Skliaustuose išdėstytas tekstas gali būti įrašytas vėliau, atsižvelgiant į pažangą, susijusią su pasiūlymu dėl teisės vairuoti atėmimo.

- b) palengvinti tyrimus pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2015/413¹¹;
- c) užkirsti kelią nusikalstamoms veikoms, jas nustatyti ir tirti tikslais, nustatytais [NUORODA Į „PRIUMAS II“] 2 straipsnyje;
- d) užtikrinti Direktyvos (ES) 2022/2561 vykdymą ir patikrinti vairuotojo pažymėjimo galiojimą ir autentiškumą užtikrinant Reglamento (EB) Nr. 561/2006 ir Reglamento (ES) Nr. 165/2014 vykdymą;
- [e) įgyvendinti [NAUJA DIREKTYVA DĖL TEISĖS VAIRUOTI ATĖMIMO POVEIKIO VISOJE SąJUNGOJE] ir užtikrinti jos vykdymą.]¹⁰

3. Prieiga prie tinklo turi būti apsaugota. Tinkle turi būti užtikrintas sinchroninis (tikruoju laiku) ir asinchroninis keitimasis informacija, taip pat apsaugotų žinučių, pranešimų bei priedų siuntimas ir gavimas.

Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų, kad per tinklą būtų keičiamasi naujausia informacija.

Valstybės narės prieigą prie tinklo gali suteikti tik institucijoms, kompetentingoms įgyvendinti 1 ir 2 dalyse nurodytus tikslus.

4. Valstybės narės taip pat padeda vienos kitoms įdiegti mobilųjį vairuotojo pažymėjimą, visų pirma siekdamos užtikrinti sklandų I priedo C dalyje nurodytų taikomųjų programų ir tikrinimo funkcijų sąveikumą.

¹¹ 2015 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/413, kuria sudaromos palankesnės sąlygos keistis informacija tarpvalstybiniu lygmeniu apie kelių eismo saugumo taisyklių pažeidimus (OL L 68, 2015 3 13, p. 9).

5. Siekdama užtikrinti nacionalinių sistemų, prijungtų prie ES vairuotojo pažymėjimų tinklo, sąveikumą ir asmens duomenų, kuriais keičiamasi šiomis aplinkybėmis, apsaugą, Komisija ne vėliau kaip 2026 m. birželio 6 d. priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomi išsamūs ES vairuotojo pažymėjimų tinklo veikimo, sąsajos ir techniniai reikalavimai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
6. Valstybės narės gali bendradarbiauti, kad užtikrintų bet kokį dalinio teisės vairuoti ar vairuotojo pažymėjimo apribojimo, sustabdymo, atėmimo ar panaikinimo vykdymą, ypač tais atvejais, kai atitinkamos priemonės taikomos tik tam tikrų kategorijų vairuotojo pažymėjimams arba tik tam tikrų valstybių narių teritorijose, visų pirma darydamos atitinkamus įrašus savo išduotuose vairuotojo pažymėjimuose.

20 straipsnis

Peržiūra

Valstybės narės kasmet informuoja Komisiją apie kiekvienos kategorijos išduotų, atnaujintų, naujai išduotų, atimtų ir pakeistų vairuotojo pažymėjimų skaičių. Duomenys apie mobiliuosius vairuotojo pažymėjimus ir fizinius vairuotojo pažymėjimus pateikiami atskirai.

Ne vėliau kaip [įsigaliojimo data + 5 metai], o vėliau kas penkerius metus Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl šios direktyvos įgyvendinimo, įskaitant jos poveikį kelių eismo saugumui.

21 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 4 straipsnio 8 dalyje, 5 straipsnio 6 dalyje, 8 straipsnio 2 dalyje, 10 straipsnio 8 dalyje ir 16 straipsnio 2 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo [direktyvos įsigaliojimo data]. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trimis mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 4 straipsnio 8 dalyje, 5 straipsnio 6 dalyje, 8 straipsnio 2 dalyje, 10 straipsnio 8 dalyje ir 16 straipsnio 2 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 4 straipsnio 8 dalį, 5 straipsnio 6 dalį, 8 straipsnio 2 dalį, 10 straipsnio 8 dalį ir 16 straipsnio 2 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

22 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Vairuotojo pažymėjimų reikalų komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Kai komiteto nuomonei gauti būtina rašytinė procedūra, tokia procedūra laikoma baigta be rezultato, jei per nuomonei pateikti nustatytą laikotarpį taip nusprendžia komiteto pirmininkas arba to prašo paprastoji komiteto narių dauguma.

Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 8 straipsnis.

23 straipsnis

Direktyvos (ES) 2022/2561 pakeitimai

Direktyvos (ES) 2022/2561 5 straipsnio 2 dalis papildoma šiuo c punktu:

„c) sulaukę 17 metų amžiaus, vairuotojo pažymėjime nurodytos C1 arba C kategorijos transporto priemonę, jeigu jie turi 6 straipsnio 1 dalyje numatytą PKP ir tik Direktyvos [NUORODA Į ŠIĄ DIREKTYVĄ] 14 straipsnio 1a ir 2 dalyse nustatytais sąlygomis.“.

24 straipsnis

Reglamento (ES) 2018/1724 pakeitimai

Reglamento (ES) 2018/1724 II priedas iš dalies keičiamas taip:

- a) antroje skiltyje, priklausančioje eilutei „Persikėlimas“, įterpiamas šis laukelis:
„Vairuotojo pažymėjimo gavimas ir atnaujinimas“;
- b) trečioje skiltyje, priklausančioje eilutei „Persikėlimas“, įterpiamas šis laukelis: „ES vairuotojo pažymėjimų išdavimas, pakeitimas ir naujo pažymėjimo išdavimas“.

25 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės ne vėliau kaip [įsigaliojimo data + 3 metai] priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Jos taiko tas nuostatas nuo [įsigaliojimo data + 4 metai].

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

26 straipsnis

Panaikinimas

1. Direktyva 2006/126/EB panaikinama nuo [įsigaliojimo data + 4 metai].

Nuorodos į Direktyvą 2006/126/EB laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal VII priede pateiktą atitikties lentelę.

2. Reglamentas (ES) Nr. 383/2012 panaikinamas nuo [įsigaliojimo data + 4 metai].
3. Nuorodos į Reglamentą (ES) Nr. 383/2012 laikomos nuorodomis į šios direktyvos I priedo B dalį ir skaitomos pagal VII priede pateiktą atitikties lentelę.

27 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

28 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

I PRIEDAS

NUOSTATOS DĖL VALSTYBIŲ NARIŲ IŠDUODAMŲ VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMŲ

A1 DALIS. FIZINIO VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO BENDROSIOS SPECIFIKACIJOS

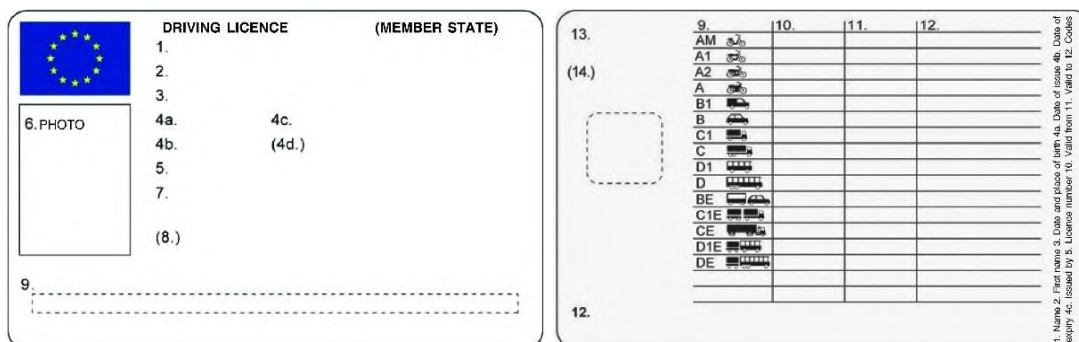
- 1) Sąjungos pavyzdžio vairuotojo pažymėjimo kortelės fizinės savybės turi atitikti ISO 7810 ir ISO 7816-1 standartus.

Kortelė turi būti gaminama iš polikarbonato.

Vairuotojo pažymėjimų savybių tikrinimo siekiant užtikrinti, kad jos atitiktų tarptautinius standartus, būdai turi atitikti ISO 10373 standartą.

- 2) Pažymėjimas turi būti dvipusis ir atitikti 1 pav. pateiktą pavyzdį.

1 pusė 2 pusė



1 pav. ES vairuotojo pažymėjimo pavyzdys

- 3) D dalyje nurodyta informacija pažymėjime turi būti pateikiama taip:

1 pusėje pateikiama:

- žodžiai „Vairuotojo pažymėjimas“, atspausdinti didžiosiomis raidėmis pažymėjimą išduodančios valstybės narės kalba ar kalbomis;
- pažymėjimą išduodančios valstybės narės pavadinimas (neprivalomas);
- pažymėjimą išduodančios valstybės narės skiriamasis ženklas, atspausdintas negatyvu mėlyname stačiakampyje ir apsuptas dvylikos geltonų žvaigždučių ratu, kaip nustatyta D dalies 1 punkte;
- informacija apie išduotą pažymėjimą (1–9 laukeliai), kaip nustatyta D dalies 3 punkte;

- e) žodžiai „Europos Sąjungos pavyzdys“ pažymėjimą išduodančios valstybės narės kalba arba kalbomis ir žodžiai „Vairuotojo pažymėjimas“ kitomis Europos Sąjungos kalbomis, atspausdinti rausva spalva pažymėjimo fone, kaip nustatyta D dalies 2 punkte.

2 pusėje pateikiama:

- f) informacija apie išduoto pažymėjimo kategorijas (9–12 laukeliai), kaip nustatyta D dalies 4 punkte;
- g) informacija apie pažymėjimo administravimą (13–14 laukeliai), kaip nustatyta D dalies 5 punkte;
- h) šių 1 ir 2 pažymėjimo pusėse pateikiamų numeruotų laukelių paaiškinimas: 1, 2, 3, 4a, 4b, 4c, 5, 10, 11 ir 12.

Jei valstybė narė pageidauja šiuos įrašus pateikti nacionaline kalba, kuri nėra viena iš šių kalbų: airių, anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ar vokiečių, ji turi parengti dvikalbį pažymėjimo variantą naudodama vieną iš pirmiau išvardytų kalbų ir nepažeisdama kitų šio priedo nuostatų.

Sąjungos pavyzdžio vairuotojo pažymėjime turi būti palikta vietos, kad prireikus būtų galima įmontuoti lustą ar panašų kompiuterinį įtaisą arba atspausdinti QR kodą.

Spalvų nuorodos:

- mėlyna – Pantone Reflex Blue;
- geltona – Pantone Yellow.

4) Specialiosios nuostatos

- a) Tais atvejais, kai valstybės narės pagal šį priedą išduoto vairuotojo pažymėjimo turėtojo įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje, ta valstybė narė gali į pažymėjimą įrašyti jam administruoti reikalingą informaciją, jeigu šio tipo informaciją ji įrašo ir savo išduodamuose pažymėjimuose ir jeigu šiam tikslui yra pakankamai vietos.

- b) Valstybės narės gali papildomai naudoti spalvas ar ženklus, pavyzdžiui, brūkšninius kodus ir nacionalinius simbolius, nepažeisdamos kitų šio priedo nuostatų. Apie tai valstybės narės turi informuoti Komisiją.

Vairuotojo pažymėjimus pripažįstant laikantis tarpusavio pripažinimo principo, brūkšniniame kode negali būti jokios kitos informacijos, išskyrus tą, kurią jau galima perskaityti vairuotojo pažymėjime arba kuri yra būtina vykdant vairuotojo pažymėjimo išdavimo procesą.

- c) Kortelės abiejose pusėse pateikiama informacija turi būti įskaitoma plika akimi, o 9–12 laukelių informacija kortelės 2 pusėje rašoma naudojant bent 5 dydžio šriftą.

A2 DALIS. FIZINIO VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO APSAUGOS NUO KLASTOJIMO SPECIFIKACIJOS

- 1) Fiziniam vairuotojo pažymėjimo saugumui grėsmę kelia:
 - a) netikrų kortelių gamyba: naujo, į dokumentą labai panašaus objekto, kuris gaminamas kaip naujas objektas arba kaip originalaus dokumento kopija, sukūrimas;
 - b) esminis keitimas: originalaus dokumento tam tikro požymio pakeitimas, pavyzdžiui, kai kurių ant dokumento atspausdintų duomenų pakeitimas.
- 2) Bendras saugumas turi būti užtikrintas visoje sistemoje, kurią sudaro prašymo išduoti pažymėjimą procesas, duomenų perdavimas, kortelei pagaminti naudojama medžiaga, spausdinimo būdas, įvairių apsaugos priemonių minimalus rinkinys ir personalizavimo procesas.
- 3) Vairuotojo pažymėjimų gamybai naudojama medžiaga turi būti apsaugota nuo klastojimo taikant šiuos metodus (privalomos apsaugos priemonės):
 - a) kortelės ultravioletiniuose spinduliuose nešvyti;
 - b) apsauginis fono raštas sukurtas taip, kad jį būtų sunku suklastoti nuskaitant, spausdinant ar kopijuojant, atspausdintas vaivorykštine spauda įvairiaspalviais apsauginiais dažais ir pozityvine bei negatyvine giljoširuote. Raštui neturi būti naudojamos pagrindinės spalvos (CMYK modelis), jį turi sudaryti sudėtingi rašto modeliai iš mažiausiai dviejų specialiųjų spalvų ir mikrotekstas;
 - c) optiškai kintantys elementai tinkamai apsaugo fotografiją nuo jos kopijavimo ir klastojimo;
 - d) lazerinis graviravimas;
 - e) fotografijos vietos plote apsauginis fonas ir fotografija turi užėti vienas ant kito mažiausiai ties kraštu (silpnėjantis raštas).

- 4) Vairuotojo pažymėjimų gamybai naudojama medžiaga papildomai turi būti apsaugota nuo klastojimo taikant mažiausiai tris iš toliau išvardytų metodų (papildomos apsaugos priemonės):
- a) spalvą keičiantys dažai*,
 - b) termochrominiai dažai*,
 - c) specialios hologramos*,
 - d) kintantys lazeriniai vaizdai*,
 - e) ultravioletiniai fluorescenciniai dažai, matomi ir skaidrūs,
 - f) spausdinama dažais, kurie keičia spalvą žiūrint skirtingu kampu,
 - g) skaitmeninis vandens ženklas fone,
 - h) infraraudonuosius spindulius atspindintys ar dėl fosforescencijos švytintys pigmentai,
 - i) apčiuopiami ženklai, simboliai ar raštai*.
- 5) Valstybės narės gali nustatyti papildomas apsaugos priemones. Pirmenybė turi būti teikiama žvaigždute pažymėtiems būdams, kadangi pagal juos teisėsaugos pareigūnai gali be jokių specialių priemonių patikrinti kortelės galiojimą.

B DALIS. LUSTO, KURIS YRA FIZINIO VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO DALIS, SPECIFIKACIJOS

- 1) Lustas ir jame saugomi duomenys, įskaitant papildomą informaciją, numatytą nacionalinės teisės aktuose, susijusiuose su vairuotojo pažymėjimais, turi atitikti B1 dalies nuostatas.
- 2) Lustiniams vairuotojo pažymėjimams taikomų standartų sąrašas pateiktas B2 dalyje.
- 3) Lustiniams vairuotojo pažymėjimams pagal B3 dalyje išdėstytas nuostatas turi būti taikoma ES tipo patvirtinimo procedūra.
- 4) Jei lustinis vairuotojo pažymėjimas atitinka visas atitinkamas ES tipo patvirtinimo nuostatas pagal 1–3 punktus, valstybė narė gamintojui arba jo atstovui turi išduoti ES tipo patvirtinimo pažymėjimą.
- 5) Prireikus, visų pirma siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šios dalies nuostatų, valstybė narė gali panaikinti savo ES tipo patvirtinimą.

- 6) ES tipo patvirtinimo pažymėjimai ir pranešimai apie jų panaikinimą turi atitikti B4 dalyje nustatytą pavyzdį.
- 7) Komisijai turi būti pranešta apie visus išduotus ir visus panaikintus ES tipo patvirtinimo pažymėjimus. Panaikinimo atveju turi būti nurodyta išsami priežastis.

Komisija turi informuoti valstybes nares apie ES tipo patvirtinimo panaikinimą.

- 8) Valstybių narių išduoti ES tipo patvirtinimo pažymėjimai turi būti pripažįstami tarpusavyje.
- 9) Jei valstybė narė ne kartą nustato, kad daug lustinių vairuotojo pažymėjimų neatitinka šios I priedo dalies, ji apie tai turi pranešti Komisijai. Reikia nurodyti atitinkamo su tais vairuotojo pažymėjimais susijusio ES tipo patvirtinimo pažymėjimo numerį ir pateikti neatitikties apibūdinimą. Komisija turi nepagrįstai nedelsdama informuoti visas kitas valstybes nares apie faktus, apie kuriuos jai pranešta pagal šį punktą.
- 10) Šiuos vairuotojo pažymėjimus išdavusi valstybė narė turi nedelsdama išnagrinėti problemą ir imtis atitinkamų taisomųjų veiksmų, įskaitant prireikus ES tipo patvirtinimo pažymėjimo panaikinimą.

B1 DALIS. Bendrieji lustinių vairuotojo pažymėjimų reikalavimai

Šiame priede aprašyti lustinių vairuotojo pažymėjimų bendrieji reikalavimai grindžiami tarptautiniais standartais, visų pirma ISO/IEC 18013 serijos standartais. Jais nustatomos:

- a) lusto ir loginės jame saugomų duomenų struktūros specifikacijos,
- b) suderintų ir papildomų saugotinių duomenų specifikacijos ir
- c) specifikacijos, susijusios su luste saugomų skaitmeninių duomenų apsaugos mechanizmais.

1. SANTRUMPOS

Santrumpa	Reikšmė
AID	taikomosios programos identifikatorius (angl. <i>Application Identifier</i>)
BAP	elementarioji prieigos apsauga (angl. <i>Basic Access Protection</i>)
DG	duomenų grupė (angl. <i>Data Group</i>)
EAL 4+	padidintas 4 patikimo funkcionavimo garantijų įvertinimo lygis (angl. <i>Evaluation Assurance Level 4 Augmented</i>)

EF	elementarusis failas (angl. <i>Elementary File</i>)
EFID	elementariojo failo identifikatorius (angl. <i>Elementary File Identifier</i>)
eMRTD	mašininio nuskaitymo kelionės dokumentai (angl. <i>Machine Readable Travel Documents</i>)
ICC	lustinė kortelė (angl. <i>Integrated Circuit Card</i>)
ISO	Tarptautinė standartizacijos organizacija (angl. <i>International Standard Organisation</i>)
LDS	loginė duomenų struktūra (angl. <i>Logical Data Structure</i>)
PICC	artiveikos lustinė kortelė (angl. <i>Proximity Integrated Circuit Card</i>)
PIX	nuosavybinis taikomosios programos identifikatoriaus papildinys (angl. <i>Proprietary Application Identifier Extention</i>)
RID	registruotasis taikomosios programos identifikatorius (angl. <i>Registered Application Identifier</i>)
SOD	dokumento saugumo objektas (angl. <i>Document Security Object</i>)

2. LUSTE SAUGOMI DUOMENYS

1) Suderinti privalomi ir neprivalomi vairuotojo pažymėjimo duomenys

Luste turi būti saugomi D dalyje nurodyti suderinti vairuotojo pažymėjimo duomenys. Jei valstybė narė nusprendžia įtraukti į vairuotojo pažymėjimą D dalyje nurodytus neprivalomus duomenis, tie duomenys turi būti saugomi luste.

2) Papildomi duomenys

Valstybės narės luste gali saugoti papildomus duomenis, numatytus jų nacionalinės teisės aktuose, susijusiuose su vairuotojo pažymėjimais. Apie tai jos praneša Komisijai.

3. LUSTAS

1) Laikmenos tipas

Vairuotojo pažymėjime naudojama laikmena turi būti lustas su kontaktine, bekontakte arba mišria (dvilype) sąsaja, kaip nurodyta B2 dalies 1 punkte.

2) Taikomosios programos

Visi duomenys luste turi būti saugomi elektroninėse taikomosiose programose. Visos luste esančios taikomosios programos turi turėti unikalų kodą, vadinamąjį taikomosios programos identifikatorių (AID), kaip nurodyta B2 dalies 2 punkte.

a) ES vairuotojo pažymėjimo taikomoji programa

Privalomi ir neprivalomi vairuotojo pažymėjimo duomenys, nurodyti I priedo D dalyje, turi būti saugomi specialioje ES vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje. ES vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos AID

„A0 00 00 04 56 45 44 4C 2D 30 31“

sudaro abu šie elementai:

- Europos Komisijos registruotasis taikomosios programos identifikatorius (RID) „A0 00 00 04 56“ ir
- ES vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos nuosavybinis taikomosios programos identifikatoriaus papildinys (PIX) „45 44 4C 2D 30 31“ („EDL-01“).

Duomenų grupės (DG) turi būti sudaromos pagal loginę duomenų struktūrą (LDS).

Duomenų grupės ES vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje turi būti saugomos kaip elementarieji failai (EF) ir apsaugomos pagal B2 dalies 3 punktą.

b) Kitos taikomosios programos

Kiti papildomi duomenys turi būti saugomi vienoje ar daugiau specialių taikomųjų programų, atskirai nuo ES vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos. Kiekviena tokia taikomoji programa turi turėti unikalų AID.

4. ES VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO TAIKOMOSIOS PROGRAMOS LOGINĖ DUOMENŲ STRUKTŪRA

1) Loginė duomenų struktūra

Vairuotojo pažymėjimo duomenys luste turi būti saugomi pagal B2 dalies 4 punkte nustatytą loginę duomenų struktūrą (LDS). Šiame punkte nustatomi privalomų ir papildomų duomenų grupėms taikomi papildomi reikalavimai.

Kiekviena duomenų grupė turi būti saugoma viename elementariajame faile. ES vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje naudotini elementarieji failai turi turėti elementariojo failo identifikatorių (EFID) arba trumpąjį EF identifikatorių, kaip nurodyta B2 dalies 5 punkte.

2) Privalomų duomenų grupės

Privalomų ir neprivalomų duomenų elementai turi būti saugomi šiose duomenų grupėse:

- a) 1 DG – visi dokumento privalomų ir neprivalomų spausdintų duomenų elementai, išskyrus pažymėjimo turėtojo veido atvaizdą ir parašo vaizdą,
- b) 5 DG – pažymėjimo turėtojo parašo vaizdas,
- c) 6 DG – pažymėjimo turėtojo veido atvaizdas.

1 DG duomenų struktūra turi atitikti 6 punktą ir B2 dalies 6 punktą. 5 DG ir 6 DG duomenys turi būti saugomi pagal B2 dalies 7 punkte nurodytas specifikacijas.

3) Papildomų duomenų grupės

Papildomų duomenų elementai, numatyti valstybių narių nacionalinės teisės aktuose dėl vairuotojo pažymėjimų, turi būti saugomi šiose duomenų grupėse:

- a) 2 DG – duomenys apie pažymėjimo turėtoją, išskyrus biometrinius duomenis,
- b) 3 DG – duomenys apie išduodančiąją instituciją,
- c) 4 DG – portretinis pažymėjimo turėtojo atvaizdas,
- d) 7 DG – biometriniai pažymėjimo turėtojo pirštų atspaudų duomenys,
- e) 8 DG – biometriniai pažymėjimo turėtojo akies rainelės duomenys,
- f) 11 DG – kita informacija, pvz., pažymėjimo turėtojo vardas ir pavardė nacionaliniais rašmenimis.

Šiose duomenų grupėse duomenys turi būti saugomi pagal B2 dalies 8 punkte nurodytas specifikacijas.

5. DUOMENŲ SAUGUMO MECHANIZMAI

Turi būti naudojami tinkami lusto autentiškumo, lusto bei jame saugomų duomenų vientisumo patvirtinimo ir prieigos prie vairuotojo pažymėjimo duomenų ribojimo mechanizmai.

Luste saugomų duomenų apsauga turi atitikti B2 dalies 3 punkte nurodytas specifikacijas.

Šiame skirsnyje nustatomi papildomi reikalavimai, kurių būtina laikytis.

1) Autentiškumo patikra

a) Privalomas pasyvusis autentiškumo patvirtinimas

Visos ES vairuotojo pažymėjimo taikomojoje programoje saugomų duomenų grupės turi būti apsaugotos pasyviais autentiškumo patvirtinimo priemonėmis.

Su pasyviuoju autentiškumo patvirtinimu susiję duomenys turi atitikti B2 dalies 9 punkte nurodytus reikalavimus.

b) Neprivalomas aktyvusis autentiškumo patvirtinimas

Siekiant patvirtinti, kad originalusis lustas nebuvo pakeistas, turi būti taikomi neprivalomo aktyviojo autentiškumo patvirtinimo mechanizmai.

2) Prieigos ribojimas

a) Privaloma elementarioji prieigos apsauga

Elementariosios prieigos apsaugos (BAP) mechanizmas turi būti taikomas visiems ES vairuotojo pažymėjimo taikomosios programos duomenims. Siekiant užtikrinti sąveikumą su esamomis sistemomis, kaip antai sistemomis, kuriose naudojami mašininio nuskaitymo kelionės dokumentai (eMRTD), privaloma naudoti vienos eilutės mašininio nuskaitymo zoną (MRZ), kaip nurodyta B2 dalies 10 punkte.

Prieigai prie lusto naudojamas dokumento kodas Kdoc generuojamas iš vienos eilutės MRZ, kuri gali būti įvedama rankiniu būdu arba naudojant optinio ženklų atpažinimo (OCR) skaitytuvą. Vienos eilutės MRZ BAP 1 konfigūracija turi atitikti B2 dalies 10 punktą.

b) Sąlyginė išplėstinė prieigos kontrolė

Jei luste saugomi Reglamento (ES) 2016/679 9 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmens duomenys, prieiga prie tokių duomenų turi būti apsaugota papildomomis priemonėmis.

Išplėstinės prieigos kontrolės mechanizmai turi atitikti B2 dalies 11 punkte nurodytas specifikacijas.

c) Lustinių vairuotojo pažymėjimų viešojo rakto infrastruktūra (PKI)

Valstybės narės turi nustatyti būtiną nacionalinę viešojo rakto administravimo pagal standarto ISO 18013 3 A priedą tvarką.

6. **DUOMENŲ PATEIKIMAS**

1) 1 DG duomenų formatas

Žy ma	L	Vertė			Koduotė	Privalom i (P) / Neprival omi (N)		
61	V	1 DG duomenų elementai (įdėtiniai)						
		Žy ma	L	Vertė				
		5F 01	V	Tipo patvirtinimo numeris	ans	P		
		5F 02	V	Duomenų objektas, sudarytas iš demografinių duomenų elementų		P		
				Žy ma	L	Vertė		
				5F 03	3	Pažymėjimą išdavusi valstybė narė	a3	P
				5F 04	V	Pažymėjimo turėtojo pavardė(s)	as	P
				5F 05	V	Kitas pažymėjimo turėtojo vardas (-ai)	as	P
				5F 06	4	Gimimo data (ddmmyyyy)	n8	P
				5F 07	V	Gimimo vieta	ans	P
				5F 08	3	Pilietybė	a3	N
				5F 09	1	Lytis	V / M / N	N
				5F 0A	4	Pažymėjimo išdavimo data (ddmmyyyy)	n8	P
				5F 0B	4	Pažymėjimo galiojimo pabaigos data (ddmmyyyy)	n8	P
				5F 0C	V	Išduodančioji institucija	ans	P
				5F 0D	V	Administracinis numeris (ne dokumento numeris)	ans	N
				5F 0E	V	Dokumento numeris	ans	P
				5F 0F	V	Nuolatinė gyvenamoji vieta arba pašto adresas	ans	N
		7F 63	V	Duomenų objektas, sudarytas iš transporto priemonių kategorijų / apribojimų / sąlygų				P
				Žy ma	L	Vertė (pagal toliau nurodytą koduotę)		

			02	1	Kategorijų / apribojimų / sąlygų skaičius	N	P
			87	V	Kategorija / apribojimas / sąlyga	ans	P
			87	V	Kategorija / apribojimas / sąlyga	ans	N
		
			87	V	Kategorija / apribojimas / sąlyga	ans	N

2) Loginis įrašų formatas

Transporto priemonių kategorijos, apribojimai arba sąlygos turi būti nurodyti bendrame duomenų objekte pagal lentelėje nurodytą struktūrą:

Transporto priemonės kategorijos kodas	Suteikimo data	Galiojimo pabaigos data	Kodas	Ženklas	Vertė
--	----------------	-------------------------	-------	---------	-------

T. y.:

- transporto priemonės kategorijos kodai turi būti nurodomi, kaip apibrėžta 6 straipsnyje (pvz., AM, A1, A2, A, B1, B ir t. t.);
- transporto priemonės kategorijos suteikimo data turi būti nurodoma DDMMYYYY formatu (dviženkliai skaičiumi nurodoma diena, po jos – dviženkliai skaičiumi mėnuo, po jo – keturženkliai skaičiumi metai);
- transporto priemonės kategorijos galiojimo pabaigos data turi būti nurodoma DDMMYYYY formatu (dviženkliai skaičiumi nurodoma diena, po jos – dviženkliai skaičiumi mėnuo, po jo – keturženkliai skaičiumi metai);
- kodas, ženklas ir vertė nurodo papildomą informaciją arba apribojimus, susijusius su transporto priemonės kategorija arba vairuotoju.

B2 DALIS. Lustiniams vairuotojo pažymėjimams taikomų standartų sąrašas

Nr.	Dalykas	Reikalavimas	Kam taikoma?
1	Laikmenos sąsaja, organizavimas ir komandos	ISO/IEC 7816 serija (kontaktinė kortelė), ISO/IEC 14443 serija (bekontaktė kortelė), kaip nurodyta ISO/IEC 18013-2:2008 C priede	B1 dalies 3 punkto 1 papunktis
2	Taikomosios programos identifikatoriai	ISO/IEC 7816-5:2004	B1 dalies 3 punkto 2 papunktis
3	Duomenų saugumo mechanizmai	ISO/IEC 18013-3:2009	B1 dalies 3 punkto 2 papunkčio a papunktis B1 dalies 5 punktas
4	Loginė duomenų struktūra	ISO/IEC 18013-2:2008	B1 dalies 4 punkto 1 papunktis
5	Elementariojo failo identifikatoriai	ISO/IEC 18013-2:2008 C.2 lentelė	B1 dalies 4 punkto 1 papunktis
6	1 DG duomenų pateikimas	ISO 18013-2:2008 C.3.8 priedas	B1 dalies 4 punkto 2 papunktis B1 dalies 6 punkto 1 papunktis
7	5 DG ir 6 DG privalomų duomenų pateikimas	ISO/IEC 18013-2:2008 C.6.6 ir C.6.7 priedai, veido atvaizdas ir parašo vaizdas turi būti saugomi JPEG arba JPEG2000 formatu	B1 dalies 4 punkto 2 papunktis
8	Neprivalomų ir papildomų duomenų pateikimas	ISO/IEC 18013-2:2008 C priedas	B1 dalies 4 punkto 3 papunktis
9	Pasyvusis autentiškumo patvirtinimas	ISO/IEC 18013-3:2009 8.1 dalis, duomenys turi būti saugomi LDS EF.SOd (dokumento saugumo objektas)	B1 dalies 5 punkto 1 papunkčio a papunktis

10	Elementarusis prieigos ribojimas	ISO/IEC 18013-3:2009 ir jo 1 pakeitimas	B1 dalies 5 punkto 2 papunkčio a papunktis
	Elementariojo prieigos ribojimo konfigūracija	ISO/IEC 18013-3:2009 B.8 priedas	
11	Išplėstinis prieigos ribojimas	Techninės gairės TR-03110, pažangieji mašininio nuskaitymo kelionės dokumentų apsaugos mechanizmai. Išplėstinė prieigos kontrolė (EAC), 1.11 versija	B1 dalies 5 punkto 2 papunkčio b papunktis
12	Bandymo metodai	ISO 18013-4:2011	B3 dalies 1 punktas
13	Apsaugos pažymėjimas	Padidintas 4 patikimo funkcionavimo garantijų įvertinimo lygis (EAL 4+) arba lygiavertis	B3 dalies 2 punktas
14	Veikimo pažymėjimas	Lustinių kortelių bandymas pagal ISO 10373 seriją	B3 dalies 3 punktas

B3 DALIS. Lustinių vairuotojo pažymėjimų ES tipo patvirtinimo procedūra

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Gamintojai, teikdami lustinių vairuotojo pažymėjimų ES tipo patvirtinimo prašymą, turi pateikti apsaugos pažymėjimą ir veikimo pažymėjimą.

Apie visus ketinimus modifikuoti gamybos procesą, įskaitant programinę įrangą, reikia iš anksto pranešti tipą patvirtinusiai institucijai. Prieš patvirtindama pakeitimą, institucija gali paprašyti išsamesnės informacijos ir pareikalauti atlikti papildomus bandymus.

Bandymai turi būti atliekami taikant B2 dalies 12 punkte nurodytus metodus.

2. APSAUGOS PAŽYMĖJIMAS

Vairuotojo pažymėjimų lustų apsauga turi būti vertinama pagal B2 dalies 13 punkte nurodytus kriterijus.

Apsaugos pažymėjimas turi būti išduodamas tik tada, kai įrodoma, kad lustas apsaugotas nuo duomenų klastojimo arba pakeitimo.

3. VEIKIMO PAŽYMĖJIMAS

Lustinių vairuotojo pažymėjimų veikimas turi būti vertinamas laboratoriniu būdu pagal B2 dalies 14 punkte nurodytus kriterijus.

Valstybės narės, išduodamos lustinius vairuotojo pažymėjimus, turi užtikrinti, kad būtų laikomasi atitinkamų veikimo standartų ir B1 dalies reikalavimų.

Veikimo pažymėjimas gamintojui išduodamas, jeigu tenkinamos visos šios sąlygos:

- yra galiojantis lusto apsaugos pažymėjimas,
- įrodyta atitiktis B2 dalies reikalavimams ir
- sėkmingai išlaikyti veikimo bandymai.

Veikimo pažymėjimą turi išduoti atitinkama valstybės narės institucija. Veikimo pažymėjime turi būti nurodyta išduodančioji institucija, pareiškėjo tapatybė, lusto identifikavimo informacija ir pateikiamas išsamus bandymų ir jų rezultatų sąrašas.

4. ES TIPO PATVIRTINIMO PAŽYMĖJIMAS

1) Pažymėjimo pavyzdys

Pateikus šiame priede numatytus apsaugos pažymėjimą ir veikimo pažymėjimą, valstybė narė išduoda ES tipo patvirtinimo pažymėjimą. ES tipo patvirtinimo pažymėjimas turi atitikti B4 dalyje pateikiamą pavyzdį.

2) Numeravimo sistema

ES tipo patvirtinimo numerį turi sudaryti:

a) mažoji raidė „e“ ir ES tipą patvirtinusios valstybės narės skiriamasis numeris:

- 1 Vokietija,
- 2 Prancūzija,
- 3 Italija,
- 4 Nyderlandai,
- 5 Švedija,
- 6 Belgija,
- 7 Vengrija,
- 8 Čekija,
- 9 Ispanija,
- 12 Austrija,
- 13 Liuksemburgas,
- 17 Suomija,
- 18 Danija,
- 19 Rumunija,
- 20 Lenkija,
- 21 Portugalija,
- 23 Graikija,
- 24 Airija,

25 Kroatija,

26 Slovėnija,

27 Slovakija,

29 Estija,

32 Latvija,

34 Bulgarija,

36 Lietuva,

49 Kipras,

50 Malta;

- b) raidės DL, prieš jas rašomas brūkšnelis, o po jų – dviženklis skaičius, nurodantis šiam priedui arba vėliausiam svarbiam jo techniniam pakeitimui paskirtą eilės numerį. Šio priedo eilės numeris yra 00;
- c) išduodančiosios valstybės narės suteiktas unikalus ES tipo patvirtinimo identifikacinis numeris.

ES tipo patvirtinimo numerio pavyzdys – e50-DL00 12345.

Patvirtinimo numeris turi būti saugomas kiekvieno lustinio vairuotojo pažymėjimo luste 1 DG.

B4 DALIS. Lustinių vairuotojo pažymėjimų ES tipo patvirtinimo pažymėjimo pavyzdys

Kompetentingos institucijos pavadinimas: ...

Pranešimas dėl (*):

— patvirtinimo

— patvirtinimo panaikinimo

Lustinio ES vairuotojo pažymėjimo

Patvirtinimo Nr. ...

1. Prekės pavadinimas arba prekės ženklas: ...

2. Modelio pavadinimas: ...

3. Gamintojo arba jo atstovo (kai taikytina) pavadinimas: ...

...

4. Gamintojo arba jo atstovo (kai taikytina) adresas: ...

...

5. Laboratorinių bandymų ataskaitos:

5.1 Apsaugos pažymėjimo Nr.: ... Data: ...

Išdavė: ...

5.2 Veikimo pažymėjimo Nr.: ... Data: ...

Išdavė: ...

6. Patvirtinimo data: ...

7. Patvirtinimo panaikinimo data: ...

8. Vieta: ...

9. Data: ...

10. Priede pateikiami aprašomieji dokumentai: ...

11. Parašas

(*) Pažymėti atitinkamą langelį.

C DALIS. MOBILIOJO VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIMO SPECIFIKACIJOS

- 1) Pagal Reglamentą (ES) Nr. 910/2014 įgaliotiems asmenims suteikiama galimybė naudotis bent šiomis europinių skaitmeninių tapatybės dėklių funkcijomis:

gauti ir saugoti duomenis, leidžiančius įrodyti asmens teisę vairuoti;

pateikti ir perduoti šiuos duomenis.

- 2) Mobilieji vairuotojo pažymėjimai ir kitos atitinkamos sistemos turi atitikti standartą ISO/IEC 18013-5 dėl mobiliųjų vairuotojo pažymėjimų ir Reglamentą (ES) Nr. 910/2014.
- 3) Šio priedo tikslais pagal šią direktyvą išduoto mobiliojo vairuotojo pažymėjimo turėtojas laikomas jo įgaliotuoju naudotoju tik tada, kai jis yra identifikuotas kaip toks. [...]
- 4) [...]
- 5) Valstybės narės leidžia vairuotojo pažymėjimo turėtojui gauti mobilųjį vairuotojo pažymėjimą į jo europinę skaitmeninės tapatybės dėklę. [...]

Europinė skaitmeninė tapatybės dėklė, kurioje yra mobilusis vairuotojo pažymėjimas, automatiškai arba paprašius leidžia atnaujinti arba iš naujo parsisiųsti mobilųjį vairuotojo pažymėjimą.

Europinė skaitmeninės tapatybės dėklė leidžia vairuotojo pažymėjimo turėtojui pateikti arba perduoti trečiajai šaliai visus mobiliojo vairuotojo pažymėjimo duomenis arba jų dalį. Valstybių narių kompetentingoms institucijoms turi būti leidžiama iš europinių skaitmeninės tapatybės dėklių gauti mobiliuosiuose vairuotojo pažymėjimuose esančius duomenis, kad jos galėtų išsiaiškinti, ar vairuotojo pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti (patikrinimas).

[...]

Informacija, perduota tiesiogiai iš europinėje skaitmeninės tapatybės dėklėje saugomo mobiliojo vairuotojo pažymėjimo elektroninio liudijimo, turi leisti kompetentingoms institucijoms nustatyti mobiliojo vairuotojo pažymėjimo turėtojo teisę vairuoti (patikrinimas), įskaitant visus Sąjungoje arba valstybės narės teritorijoje taikomus apribojimus. Valstybės narės nelaiko mobiliojo vairuotojo pažymėjimo galiojančiu pasibaigus jo galiojimui arba jį atšaukus. Jei valstybė narė nusprendžia atšaukti mobilųjį vairuotojo pažymėjimą, ji informaciją apie šį sprendimą įtraukia į tos valstybės narės valdomą panaikintų pažymėjimų sąrašą arba kitu būdu užtikrina, kad jis būtų nemokamai ir sąveikiai tikrinimo tikslais prieinamas kitoms valstybėms narėms. Valstybė narė, kuri nėra vairuotojo pažymėjimą išdavusi valstybė narė ir kuri atima teisę vairuoti, apie tai nedelsdama praneša vairuotojo pažymėjimą išdavusiai valstybei narei.

- 6) [...]
- 7) [...]
- 8) [...]

D DALIS. ES VAIRUOTOJO PAŽYMĖJIME ĮRAŠYTINI DUOMENYS

1) Pažymėjimą išduodančių valstybių narių skiriamieji ženklai turi būti tokie:

B: Belgija,

BG: Bulgarija,

CZ: Čekija,

DK: Danija,

D: Vokietija,

EST: Estija,

GR: Graikija,

E: Ispanija,

F: Prancūzija,

HR: Kroatija,

IRL: Airija,

I: Italija,

CY: Kipras,

LV: Latvija,

LT: Lietuva,

L: Liuksemburgas,

H: Vengrija,

M: Malta,

NL: Nyderlandai,

A: Austrija,

PL: Lenkija,

P: Portugalija,

RO: Rumunija,

SLO: Slovėnija,

SK: Slovakija,

FIN: Suomija,

S: Švedija.

- 2) Žodžiai „Vairuotojo pažymėjimas“, kurie valstybių narių kalba (-omis) spausdinami vairuotojo pažymėjime, yra šie:

Свидетелство за управление на МПС,

Permiso de Conducción,

Řidičský průkaz,

Kørekort,

Führerschein,

Juhiluba,

Άδεια Οδήγησης,

Driving Licence,

Permis de conduire,

Ceadúas Tiomána,
Vozačka dozvola,
Patente di guida,
Vadītāja apliecība,
Vairuotojo pažymėjimas,
Vezetői engedély,
Licenzja tas-Sewqan,
Rijbewijs,
Prawo Jazdy,
Carta de Condução,
Permis de conduire,
Vodičský preukaz,
Vozniško dovoljenje,
Ajokortti,
Körkort.

3) Pateikiama ši informacija apie išduotą pažymėjimą:

Laukelis	Informacija
1	pažymėjimo turėtojo pavardė
2	kitas pažymėjimo turėtojo vardas (-ai)
3	gimimo data ir vieta
4a	pažymėjimo išdavimo data
4b	pažymėjimo galiojimo pabaigos data [...]
4c	pažymėjimą išdavusios institucijos pavadinimas
4d	kitas, nei 5 laukelyje pateiktas, numeris administravimo tikslais (neprivalomas)
5	pažymėjimo numeris
6	pažymėjimo turėtojo fotografija
7	pažymėjimo turėtojo parašas
8	nuolatinė gyvenamoji vieta arba pašto adresas (neprivalomas)
9	transporto priemonės (-ių), kurią pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti, kategorija (nacionalinės kategorijos turi būti spausdinamos kitu nei suderintų kategorijų šriftu)

4) Pateikiama ši informacija apie išduoto pažymėjimo kategorijas:

Laukelis	Informacija
9	transporto priemonės (-ių), kurią pažymėjimo turėtojas turi teisę vairuoti, kategorija (nacionalinės kategorijos turi būti spausdinamos (arba, jei tai mobilusis vairuotojo pažymėjimas – pateikiamos) kitu nei suderintų kategorijų šriftu)

10	kiekvienos kategorijos pirmojo išdavimo data, kai ji žinoma (ši data turi būti įrašoma ir naujame pažymėjime, jei išduodamas naujas pažymėjimas ar pažymėjimas pakeičiamas); kiekviename datos laukelyje įrašomi du skaitmenys šia seka: diena.mėnuo.metai (DD.MM.YY)
11	kiekvienos kategorijos galiojimo pabaigos data; kiekviename datos laukelyje įrašomi du skaitmenys šia seka: diena.mėnuo.metai (DD.MM.YY)
12	E dalyje nurodytas papildomos informacijos arba apribojimo (-ų) kodas, nurodomas prie atitinkamos kategorijos

Jei E dalyje nurodytas kodas taikomas visoms pažymėjimo kategorijoms, jis gali būti atspausdintas 9, 10 ir 11 laukeliuose

5) Pateikiama ši informacija apie išduoto pažymėjimo administravimą:

Laukelis	Informacija
13	pažymėjimui administruoti reikalingos informacijos įrašas, kurį gali padaryti priimančioji valstybė narė, įgyvendindama A1 dalies 4 punkto a papunktį
14	<p>pažymėjimui administruoti reikalingos ar su kelių eismo saugumu susijusios informacijos įrašas, kurį gali padaryti pažymėjimą išduodanti valstybė narė (neprivaloma); ši informacija visų pirma gali apimti bet kokį dalinį teisės vairuoti arba vairuotojo pažymėjimo apribojimą, sustabdymą, atėmimą ar panaikinimą, taikomą, pavyzdžiui, tik tam tikroms kategorijoms arba tik tam tikrų valstybių narių teritorijoje.</p> <p>Jei ta informacija yra susijusi su viena iš šiame priede aptariamų pozicijų, prieš ją turi būti rašomas atitinkamo laukelio numeris.</p> <p>Gavus konkretų raštišką pažymėjimo turėtojo sutikimą šiame laukelyje taip pat gali būti papildomai pateikiama informacija, nesusijusi su vairuotojo pažymėjimo administravimu ar kelių eismo saugumu; toks papildymas jokių būdu nekeičia šio pavyzdžio kaip vairuotojo pažymėjimo paskirties</p>

E DALIS. Sąjungos ir nacionaliniai kodai

Kodai 01–99 yra suderinti Europos Sąjungos kodai.

VAIRUOTOJAS (medicininės priežastys)

01	.	Regos korekcija ir (arba) apsauga
	01.01.	Akiniai
	01.02.	Kontaktinis lęšis (-iai)
	01.05.	Akies raištis
	01.06.	Akiniai arba kontaktiniai lęšiai
	01.07.	Speciali optinė pagalbinių priemonė
02		Klausos ir susikalbėjimo pagalbinių priemonė
03		Galūnių protezas arba korekcijos įtaisas
	03.01.	Viršutinės galūnės protezas arba korekcijos įtaisas
	03.02.	Apatinės galūnės protezas arba korekcijos įtaisas

TRANSPORTO PRIEMONĖS PRITAIKYMAS

10		Modifikuota pavarų dėžė
	10.02.	Automatinis pavaros perdavimo skaičiaus parinkimas
	10.04.	Pritaikytas pavarų dėžės valdymo įtaisas
15		Modifikuota sankaba
	15.01.	Pritaikytas sankabos pedalas

	15.02.	Ranka valdoma sankaba
	15.03.	Automatinė sankaba
	15.04.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti sankabos pedalo
20		Modifikuotos stabdymo sistemos
	20.01.	Pritaikytas stabdžių pedalas
	20.03.	Stabdžių pedalas, tinkamas naudoti kaire koja
	20.04.	Slankusis stabdžių pedalas
	20.05.	Pasviręs stabdžių pedalas
	20.06.	Ranka valdomas stabdys
	20.07.	Stabdžių valdymas didžiausia ... N jėga ¹² (pavyzdžiui, „20.07(300N)“)
	20.09.	Pritaikytas stovėjimo stabdys
	20.12.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti stabdžio pedalo
	20.13.	Kojos keliu valdomas stabdys
	20.14.	Stabdžių sistema veikia padedama išorinės jėgos
25		Modifikuota akceleratoriaus sistema
	25.01.	Pritaikytas akceleratoriaus pedalas
	25.03.	Pasviręs akceleratoriaus pedalas

¹² Tai jėga, kuria vairuotojas pajėgus valdyti sistemą.

	25.04.	Ranka valdomas akceleratorius
	25.05.	Kojos keliu valdomas akceleratorius
	25.06.	Akceleratoriaus sistema veikia padedama išorinės jėgos
	25.08.	Akceleratoriaus pedalas kairėje
	25.09.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti akceleratoriaus pedalo
31		Pedalo pritaikymai ir pedalo apsaugos priemonės
	31.01.	Papildomas paralelinių pedalo rinkinys
	31.02.	Tame pačiame (arba beveik tame pačiame) aukštyje esantys pedalai
	31.03.	Priemonė, neleidžianti blokuoti arba nuspausti akceleratoriaus ir stabdžio pedalo, kai šie pedalai valdomi ne koja
	31.04.	Pakeltos grindys
32		Kombinuotos darbinio stabdžio ir akceleratoriaus sistemos
	32.01.	Akceleratorius ir darbinis stabdys kaip kombinuota sistema, valdoma viena ranka

	32.02.	Akceleratorius ir darbinis stabdys kaip kombinuota sistema, valdoma išorine jėga
33		Kombinuotos darbinio stabdžio, akceleratoriaus ir vairavimo sistemos
	33.01.	Akceleratorius, darbinis stabdys ir vairo mechanizmas kaip kombinuota sistema, valdoma išorine jėga viena ranka
	33.02.	Akceleratorius, darbinis stabdys ir vairo mechanizmas kaip kombinuota sistema, valdoma išorine jėga dviem rankomis
35		Modifikuotas valdymo mechanizmų (šviesų jungiklių, priekinio stiklo valytuvų arba priekinio stiklo apšildytuvo, garsinio signalo, posūkių rodiklių ir pan.) išdėstymas
	35.02.	Valdymo įtaisai, valdomi nepaleidžiant vairavimo įtaiso
	35.03.	Valdymo įtaisai, valdomi kaire ranka, nepaleidžiant vairavimo įtaiso
	35.04.	Valdymo įtaisai, valdomi dešine ranka, nepaleidžiant vairavimo įtaiso
	35.05.	Valdymo įtaisai, valdomi nepaleidžiant vairavimo įtaiso bei akceleratoriaus ir stabdymo mechanizmo valdymo įtaisų
40		Modifikuotas vairo mechanizmas
	40.01.	Vairavimas didžiausia ... N jėga ¹³ (pavyzdžiui, „40.01(140N)“)
	40.05.	Pritaikytas vairas (didesnis ir (arba) storesnis vairas, sumažinto skersmens ir pan.)
	40.06.	Pritaikyta vairo padėtis

¹³ Tai jėga, kuria vairuotojas pajėgus valdyti sistemą.

	40.09.	Kojo valdomas vairas
	40.11.	Pagalbinė priemonė prie vairo
	40.14.	Viena plaštaka ir (arba) ranka valdoma alternatyvi pritaikyta vairavimo sistema
	40.15.	Dviem plaštakomis ir (arba) rankomis valdoma alternatyvi pritaikyta vairavimo sistema
42		Modifikuoti galinio ir (arba) šoninio vaizdo matymo įtaisai
	42.01.	Pritaikytas galinio vaizdo matymo įtaisas
	42.03.	Papildomas vidinis įtaisas, leidžiantis matyti šoninį vaizdą
	42.05.	Įtaisas, leidžiantis matyti akląją zoną
43		Vairuotojo sėdėjimo padėtis
	43.01.	Vairuotojo sėdynės aukštis pritaikytas standartiniam matymui ir yra standartiniu atstumu nuo vairo ir pedalų
	43.02.	Vairuotojo sėdynė pritaikyta prie kūno formos
	43.03.	Vairuotojo sėdynė su šonine atrama, užtikrinančia gerą stabilumą
	43.04.	Vairuotojo sėdynė su porankiu
	43.06.	Saugos diržų pritaikymas
	43.07.	Saugos diržas su atrama, kad būtų užtikrintas geras stabilumas
44		Motociklų modifikacijos (būtina nurodyti papildomą kodą)
	44.01.	Vienas valdomas stabdys
	44.02.	Pritaikytas priekinio rato stabdys
	44.03.	Pritaikytas galinio rato stabdys
	44.04.	Pritaikytas akceleratorius

	44.08.	Sėdynės aukštis, leidžiantis vairuotojui sėdimoje padėtyje vienu metu nuleisti abi kojas ant žemės ir išlaikyti motociklo pusiausvyrą prieš pat sustojant ir sustojus
	44.09.	Didžiausia priekinio rato stabdžio valdymo jėga ... N ¹⁴ (pavyzdžiui, „44.09(140N)“)
	44.10.	Didžiausia galinio rato stabdžio valdymo jėga ... N ¹⁵ (pavyzdžiui, „44.10(240N)“)
	44.11.	Pritaikytas pakojis
	44.12.	Pritaikyta rankena
45		Tik motociklas su priekaba
46		Tik triračiai motociklai
47		Tik daugiau kaip du ratus turinčios transporto priemonės, kurių vairuotojas, pradėdamas važiuoti, prieš pat sustodamas ir sustojęs, neturi išlaikyti pusiausvyros

¹⁴ Tai jėga, kuria vairuotojas pajėgus valdyti sistemą.

¹⁵ Tai jėga, kuria vairuotojas pajėgus valdyti sistemą.

50		Tik konkretaus transporto priemonės arba važiuklės numerio transporto priemonė (transporto priemonės identifikavimo numeris, TPIN)
Kartu su kodais 01–44 naudojamos raidės, reiškiančios:		
a	kairė	
b	dešinė	
c	plaštaka	
d	pėda	
e	vidurys	
f	ranka	
g	nykštys	

NAUDOJIMO RIBOJIMO KODAI

60		Neprivalomi atitikmenys (būtina nurodyti papildomą kodą)
	60.01.	Ne jaunesnis kaip 21 metų amžiaus B kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojas gali vairuoti motorinius triračius, kurių galia didesnė kaip 15 kW
	60.02.	B kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojas gali vairuoti A1 kategorijos motociklus
	60.03.	B1 kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojas gali vairuoti tik tas transporto priemones, kurių didžiausia masė neviršija 2 500 kg, o didžiausias greitis techniškai apribotas iki 45 km/h
61		Tik kelionės dienos metu (pavyzdžiui, viena valanda po saulėtekio ir viena valanda iki saulėlydžio)
62		Tik kelionės ... km spinduliu nuo vairuotojo pažymėjimo turėtojo gyvenamosios vietos arba tik mieste (rajone)

63		Važiavimas be keleivių
64		Tik kelionės ne didesniu kaip ... km/h greičiu
65		Vairuoti leidžiama tik kai kartu važiuoja bent lygiavertės kategorijos vairuotojo pažymėjimo turėtojas, nebent situacijai taikomas kodas 98.02
66		Be priekabos
67		Draudžiama važiuoti greitkeliais
68		Draudžiama vairuoti išgėrus alkoholio
69		Leidžiama vairuoti tik transporto priemonės, kuriose yra antialkoholinis variklio užraktas pagal EN 50436 Nurodyti galiojimo pabaigos datą neprivaloma (pavyzdžiui, „69“ arba „69(01.01.2016)“)

ADMINISTRACINIAI REIKALAI

70		Pažymėjimo Nr. ..., išduoto ..., pakaitas (trečiosios valstybės atveju ES/JT skiriamasis ženklas; pavyzdžiui, „70.0123456789.NL“)
71		Pažymėjimo Nr. ... dublikatas (trečiosios valstybės atveju ES/JT skiriamasis ženklas; pavyzdžiui, „987654321.HR“)
72		Pažymėjimo Nr. ..., išduoto..., pakaitas (JT skiriamasis ženklas trečiosios valstybės atveju, kai taikomas įgyvendinimo sprendimas pagal 12 straipsnio 7 dalį; pavyzdžiui, „72.0123456789.USA“)
73		Tik B kategorijos keturračių motociklų (B1) tipo transporto priemonės
78		Tik transporto priemonės su automatine pavarų dėže

79		Tik šios direktyvos 18 straipsnyje nurodytos transporto priemonės (būtina nurodyti papildomą kodą)
	79.01.	Tik dviratės transporto priemonės su šonine priekaba arba be jos
	79.02.	Tik triračių arba lengvųjų keturračių motociklų tipo AM kategorijos transporto priemonės
	79.03.	Tik triračiai motociklai
	79.04.	Tik triračiai motociklai su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė ne didesnė kaip 750 kg
	79.05.	A1 kategorijos motociklai, kurių galios ir masės santykis viršija 0,1 kW/kg
	79.06.	BE kategorijos transporto priemonės, kurių priekabos didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 3 500 kg
80		Tik motorinio triračio tipo A kategorijos transporto priemonės vairuotojo pažymėjimo turėtojai, kurie yra jaunesni kaip 24 metų
81		Tik dviračio motociklo tipo A kategorijos transporto priemonės vairuotojo pažymėjimo turėtojai, kurie yra jaunesni kaip 21 metų
95		Vairuotojas, turintis PKP, atitinkantį Direktyvoje (ES) 2022/2561 nurodytą profesinės kompetencijos pareigą iki ... (pavyzdžiui, „95(01.01.2028)“)
96		B kategorijos transporto priemonės su priekaba, kurios didžiausioji leidžiamoji masė didesnė kaip 750 kg; didžiausioji leidžiamoji tokio junginio masė didesnė kaip 3 500 kg, tačiau ne didesnė kaip 4 250 kg
97		Neleidžiama vairuoti C1 kategorijos transporto priemonės, kuriai taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 165/2014 ¹⁶ .

¹⁶ 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 165/2014 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3821/85 dėl kelių transporto priemonėse naudojamų tachografų ir iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo (OL L 060, 2014 2 28, p. 1).

98		Kodai, naudojami 14 ir 15 straipsnių tikslais (būtina nurodyti papildomą kodą)
	98.01	Vairuotojas laikomas pradedančiuoju ir jam taikomos bandomojo laikotarpio sąlygos. Jei pažymėjimas pakeičiamas, atnaujinamas arba išduodamas naujas pažymėjimas, prie kodo turi būti pridėta pradžioje užregistruota bandomojo laikotarpio pabaigos data (pvz., 98.01.13.04.2028)
	98.02	Pažymėjimo turėtojas turi laikytis vairavimo su lydinčiu asmeniu sistemos sąlygų, kol jam sukaks 18 metų.
99		Kodas, suteikiamas kemperių arba sunkiųjų greitosios pagalbos automobilių vairuotojams, turintiems B kategorijos vairuotojo pažymėjimą, kai didžiausioji leidžiamoji transporto priemonės masė yra didesnė nei 3 500 kg, bet ne didesnė nei 4 250 kg

Kodai nuo 100 yra nacionaliniai kodai, kurie reiškia, kad vairuoti leidžiama tik vairavimo pažymėjimą išdavusios valstybės narės teritorijoje.

II PRIEDAS

VAIRAVIMO EGZAMINAMS TAIKOMI MINIMALŪS REIKALAVIMAI IR ŽINIOS, ĮGŪDŽIAI IR ELGSENA VAIRUOJANT VARIKLIO VAROMĄ TRANSPORTO PRIEMONĘ

I. VAIRAVIMO EGZAMINAMS TAIKOMI MINIMALŪS REIKALAVIMAI

Valstybės narės turi imtis reikiamų priemonių užtikrinti, kad pareiškėjai, siekiantys gauti vairuotojo pažymėjimą, turėtų žinių bei įgūdžių ir pademonstruotų variklio varomai transporto priemonei vairuoti reikalingą elgseną. Egzaminą, įvestą siekiant šio tikslo, sudaro:

- teorijos egzaminas;
- sėkmingai išlaikius teorijos egzaminą – įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminas.

Sąlygos, kuriomis vykdomi šie egzaminai, išdėstytos toliau.

A. TEORIJS EGZAMINAS

1. Forma

Pasirinkta forma turi būti tokia, kad būtų užtikrinama, kad pareiškėjas žinotų 2, 3 ir 4 punktuose išvardytus dalykus.

Pareiškėjui, kuris jau yra išlaikęs vienos kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti skirtą teorijos egzaminą ir pageidauja gauti kitos kategorijos vairuotojo pažymėjimą, 2, 3 ir 4 punktų bendrosios nuostatos gali būti netaikomos.

2. Teorijos egzamino, skirto visoms transporto priemonių kategorijoms, turinys

Klausimai turi būti pateikiami iš visų toliau išvardytų temų, o klausimų turinį ir formą kiekviena valstybė narė nustato savo nuožiūra:

- a) kelių eismo reguliavimas:
 - ypač kiek tai susiję su kelio ženklais, žymėjimais ir signalais, eismo pirmumo teisėmis ir greičio ribojimais;
- b) vairuotojas:
 - budrumo ir požiūrio į kitus eismo dalyvius, įskaitant mikromobilumo priemonių naudotojus, svarba;
 - bendras suvokimas, įskaitant pavojaus suvokimą, nuovoka ir sprendimų priėmimas, ypač reakcijos greitis, taip pat vairuotojo elgesio pokyčiai dėl alkoholio, narkotikų ir vaistų poveikio, emocinės būklės ir nuovargio;

c) kelias:

- svarbiausi principai, susiję su saugaus atstumo tarp transporto priemonių laikymusi, stabdymo atstumais ir judančios transporto priemonės stabilumu įvairiomis oro ir kelio sąlygomis;
- vairavimo rizikos veiksniai, susiję su įvairiomis kelių sąlygomis, įskaitant pavojaus suvokimą ir numatymą, ypač kai jie keičiasi priklausomai nuo oro sąlygų ir dienos ar nakties meto;
- įvairių kelių tipų ypatybės ir susiję įstatymais numatyti reikalavimai;
- saugus vairavimas kelių tuneliuose;

d) kiti eismo dalyviai:

- specifiniai rizikos veiksniai, susiję su kitų eismo dalyvių, ypač pažeidžiamų eismo dalyvių, kurie eismo metu yra mažiau apsaugoti nei motorinių transporto priemonių, pavyzdžiui, lengvųjų automobilių, autobusų ir sunkvežimių, naudotojai ir kurie tiesiogiai nukenčia nuo susidūrimo jėgos, patirties stoka. Šiai kategorijai priklauso pėstieji, dviratininkai, motorinių dviračių transporto priemonių naudotojai, asmeninio judumo prietaisų naudotojai ir neįgalieji arba riboto judumo ir orientacijos asmenys;
- rizika, susijusi su įvairių tipų transporto priemonių, įskaitant transporto priemones su pažangiosiomis pagalbos vairuotojui sistemomis ir kitomis automatizuotomis sistemomis, judėjimu bei vairavimu ir skirtingais jų vairuotojų matymo laukais;

e) bendros taisyklės ir nuostatai, kiti dalykai:

- taisyklės, susijusios su administraciniais dokumentais, reikalingais naudojantis transporto priemonėmis;
- bendros taisyklės, nurodančios, kaip vairuotojas turi elgtis avarijos atveju (avarinio sustojimo ženklo pastatymas ir pranešimas apie iškilusį pavojų) ir kokių priemonių prireikus jis gali imtis, kad padėtų nukentėjusiems;
- saugumo veiksniai, susiję su transporto priemone, kroviniu ir vežamais žmonėmis;
- su alternatyviaisiais degalais varomomis transporto priemonėmis susijusių saugumo aspektų išmanymas;

f) atsargumo priemonės išlipant iš transporto priemonės;

- g) kelių eismo saugumui svarbūs mechaniniai aspektai; pareiškėjai turi sugebėti nustatyti dažniausiai pasitaikančius gedimus, ypač vairo mechanizmo, pakabos ir stabdžių sistemų, padangų, žibintų ir posūkių rodiklių, atšvaitų, galinio vaizdo veidrodžių, priekinio stiklo ir valytuvų, išmetimo sistemos, saugos diržų ir garsinės signalizacijos įtaiso;

- h) transporto priemonės saugos įranga, ypač saugos diržų, galvos atramų ir vaikui skirtos saugos įrangos naudojimas;
- ha) elektrinių transporto priemonių įkrovimas;
- i) transporto priemonės, įskaitant elektrines transporto priemones, naudojimo aplinkoje taisyklės ir aspektai: tinkamas garsinės signalizacijos įtaisų naudojimas, taupus degalų ir (arba) energijos vartojimas, išmetamųjų teršalų (šiltnamio efektą sukeliančių dujų, oro teršalų, garso, mikroplastiko iš padangų ir teršalų dėl kelio dangos nusidėvėjimo ir pan.) kiekio ribojimas;
- j) privalumai, apribojimai ir rizika, susiję su pažangiosiomis pagalbos vairuotojui sistemomis ir automatizuoto vairavimo sistemomis. Jų skirtumų ir saugaus naudojimo svarba, taip pat vairuotojo sąveika, vairuotojo pareigos ir tai, kokį poveikį sistemos gali daryti vairuotojo sąmoningumui ir elgsenai. Tai apima sistemų naudojimo sritį, tai, ar esama sistemų generuojamų prašymų perimti valdymą, ir kitas vairuotojo pareigas, kol sistema yra aktyvuota.

Nauja 18a konstatuojamoji dalis:

„(18a) atsižvelgiant į didėjančią pažangiųjų pagalbos vairuotojui sistemų ir automatizuoto vairavimo sistemų prieinamumą ir naudojimą, į teorijos egzaminus būtina įtraukti su šiomis sistemomis susijusius reikalavimus, kad būtų užtikrintos bendros vairuotojų žinios apie su automatizuotomis sistemomis susijusius privalumus, apribojimus ir riziką. Šis reikalavimas turėti tam tikrų žinių visų pirma apima automatizuoto vairavimo sistemų naudojimo sritį, tai, ar esama automatizuotų vairavimo sistemų prašymų perimti valdymą, ir kitas vairuotojo pareigas, kol automatizuotos vairavimo sistemos yra aktyvuotos;“.

3. Konkrečios nuostatos, susijusios su A1, A2 ir A kategorijomis

Privalomas patikrinimas bendrų žinių apie:

- a) apsaugos priemonių, pavyzdžiui, pirštinių, batų, drabužių ir saugos šalčių, naudojimą;
- b) važiuojančiųjų motociklu matomumą kitiems eismo dalyviams;
- c) rizikos veiksnius, susijusius su įvairiomis pirmiau minėtomis kelio sąlygomis, atkreipiant papildomą dėmesį į slidžias vietas, pavyzdžiui, kanalizacijos šulinių dangčius, kelio žymėjimus, pavyzdžiui, linijas ir rodykles, tramvajų bėgius;
- d) pirmiau minėtus kelių eismo saugumui svarbius mechaninius aspektus, papildomą dėmesį skiriant avarinės šviesos signalizacijai, tepalų lygiui ir rato grandinei.

4. **Konkrečios nuostatos, susijusios su C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijomis**

1) Privalomas patikrinimas bendrų žinių apie:

- a) vairavimo valandų ir poilsio laiko atžvilgiu taikomas taisykles, nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 561/2006¹⁷, tachografo, apibrėžto Reglamente (ES) Nr. 165/2014, naudojimą;
- b) taisykles tam tikros rūšies transportui: prekiniam ar keleiviniam;
- c) transporto priemonę ar transporto dokumentus, reikalingus šalies ir tarptautiniam prekių ir keleivių vežimui;
- d) kaip elgtis avarijos atveju; kokių priemonių turi būti imtasi po avarijos ar panašaus įvykio, įskaitant tokius skubius veiksmus kaip keleivių evakuacija ir pirmosios pagalbos teikimo pagrindines žinias;
- e) atsargumo priemonės, kurių reikia imtis nuimant ir keičiant ratus;
- f) transporto priemonės svoriui ir gabaritui taikomas taisykles; greičio ribotuvams taikomas taisykles;
- g) matymo lauko trukdymą dėl transporto priemonės charakteristikų;
- h) kelių žemėlapių skaitymą, maršruto planavimą, taip pat ir naudojant elektronines navigacijos sistemas (neprivaloma);
- i) saugumo veiksnius, susijusius su transporto priemonės pakrovimu: krovinių kontrolę (sukrovimas ir pritvirtinimas), keblumus su įvairių rūšių krovinių (pvz. skysčiai, kabantys kroviniai, ...), prekių pakrovimą ir iškrovimą bei krovimo įrangos naudojimą (tik C, CE, C1, C1E kategorijoms);
- j) vairuotojo atsakomybę vežant keleivius; keleivių patogumą ir saugumą; vaikų vežimą; privalomą patikrinimą prieš pradėdant važiuoti; visos autobusų rūšys (visuomeninio transporto autobusai, tolimojo susisiekimo autobusai, specialių gabaritų autobusai, ...) turi būti teorijos egzamino dalis (taikoma tik D, DE, D1 ir D1E kategorijoms);
- k) valstybės narės gali nereikalauti, kad pareiškėjai, siekiantys gauti C1 arba C1E kategorijos transporto priemonės, kuriai netaikomas Reglamentas (ES) Nr. 165/2014, vairuotojo pažymėjimą, įrodytą 4.1a–4.1c punktuose išvardytų dalykų žinias.

¹⁷ 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 561/2006 dėl tam tikrų su kelių transportu susijusių socialinių teisės aktų suderinimo ir iš dalies keičiančio Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 3821/85 ir (EB) Nr. 2135/98 bei panaikinančio Reglamentą (EEB) Nr. 3820/85 (OL L 102, 2006 4 11, p. 1).

- 2) Bendrų žinių apie toliau nurodytas papildomas nuostatas, susijusias su C, CE, D ir DE kategorijomis, privalomas patikrinimas:
- a) vidaus degimo [...] variklių, skysčių (pvz. variklio alyvos, aušinimo skysčio, langų plovimo skysčio), degalų sistemos, elektros sistemos, degimo sistemos, transmisijos sistemos (sankabos, pavarų dėžės ir pan.) struktūros ir veikimo principus;
 - b) tepalų ir aušinamojo skysčio apsaugą;
 - c) padangų struktūros, montavimo, teisingo naudojimo ir priežiūros principus;
 - d) stabdžių detalių ir greičio reguliatorių rūšių, veikimo, pagrindinių detalių, prijungimo, naudojimo ir kasdieninės priežiūros principus bei stabdžių su ABS naudojimą;
 - e) movų sistemų rūšių, veikimo, pagrindinių detalių, prijungimo, naudojimo ir kasdieninės priežiūros principus (tik CE, DE kategorijoms);
 - f) gedimų priežasčių nustatymo būdus;
 - g) transporto priemonių prevencinę priežiūrą ir būtiną einamąjį remontą;
 - h) vairuotojo atsakomybę gaunant, gabenant ir pristatant prekes pagal sutartas sąlygas (tik C, CE kategorijoms).

B. ĮGŪDŽIŲ IR ELGSENOS PATIKRINIMO EGZAMINAS

5. Transporto priemonė ir jos įranga

1) Transporto priemonės pavara

- a) Vairuoti transporto priemonę su rankine pavarų dėže galima tik išlaikius vairavimo įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą transporto priemone, kurioje yra rankinė pavarų dėžė.

Transporto priemonė su rankine pavarų dėže – transporto priemonė, kurioje yra sankabos pedalas (arba – A, A2 ir A1 kategorijų transporto priemonėse – ranka valdoma svirtis), kurį (-ią) vairuotojas turi naudoti, kad pradėtų važiuoti transporto priemone arba ją sustabdytų, taip pat kad perjungtų pavarą.

- b) Laikoma, kad 5.1 punkto a papunktyje nustatytų kriterijų neatitinkančios transporto priemonės turi automatinę pavarų dėžę.

Nepažeidžiant 5.1 punkto c papunkčio, jei įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą pareiškėjas laiko transporto priemone su automatine pavarų dėže, jam išduotame vairuotojo pažymėjime šis faktas turi būti nurodytas, įrašant atitinkamą I priedo E dalyje numatytą Sąjungos kodą. Vairuotojo pažymėjimas su tokiu įrašu galioja tik vairuojant transporto priemonę su automatine pavarų dėže.

Pirmoje pastraipoje aprašytas Sąjungos kodas neįrašomas į A1, A2, A, B1 arba B kategorijų vairuotojo pažymėjimą arba vėliau iš jo pašalinamas, jei pareiškėjas arba pažymėjimo turėtojas išlaiko specialų įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminą arba baigia specialų mokymą, kuris gali vykti prieš įgūdžių ir elgsenos, susijusių su transporto priemone su automatine pavarų dėže, patikrinimo egzaminą arba po jo.

Valstybės narės turi imtis būtinų priemonių, skirtų:

- i) specialiam mokymui tvirtinti ir prižiūrėti arba
- ii) specialiam įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminui organizuoti.

Šiame punkte nurodytam mokymui arba egzaminui naudojamos transporto priemonės turi būti su mechanine pavarų dėže ir atitikti vairuotojo pažymėjimo, kurį dalyviai siekia gauti, kategoriją.

Įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti pakankami, kad būtų galima įvertinti šio priedo 6 arba 7 punkte nustatytus įgūdžius ir elgseną, ypatingą dėmesį skiriant transporto priemonės pavarų dėžės veikimui.

Mokymas turi apimti visus šio priedo 6 arba 7 punkte nurodytus aspektus, ypatingą dėmesį skiriant transporto priemonės pavarų dėžės veikimui. Kiekvienas mokymo dalyvis turi atlikti praktines mokymo dalis ir pademonstruoti savo įgūdžius bei elgseną viešuosiuose keliuose. Mokymo trukmė – ne mažiau kaip 7 valandos.

- c) Konkrečios nuostatos dėl BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijų transporto priemonių

Valstybės narės gali nuspręsti 5.1 punkto b papunktyje nurodytų BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 arba D1E kategorijų transporto priemonių vairuotojo pažymėjime neįrašyti apribojimo vairuoti tik transporto priemones su automatine pavarų dėže, jei pareiškėjas jau turi išduotą bent vienos iš toliau nurodytų kategorijų vairuotojo pažymėjimą be b punkte numatytų apribojimų: B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 arba D1E, ir jei per įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą atliko 8.4 punkte aprašytus veiksmus.

2) Transporto priemonės, kuriomis laikomi įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminai, turi atitikti toliau nurodytus minimalius reikalavimus. Valstybės narės gali numatyti griežtesnius reikalavimus arba taikyti papildomus kriterijus. Valstybės narės gali nustatyti, kad įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminui naudojamų A1, A2 ir A kategorijų transporto priemonių variklio darbinis tūris gali būti iki 5 cm³ mažesnis už būtinąjį minimalų variklio darbinį tūrį.

a) A1 kategorija:

A1 kategorijos motociklas be šoninės priekabos, kurio vardinė galia ne didesnė kaip 11 kW, galios ir masės santykis ne didesnis kaip 0,1 kW/kg, galintis išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį.

Jei motociklas varomas vidaus degimo varikliu, variklio darbinis tūris turi būti bent 120 cm³.

Jei motociklas varomas elektriniu varikliu, transporto priemonės galios ir masės santykis turi būti bent 0,08 kW/kg;

b) A2 kategorija:

motociklas be šoninės priekabos, kurio vardinė galia yra bent 20 kW, bet nedidesnė kaip 35 kW, o galios ir masės santykis nedidesnis kaip 0,2 kW/kg.

Jei motociklas varomas vidaus degimo varikliu, variklio darbinis tūris turi būti bent 250 cm³.

Jei motociklas varomas elektriniu varikliu, transporto priemonės galios ir masės santykis turi būti bent 0,15 kW/kg;

c) A kategorija:

motociklas be šoninės priekabos, kurio nepakrauto masė yra bent 180 kg, vardinė galia yra bent 50 kW. Valstybė narė gali nustatyti, kad masė gali būti iki 5 kg mažesnė už būtinąją minimalią masę.

Jei motociklas varomas vidaus degimo varikliu, variklio darbinis tūris turi būti bent 600 cm³.

Jei motociklas varomas elektriniu varikliu, transporto priemonės galios ir masės santykis turi būti bent 0,25 kW/kg;

d) B kategorija:

keturratės B kategorijos transporto priemonės, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 100 km/h greitį;

e) BE kategorija:

junginiai, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 1 000 kg, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 100 km/h greitį, sudaryti iš B kategorijos egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos, ir kurie nepriskiriami prie B kategorijos; kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už motorinę transporto priemonę; uždaros dėžės formos korpusas gali būti šiek tiek siauresnis už motorinę transporto priemonę, jeigu galinis vaizdas yra įmanomas tik naudojant motorinės transporto priemonės išorinius galinio vaizdo veidrodžius; priekaba pateikiama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės.

f) B1 kategorija:

i) variklio varomi keturračiai, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 60 km/h greitį, arba

ii) jeigu pagal vairuotojo pažymėjimą leidžiama vairuoti 9 straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytas transporto priemonės, įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminams naudojama transporto priemonė turi atitikti toje dalyje nustatytas sąlygas.

g) C kategorija:

C kategorijos transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 12 000 kg, ne trumpesnės kaip 8 m ir ne siauresnės kaip 2,40 m, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; turinčios stabdžius su ABS ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014; kroviniui skirta dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną; transporto priemonė pateikiama ne mažesnės kaip 10 000 kg faktinės bendrosios masės;

h) CE kategorija:

arba sujungtosios transporto priemonės, arba junginiai, sudaryti iš C kategorijos egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos, ne trumpesnės kaip 7,5 m; tiek sujungtųjų transporto priemonių, tiek junginių didžiausioji leidžiamoji masė turi būti ne mažesnė kaip 20 000 kg, jie ne trumpesni kaip 14 m ir ne siauresni kaip 2,40 m, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį, turintys stabdžius su ABS ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014; kroviniui skirta dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną; tiek sujungtosios transporto priemonės, tiek junginiai pateikiami ne mažesnės kaip 15 000 kg faktinės bendrosios masės;

i) C1 kategorija:

C1 pakategorės transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 4 000 kg, ne trumpesnės kaip 5 m, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; turinčios stabdžius su ABS ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014; kroviniui skirta dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną;

Jei asmens gebėjimas naudotis tachografu nebus tikrinamas, transporto priemonėje tachografų įrengti nebūtina.

j) C1E kategorija:

junginiai, sudaryti iš C1 pakategorės egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 1 250 kg; tokie junginiai turi būti ne trumpesni kaip 8 m, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė ir ne žemesnė už vairuotojo kabiną; uždaros dėžės formos korpusas gali būti šiek tiek siauresnis už vairuotojo kabiną, jeigu galinis vaizdas yra įmanomas tik naudojant motorinės transporto priemonės išorinius galinio vaizdo veidrodžius; priekaba pateikiama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės.

k) D kategorija:

D kategorijos transporto priemonės, ne trumpesnės kaip 10 m, ne siauresnės kaip 2,40 m, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; turinčios stabdžius su ABS ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014;

l) DE kategorija:

junginiai, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 1 250 kg, ne siauresni kaip 2,40 m, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį, sudaryti iš D kategorijos egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos; kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė kaip 2 m ir ne žemesnė kaip 2 m; priekaba pateikiama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės.

m) D1 kategorija:

D1 pakategorės transporto priemonės, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 4 000 kg, ne trumpesnės kaip 5 m, galinčios išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį; turinčios stabdžius su ABS ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (ES) Nr. 165/2014;

n) D1E kategorija:

junginiai, kurių didžiausioji leidžiamoji masė ne mažesnė kaip 1 250 kilogramų, galintys išvystyti ne mažesnę kaip 80 km/h greitį, sudaryti iš D1 kategorijos egzaminavimui skirtos transporto priemonės ir priekabos; kroviniui skirta priekabos dalis turi būti uždaros dėžės formos, ne siauresnė kaip 2 m ir ne žemesnė kaip 2 m; priekaba pateikiama ne mažesnės kaip 800 kg faktinės bendrosios masės.

6. **A1, A2 ir A kategorijoms reikalingų įgūdžių ir elgsenos patikrinimas**

1) Transporto priemonės paruošimas ir techninis patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pareiškėjai turi pademonstruoti, ar jie sugeba pasiruošti saugiai vairuoti, įvykdydami tokius reikalavimus:

- a) prisitaiko tokias saugos priemones kaip pirštinės, batai, drabužiai ir saugos šalmas;
- b) atlieka [...] atsitiktinius padangų, stabdžių, vairo mechanizmo, avarinės šviesos signalizacijos (jei taikytina), rato grandinės, tepalų lygio, žibintų, atšvaitų, posūkių rodiklių ir garsinės signalizacijos įtaiso būklės patikrinimus.

2) Specialieji manevrai, tikrintini atsižvelgiant į kelių eismo saugumą:

- a) pastatyti motociklą ant stovėjimo kojelių ir nukelti jį nuo jų, taip pat, eidamas šalia transporto priemonės, varyti ją neveikiant varikliui;
- b) pastatyti motociklą į stovėjimo vietą ant stovėjimo kojelių;

- c) atlikti ne mažiau kaip du manevrus nedideliu greičiu, taip pat ir važiavimo gyvatėle manevrą; tai leidžia įvertinti gebėjimą valdyti akceleratoriaus pedalą, stabdį, išlaikyti pusiausvyrą, įvertinti matymo lauką ir valdyti sėdėseną ant motociklo bei kojų padėtį ant pakojų. Jei egzaminas laikomas naudojant motociklą su rankine pavarų dėže, tikrinamas ir gebėjimas valdyti sankabą;
- d) atlikti ne mažiau kaip du manevrus didesniu greičiu, iš kurių vienas manevras atliekamas važiuojant ne mažesniu kaip 30 km/h greičiu, o kitas manevras yra apvažiuoti kliūtį važiuojant ne mažesniu kaip 50 km/h greičiu; tai leidžia įvertinti gebėjimą valdyti sėdėseną ant motociklo, gebėjimą įvertinti matymo lauką ir išlaikyti pusiausvyrą, taip pat įvertinti vairavimo techniką. Jeigu egzaminas laikomas naudojant motociklą su rankine pavarų dėže, vienas manevras turi būti atliekamas įjungus antrą arba trečią pavarą; tai leidžia įvertinti pavarų keitimo techniką;
- e) stabdymas: atlikti ne mažiau kaip du stabdymo manevrus, įskaitant avarinį stabdymą važiuojant ne mažesniu kaip 50 km/h greičiu; tai leidžia įvertinti gebėjimą valdyti priekinį ir užpakalinį stabdį, matymo lauką ir sėdėseną ant motociklo.

3) Elgsena eismo metu

Pareiškėjai visus toliau nurodytus veiksmus atlieka įprastomis eismo sąlygomis, visiškai saugiai ir imdamiesi visų būtinų atsargumo priemonių:

- a) pajudėti po automobilio pastatymo, po sustojimo eismo metu; išvažiuoti į kelią iš šalia esančių teritorijų;
- b) važiuoti tiesiu keliu; prasilenkti su priešinga kryptimi važiuojančiomis transporto priemonėmis, taip pat ir siaurose vietose;
- c) važiuoti kelio vingiu;
- d) sankryžos: artėti prie kelių susikirtimų ir susijungimų ir važiuoti per juos;
- e) keisti kryptį: sukti į kairę ir į dešinę; keisti eismo juostas;
- f) privažiuoti prie greitkelių ar panašių kelių (jeigu tokių yra) arba išvažiuoti iš jų: įvažiuoti iš greitėjimo juostos; išvažiuoti lėtėjimo juosta;
- g) lenkimas ir (arba) prasilenkimas: lenkti kitas transporto priemones (jeigu įmanoma); apvažiuoti kliūtis, pvz., stovinčius automobilius; būti aplenktam (prireikus) kitų transporto priemonių;
- h) kelio ypatumai (jeigu tokių yra): žiedai; geležinkelio pervažos; tramvajų arba autobusų stotelės; pėsčiųjų perėjos; užvažiuoti į didelę įkalnę, nuvažiuoti didele nuokalne; važiuoti tuneliais;

- i) reaguoti į pavojingas situacijas ir numatyti jas; nukrypstant nuo pareigos atlikti veiksmus įprastomis eismo sąlygomis, veiksmai atliekami tik tada, kai pavojinga situacija susiklosto atsitiktinai; šiems įgūdžiams patikrinti dar gali būti naudojami imitatoriai;
- j) imtis reikiamų atsargumo priemonių išlipant iš transporto priemonės.

7. **B, B1 ir BE kategorijoms reikalingų įgūdžių ir elgsenos patikrinimas**

- 1) Transporto priemonės paruošimas ir techninis patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pareiškėjai turi pademonstruoti, ar jie sugeba pasiruošti saugiai vairuoti, įvykdydami tokius reikalavimus:

- a) sureguliuoti sėdynę į taisyklingo sėdėjimo padėtį;
- b) sureguliuoti galinio vaizdo veidrodžius, saugos diržus ir galvos atramas, jeigu tokių yra;
- c) patikrinti, ar uždarytos durys;
- d) atlikti atsitiktinius padangų, vairo mechanizmo, stabdžių, skysčių (pvz., variklio alyvos, aušinimo skysčio, langų plovimo skysčio), žibintų, atšvaitų, posūkių rodiklių ir garsinės signalizacijos įtaiso būklės patikrinimus;
- e) patikrinti saugaus transporto priemonės pakrovimo veiksnius: kėbulą, apkalas, krovinio duris, kabinos užrakinimą, krovinio pakrovimo ir apsaugos būdą (tik BE kategorijai);
- f) patikrinti sukabinimo mechanizmą ir stabdžius bei elektros laidus (tik BE kategorijai);

- 2) B ir B1 kategorijos: specialūs manevrai tikrintini atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pasirinktinai tikrinamas sugebėjimas atlikti tokius manevers (ne mažiau kaip du manevrai iš keturių punktų, įskaitant vieną manevrą važiuojant atbuline eiga):

- a) važiuoti atbuline eiga tiesia linija arba atbuline eiga sukant į dešinę ar į kairę už kampo, tuo pačiu metu liekant teisingoje eismo juostoje;
- b) apsukti transporto priemonę priešinga kryptimi, naudojant priekinės ir atbulinės eigos pavaras;
- c) pastatyti transporto priemonę stovėjimo vietoje (lygiagrečiai, įstrižai ar stačiu kampu, priekiu ar galu, lygioje vietoje, įkalnėje ir nuokalnėje) ir pajudėti iš jos;
- d) sklandžiai stabdyti, kol visiškai sustos; o avarinis stabdymas – neprivalomas. BE kategorija:

- 3) BE kategorija: specialieji manevrai, tikrintini atsižvelgiant į kelių eismo saugumą:
- a) prikabinti ir atkabinti arba atkabinti ir vėl prikabinti priekabą prie motorinės transporto priemonės; manevro metu velkančioji transporto priemonė turi būti pastatyta šalia priekabos (t. y. ne vienoje linijoje);
 - b) važiuoti atbuline eiga darant išlanką, kurios trajektoriją savo nuožiūra nustato valstybės narės;
 - c) saugiai pastatyti transporto priemonę pakrovimui arba iškrovimui.
- 4) Elgsena eismo metu

Pareiškėjai visus toliau nurodytus veiksmus turi atlikti įprastomis eismo sąlygomis, visiškai saugiai ir imdamiesi visų būtinų atsargumo priemonių:

- a) pajudėti po automobilio pastatymo, po sustojimo eismo metu; išvažiuoti į kelią iš šalia esančių teritorijų;
- b) važiuoti tiesiu keliu; prasilenkti su priešinga kryptimi važiuojančiomis transporto priemonėmis, taip pat ir siaurose vietose;
- c) važiuoti kelio vingiu;
- d) sankryžos: artėti prie kelių susikirtimų ir susijungimų bei važiuoti per juos;
- e) keisti kryptį: sukti į kairę ir į dešinę; keisti eismo juostas;
- f) privažiuoti prie greitkelių ar panašių kelių (jeigu tokių yra) arba išvažiuoti iš jų: įvažiuoti iš greitėjimo juostos; išvažiuoti lėtėjimo juosta;
- g) lenkimas ir (arba) prasilenkimas: lenkti kitas transporto priemones (jeigu įmanoma); apvažiuoti kliūtis, pvz., stovinčius automobilius; būti aplenkiamam (prireikus) kitų transporto priemonių;
- h) kelio ypatumai (jeigu tokių yra): žiedai; geležinkelio pervažos; tramvajų arba autobusų stotelės; pėsčiųjų perėjos; užvažiuoti į didelę įkalnę, nuvažiuoti didele nuokalne; važiuoti tuneliais;
- i) imtis reikiamų atsargumo priemonių išlipant iš transporto priemonės;
- j) reaguoti į pavojingas situacijas ir numatyti jas; nukrypstant nuo pareigos atlikti veiksmus įprastomis eismo sąlygomis, veiksmai atliekami tik tada, kai pavojinga situacija susiklosto atsitiktinai; šiems įgūdžiams patikrinti dar gali būti naudojami imitatoriai.

8. **C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijoms reikalingų įgūdžių ir elgsenos patikrinimas**

1) Transporto priemonės paruošimas ir techninis patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą

Pareiškėjai turi pademonstruoti, ar jie sugeba pasiruošti saugiai vairuoti, įvykdydami tokius reikalavimus:

- a) sureguliuoti sėdynę į taisyklingo sėdėjimo padėtį;
- b) sureguliuoti galinio vaizdo veidrodžius, saugos diržus ir galvos atramas, jeigu tokių yra;
- c) atlikti atsitiktinį padangų, vairo mechanizmo, stabdžių, žibintų, atšvaitų, posūkių rodiklių ir garsinės signalizacijos įtaiso būklės patikrinimą;
- d) patikrinti elektra valdomas stabdžių ir vairavimo sistemas; patikrinti ratų, rato tvirtinimo veržlių, sparnų, priekinio stiklo, langų ir valytuvų būklę, skysčius (pvz., variklio alyvą, aušinimo skystį, langų plovimo skystį); patikrinti ir naudoti prietaisų skydą, taip pat ir tachografą, apibrėžtą Reglamente (EEB) Nr. 165/2014. Pastarasis reikalavimas netaikomas pareiškėjams, siekiantiems gauti C1 arba C1E kategorijos transporto priemonės, kuriai netaikomas tas reglamentas, vairuotojo pažymėjimą;
- e) patikrinti oro slėgį, oro rezervuarus ir pakabą;
- f) patikrinti saugaus transporto priemonės pakrovimo veiksnius: kėbulą, apkalas, krovinio duris, pakrovimo mechanizmą (jeigu toks yra), kabinos užrakinimą (jeigu toks yra), krovinio pakrovimo ir apsaugos būdą (tik C, CE, C1, C1E kategorijoms);
- g) patikrinti sukabinimo mechanizmą ir stabdžius bei elektros laidus (taikoma tik CE, C1E, DE, D1E kategorijoms);
- h) sugebėti imtis specialių transporto priemonės saugumo priemonių; tikrinti kėbulą, tarnybines duris; avarinius išėjimus, pirmosios pagalbos priemones, ugnies gesintuvus ir kitą saugos įrangą (taikoma tik D, DE, D1, D1E kategorijoms);
- i) skaityti kelių žemėlapi, planuoti maršrutą, taip pat ir naudojant elektronines navigacijos sistemas (neprivaloma).

1a. Velkančiosios transporto priemonės vairavimas be priekabos (tik C1E, CE, D1E ir DE kategorijoms)

Jei vairuotojas dar neturi teisės vairuoti atitinkamai C1, C, D1 ir D kategorijų transporto priemonių, velkančiosios transporto priemonės vairavimo kompetencija turi būti patikrinta prieš vairuojant transporto priemonę su prikabinta priekaba eismo metu.

- 2) Specialieji manevrai, tikrintini atsižvelgiant į kelių eismo saugumą:
- a) prikabinti ir atkabinti arba atkabinti ir vėl prikabinti priekabą prie motorinės transporto priemonės; manevro metu velkančioji transporto priemonė turi būti pastatyta šalia priekabos (t. y. ne vienoje linijoje) (taikoma tik CE, C1E, DE, D1E kategorijoms);
 - b) važiuoti atbuline eiga darant išlanką, kurios trajektoriją savo nuožiūra nustato valstybės narės;
 - c) saugiai pastatyti transporto priemonę pakrovimui arba iškrovimui prie pakrovimo arba iškrovimo platformos ar panašaus įrenginio (taikoma tik C, CE, C1, C1E kategorijoms);
 - d) pastatyti autobusą taip, kad keleiviai galėtų saugiai įlipti ar išlipti (taikoma tik D, DE, D1, D1E kategorijoms).

3) Elgsena eismo metu

Pareiškėjai visus toliau nurodytus veiksmus turi atlikti įprastomis eismo sąlygomis, visiškai saugiai ir imdamiesi visų būtinų atsargumo priemonių:

- a) pajudėti po automobilio pastatymo, po sustojimo eismo metu; išvažiuoti į kelią iš šalia esančių teritorijų;
- b) važiuoti tiesiu keliu; prasilenkti su priešinga kryptimi važiuojančiomis transporto priemonėmis, taip pat ir siaurose vietose;
- c) važiuoti kelio vingiu;
- d) sankryžos: artėti prie kelių susikirtimų ir susijungimų bei važiuoti per juos;
- e) keisti kryptį: sukti į kairę ir į dešinę; keisti eismo juostas;
- f) privažiuoti prie greitkelių ar panašių kelių (jeigu tokių yra) arba išvažiuoti iš jų: įvažiuoti iš greitėjimo juostos; išvažiuoti lėtėjimo juosta;
- g) lenkimas ir (arba) prasilenkimas: lenkti kitas transporto priemones (jeigu įmanoma); apvažiuoti kliūtis, pvz., stovinčius automobilius; būti aplenkiamam (prireikus) kitų transporto priemonių;
- h) kelio ypatumai (jeigu tokių yra): žiedai; geležinkelio pervažos; tramvajų arba autobusų stotelės; pėsčiųjų perėjos; užvažiuoti į didelę įkalnę, nuvažiuoti didele nuokalne; važiuoti tuneliais;
- i) imtis reikiamų atsargumo priemonių išlipant iš transporto priemonės;
- j) reaguoti į pavojingas situacijas ir numatyti jas; nukrypstant nuo pareigos atlikti veiksmus įprastomis eismo sąlygomis, veiksmai atliekami tik tada, kai pavojinga situacija susiklosto atsitiktinai; šiems įgūdžiams patikrinti dar gali būti naudojami imitatoriai.

4) Saugus ir ekologiškas vairavimas:

važiuoti taip, kad būtų užtikrintas saugumas, mažinamas degalų ir (arba) energijos naudojimas ir išmetamųjų teršalų kiekis greitėjant, lėtėjant, važiuojant į įkalnę ir nuokalnę.
[...]

9. Įgūdžių ir elgsenos egzamino vertinimas

- 1) Vertinant kiekvieną iš 6, 7 ir 8 punktuose nurodytų vairavimo situacijų, reikia atsižvelgti į tai, kaip lengvai pareiškėjas valdo transporto priemonės valdymo įtaisus ir ar jis sugeba visiškai saugiai įsilieti į eismą. Egzamino metu egzaminuotojas privalo jaustis saugus. Pareiškėjas egzamino neišlaiko, jei vairavimo klaidos ar elgsena kelia pavojų transporto priemonei, kuria laikomas egzaminas, jos keleiviams ar kitiems eismo dalyviams, nepaisant to, ar egzaminuotojas arba lydintis asmuo turi įsikišti, ar ne. Egzaminuotojas savo nuožiūra gali nuspręsti, kada užbaigti įgūdžių bei elgsenos patikrinimo egzaminą.

Vairavimo egzaminuotojai turi būti išmokyti teisingai įvertinti pareiškėjo sugebėjimą saugiai vairuoti. Vairavimo egzaminuotojų darbą turi stebėti ir prižiūrėti valstybės narės įgaliota įstaiga, kad būtų užtikrintas teisingas ir nuoseklus klaidų vertinimas pagal šiame priede nustatytus standartus.

- 2) Vertindamas vairavimo egzaminuotojas ypatingą dėmesį turi kreipti į tai, ar pareiškėjas demonstruoja atsargų ir mandagų elgesį su kitais. Tai turi atspindėti bendrą vairavimo stilių, į kurį vairavimo egzaminuotojas turi atsižvelgti sprenddamas apie pareiškėją. Tai apima prisitaikantį ir ryžtingą (saugų) vairavimą, atsižvelgiant į kelio bei oro sąlygas, kitus eismo dalyvius, kitų eismo dalyvių (ypač pažeidžiamų eismo dalyvių) interesus ir numatant veiksmus.
- 3) Be to, vairavimo egzaminuotojas turi įvertinti, ar pareiškėjas:
- a) valdo transporto priemonę; deramai naudodamas saugos diržus, galinio vaizdo veidrodžius, galvos atramas; sėdynę; žibintus ir kitą įrangą; sankabą, pavarų dėžę, akceleratorių, stabdžių sistemas (taip pat ir trečiojo stabdžio sistemą, jeigu tokia yra), vairo mechanizmą; valdo transporto priemonę skirtingose situacijose, važiuodamas įvairiu greičiu; išlaiko stabilumą kelyje; atsižvelgia į transporto priemonės masę ir gabaritus bei ypatybes; krovinio svorį ir rūšį (taikoma tik BE, C, CE, C1, C1E, DE, D1E kategorijoms); keleivių patogumą (taikoma tik D, DE, D1, D1E kategorijoms) (nedidina greičio staigiai, važiuoja tolygiai ir nestabdo staigiai);
 - b) važiuoja ekonomiškai, saugiai ir ekologiškai, atsižvelgdamas į sūkių skaičių per minutę, perjungdamas pavaras, stabdydamas ir didindamas greitį (taikoma tik B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1, D1E kategorijoms);
 - c) laikosi stebėjimo taisyklių: ar stebi viską, kas vyksta aplink; deramai naudojami veidrodėliais, mato iš toli, iš vidutinio nuotolio, iš arti;
 - d) pirmumas arba kelio užleidimas: ar laikosi pirmumo taisyklių sankryžose, kelių susikirtimuose ir susijungimuose; ar laikosi kelio užleidimo taisyklių kitais atvejais (pvz., keisdamas kryptį, keisdamas eismo juostas, atlikdamas specialiuosius manevrus);

- e) tinkama padėtis kelyje: ar užima tinkamą padėtį kelyje, eismo juostose, kelio žieduose, kelio vingiuose atsižvelgdamas į transporto priemonės rūšį ir ypatumus; ar pasirengia užimti padėtį;
- f) atstumo laikymasis: ar laikosi tinkamo atstumo iš priekio ir iš šono; ar laikosi tinkamo atstumo nuo kitų eismo dalyvių, ypač nuo pažeidžiamų eismo dalyvių;
- g) laikosi greičio ribojimų ir rekomendacijų: ar neviršija didžiausio leistino greičio; ar pasirenka greitį atsižvelgdamas į oro arba eismo sąlygas ir tam tikrais atvejais valstybinius greičio apribojimus; ar važiuoja tokiu greičiu, kuris leistų sustoti matomoje ir laisvoje kelio atkarpoje; ar pasirenka greitį atsižvelgdamas į kitų tos pačios rūšies eismo dalyvių greitį;
- h) paiso šviesoforų, kelio ženklų ir kitų ženklų: ar tinkamai elgiasi prie šviesoforų; ar laikosi eismo reguliuotojų nurodymų; ar tinkamai elgiasi prie kelio ženklų (draudžiamųjų ar nurodomųjų); ar imasi deramų veiksmų prie kelio ženklinimų;
- i) laikosi signalizavimo taisyklių: ar signalizuoja prireikus, tinkamai ir laiku; ar teisingai rodo kryptis; ar imasi deramų veiksmų gavęs kokį nors signalą iš kitų eismo dalyvių;
- j) kontroliuoja stabdymą ir sustojimą: ar laiku mažina greitį, stabdo, sustoja atsižvelgdamas į aplinkybes; ar numato veiksmus; ar naudoja įvairias stabdžių sistemas (taikoma tik C, CE, D, DE kategorijoms); ar naudoja kitas greičio mažinimo sistemas (taikoma tik C, CE, D, DE kategorijoms).

10. **Egzamino trukmė**

Egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti tokie, kad pakaktų laiko įvertinti šio priedo B skirsnyje nurodytus įgūdžius bei elgseną. Bet kokių atveju A, A1, A2, B, B1 ir BE kategorijų priemonių vairavimo kelyje trukmė turi būti ne trumpesnė kaip 25 minutės, o kitų kategorijų – ne trumpesnė kaip 45 minutės. Į šį laiką neįeina pareiškėjo priėmimas, transporto priemonės paruošimas, techninis transporto priemonės patikrinimas atsižvelgiant į kelių eismo saugumą, specialieji manevrai, kompetencijos patikrinimas pagal 8 punkto 1a papunktį ir praktikos egzamino rezultatų paskelbimas.

11. Egzamino vieta

Egzamino dalis, skirta įvertinti specialiuosius manevrus, gali būti surengta specialiai įrengtoje egzaminavimo aikštelėje. Kai įmanoma, egzamino dalis, skirta įvertinti elgseną eismo situacijose, turi vykti keliuose, toliau nuo užstatytų teritorijų, greitkeluose ir automagistralėse (ar panašiuose keliuose), taip pat įvairiose miesto gatvėse (gyvenamuose rajonuose, vietose, kur greitis ribojamas iki 30 ir 50 km/h, miesto greitkeluose), kuriose vairuotojai gali susidurti su įvairaus pobūdžio sunkumais. Taip pat pageidautina, kad egzaminas vyktų įvairaus intensyvumo eismo sąlygomis. Vairavimo keliuose trukmė turi būti paskirstyta optimaliai, kad pareiškėją būtų galima įvertinti visomis eismo sąlygomis, kuriomis jam gali tekti važiuoti, ypatingą dėmesį skiriant šių sąlygų pokyčiams.

II. ŽINIOS, ĮGŪDŽIAI IR ELGESYS VAIRUOJANT VARIKLIO VAROMĄ TRANSPORTO PRIEMONĘ

Visų variklio varomų transporto priemonių vairuotojai visada turi turėti 1–9 punktuose nurodytų žinių, įgūdžių ir elgtis taip, kad sugebėtų:

- atpažinti ir numatyti eismo pavojus bei grėsmes ir įvertinti jų rimtumą;
- pakankamai gerai valdyti savo transporto priemonę, kad nesukeltų avarinių situacijų ir tinkamai reaguotų patekę į tokias situacijas;
- laikytis kelių eismo taisyklių, ypač skirtų išvengti eismo nelaimių ir išlaikyti nenutrūkstamam eismui;
- nustatyti bet kokius rimtus savo transporto priemonės techninius gedimus, ypač keliančius pavojų saugai, ir pasirūpinti, kad jie būtų tinkamai pašalinti;
- atsižvelgti į visus veiksnius, turinčius įtakos vairuotojo elgesiui (pvz., alkoholis, nuovargis, silpnas regėjimas ir t. t.), kad būtų išlaikyti visi saugiam vairavimui būtini įgūdžiai;
- padėti užtikrinti visų kelių eismo dalyvių, ypač pažeidžiamų eismo dalyvių, saugumą, rodant kitiems deramą pagarbą;
- turėti pakankamai žinių apie rizikos veiksnius, susijusius su mikromobilumo priemonėmis;
- turėti pakankamai žinių apie saugumą, susijusį su alternatyviaisiais degalais varomų transporto priemonių naudojimu;
- turėti pakankamai žinių apie pažangiųjų pagalbos vairuotojui sistemų ir kitų automatizuotų sistemų naudojimą.

Valstybės narės gali įgyvendinti tinkamas priemones siekdamos užtikrinti, kad 1–9 punktuose nurodytas žinias ir įgūdžius praradę ir kitaip, nei tuose punktuose nurodyta, besielgiantys vairuotojai galėtų tas žinias ir tuos įgūdžius atnaujinti ir toliau demonstruoti variklio varomos transporto priemonės vairavimui reikalingą elgseną.

III PRIEDAS

MINIMALIOS FIZINIO IR PSICHINIO TINKAMUMO NORMOS, TAIKOMOS ASMENIMS, VAIRUOJANTIEMS VARIKLIO VAROMĄ TRANSPORTO PRIEMONE

APIBRĖŽTYS

1. Šiame priede vairuotojai skirstomi į dvi grupes:
 - 1) 1 grupė: A, A1, A2, AM, B, B1 ir BE kategorijų transporto priemonių vairuotojai;
 - 2) 2 grupė: C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 ir D1E kategorijų transporto priemonių vairuotojai.

Nacionalinės teisės aktai gali numatyti, kad šio priedo nuostatos, skirtos 2 grupės vairuotojams, yra taikomos B kategorijos transporto priemonių vairuotojams, naudojantiems vairuotojo pažymėjimą profesiniams tikslams (lengvieji taksi automobiliai, greitosios pagalbos automobiliai ir pan.).

2. Tai grupei priskiriami ir pareiškėjai, siekiantys gauti pirmąjį vairuotojo pažymėjimą, arba norintys jį atnaujinti vairuotojai, gavę atitinkamai pirmąjį ar atnaujintą vairuotojo pažymėjimą.

[...]

3. [...]

4. [...]

5. [...]

REGĖJIMAS

6. Visi pareiškėjai, siekiantys gauti vairuotojo pažymėjimą, turi atitinkamai pasitikrinti, ar jų regėjimas yra pakankamai aštrus variklio varomoms transporto priemonėms vairuoti, taip pat atlikti orientacinį tyrimą, kurio tikslas – įvertinti, ar reikia papildomai pasitikrinti ir regėjimo lauką. Kilus pagrįstoms abejonėms dėl pareiškėjo regėjimo tinkamumo, jį patikrina kompetentinga medicinos institucija. Patikrinimo metu dėmesys visų pirma turi būti kreipiamas į: regėjimo aštrumą, regėjimo lauką, regėjimą prieblandoje, jautrumą ryškiai šviesai ir kontrastinį jautrumą, diplopiją ir į kitas regėjimo funkcijas, kurių sutrikimai gali trukdyti saugiai vairuoti.

Išskirtiniais individualiais atvejais gali būti svarstoma galimybė vairuotojo pažymėjimą išduoti 1 grupės vairuotojams, kurių regėjimas neatitinka regėjimo lauko standarto arba regėjimo aštrumo standarto, tačiau yra priežasčių manyti, kad vairuotojo pažymėjimo išdavimas pareiškėjui nepakenks kelių eismo saugumui; tokiais atvejais vairuotoją turėtų patikrinti kompetentinga medicinos institucija, siekdama įsitikinti, ar jis neturi jokių kitų regėjimo funkcijos sutrikimų, įskaitant jautrumo ryškiai šviesai, kontrastinio jautrumo ir regėjimo prieblandoje sutrikimus. Vairuotojas arba pareiškėjas taip pat turėtų būti gavęs teigiamą kompetentingos institucijos surengto praktinio patikrinimo įvertinimą.

1 grupė.

- 1) Pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą arba atnaujinti tokį pažymėjimą, binokulinio regėjimo aštrumas, jeigu reikia – su korekciniais lęšiais, žiūrint abiem akimis, turi būti ne mažesnis kaip 0,5.

Be to, horizontalusis regėjimo laukas turi būti ne mažesnis kaip 120 laipsnių, regėjimo lauko plotis – ne mažesnis kaip 50 laipsnių į kairę ir į dešinę bei 20 laipsnių į viršų ir žemyn. Centriniam 20 laipsnių regos spindulyje neturi būti jokių defektų.

Jei pareiškėjui nustatoma ar konstatuojama progresuojanti akių liga, vairuotojo pažymėjimas jam gali būti išduodamas ar atnaujinamas su sąlyga, kad jį reguliariai tikrins kompetentinga medicinos institucija.

- 2) Pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą arba atnaujinti tokį pažymėjimą, visai nematančių viena akimi arba matančių tik viena akimi, pavyzdžiui, sergančių diplopija, regėjimo aštrumas turi būti, jeigu reikia – su korekciniais lęšiais, ne mažesnis kaip 0,5. Kompetentinga medicinos institucija turi patvirtinti, jog tokia monokulinio regėjimo būklė tęsiasi pakankamai ilgai, kad prie jos būtų galima prisitaikyti, ir jog regėjimo ta akimi laukas atitinka 6.1 punkte nustatytą reikalavimą.
- 3) Jei diplopija atsirado neseniai arba prarastas vienos akies regėjimas, turi būti taikomas atitinkamas adaptacinis laikotarpis (pavyzdžiui, šešių mėnesių), per kurį vairuoti yra draudžiama. Pasibaigus šiam laikotarpiui, vairuoti leidžiama tik gavus regos ir vairavimo specialistų sutikimą.

2 grupė.

- 4) Pareiškėjų, siekiančių gauti vairuotojo pažymėjimą arba atnaujinti tokį pažymėjimą, sveikesnės akies regėjimo aštrumas, jeigu reikia – su korekciniais lęšiais, turi būti ne mažesnis kaip 0,8, o silpnesnės akies – ne mažesnis kaip 0,1. Jei korekciniai lęšiai naudojami tam, kad mažiausias regėjimo aštrumas būtų 0,8 ir 0,1, toks regėjimo aštrumas turi būti pasiektas nešiojant akinius, kurių stiprumas neturi būti didesnis kaip plius aštuonios dioptrijos, arba nešiojant kontaktinius lęšius. Korekcija turi būti gerai toleruojama.

Be to, horizontalusis regėjimo abiem akimis laukas turi būti ne mažesnis kaip 160 laipsnių, regėjimo lauko plotis turi būti ne mažesnis kaip 70 laipsnių į kairę ir į dešinę bei 30 laipsnių į viršų ir žemyn. Centriniam 30 laipsnių regos spindulyje neturi būti jokių defektų.

Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams, siekiantiems gauti vairuotojo pažymėjimą, ir neatnaujinami vairuotojams, kurių regėjimo kontrastinis jautrumas yra susilpnėjęs arba kuriems nustatyta diplopija.

Smarkiai pablogėjus vienos akies regėjimui, turi būti taikomas atitinkamas adaptacinis laikotarpis (pavyzdžiui, šešių mėnesių), per kurį vairuoti yra draudžiama. Pasibaigus šiam laikotarpiui, vairuoti leidžiama tik gavus regos ir vairavimo specialistų sutikimą.

KLAUSA

7. Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduoti pareiškėjams ar atnaujinti vairuotojams, priklausantiems 2 grupei, atsižvelgiant į kompetentingų medicinos institucijų išvadas; sveikatos patikrinimų metu ypač atsižvelgiama į kurtumo laipsnį.

FIZINĘ NEGALIĄ TURINTYS ASMENYS

8. Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams arba neatnaujinami vairuotojams, kurie skundžiasi judėjimo sistemos negalavimais ar sutrikimais, galinčiais kelti pavojų vairuojant variklio varomą transporto priemonę.

1 grupė.

- 1) Vairuotojo pažymėjimai, kuriems taikomi tam tikri apribojimai, gali būti išduodami fizinę negalią turintiems pareiškėjams ar vairuotojams po to, kai savo išvadą pateikia kompetentinga medicinos institucija. Ši išvada turi remtis atitinkamo negalavimo ar sutrikimo medicininio įvertinimu, ir, jei būtina, praktiniu patikrinimu. Taip pat joje turi būti nurodyta, kokia automobilio modifikacija reikalinga ir ar vairuotojui reikalingas ortopedinis įrenginys, kuriuo naudojantis, kaip rodo įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminas, vairavimas nekeltų pavojaus.

- 2) Vairuotojo pažymėjimai bet kuriam pareiškėjui arba vairuotojui su progresuojančia negalia gali būti išduodami ar atnaujinami tik tokiu atveju, jei toks asmuo reguliariai tikrinasi sveikatą, kad būtų nustatyta, ar jis dar gali visiškai saugiai vairuoti transporto priemonę.

Kai fizinė negalia neprogresuoja, vairuotojo pažymėjimas gali būti išduodamas ar atnaujinamas nereikalaujant reguliariai tikrinti sveikatos.

2 grupė.

- 3) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims.

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

9. Dėl širdies ir kraujagyslių sistemų sutrikimų ar ligų gali staiga sutrikti smegenų funkcijos, o tai kelia pavojų kelių eismo saugumui. Atsižvelgiant į šiuos sutrikimus turi būti nustatyti laikini ar nuolatiniai vairavimo apribojimai.

1) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami prie nurodytų grupių priskiriamiems pareiškėjams arba atnaujinami vairuotojams, patyrusiems toliau išvardytus širdies ir kraujagyslių sistemų sutrikimus, tik po veiksmingo šių sutrikimų gydymo, jei tie asmenys turi kompetentingos medicinos institucijos išduotą leidimą ir jei atitinkamais atvejais reguliariai atliekamas tų asmenų medicininis vertinimas:

- a) bradikardiją (sinusinio mazgo disfunkciją ir laidumo sutrikimus) bei tachikardiją (prieširdžių ir skilvelinę aritmiją) ir dėl aritmijos patiriantiems sindromą ar jos epizodus (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- b) bradikardiją: sinusinio mazgo disfunkciją ir laidumo sutrikimus su antrojo laipsnio Mobico II tipo atrioventrikuline (AV) blokada, trečiojo laipsnio AV blokada arba kintama Hiso pluošto kojų blokada (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- c) tachikardiją (prieširdžių ir skilvelinę aritmiją),
 - pasireiškiančią kartu su struktūrine širdies liga ir ypač ilgalaikę skilvelinę tachikardiją (VT) (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims) arba
 - pasireiškiančią kartu su polimorfine trumpalaikę skilvelinę tachikardiją, arba kuriems rekomenduojamas defibriliatorius (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- d) simptominę anginą (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- e) kuriems implantuotas arba pakeistas nuolatinis širdies stimulatorius (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);

- f) kuriems implantuotas ar pakeistas defibriliatorius arba kurie patyrė tinkamą ar netinkamą defibriliatoriaus elektrošoką (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims);
- g) sinkopę (esant bendrai smegenų hipoperfuzijai, dėl nežinomų priežasčių nutikusį numanomos refleksinės kilmės trumpalaikį sąmonės ir raumenų tonuso praradimą, kuriam būdinga greita pradžia, trumpalaikiškumas ir savaiminis atsigavimas, tuo atveju, jei įrodymų, kad šį sutrikimą lemtų širdies liga, neturima) (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- h) ūmų koronarinį sindromą (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- i) stabiliąją krūtinės anginą, jei simptomai nepasireiškia atliekant lengvus pratimus (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- j) kuriems atlikta perkutaninė koronarinė intervencija (PCI) (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- k) kuriems atliktas koronarinių arterijų šuntavimas (CABG) (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- l) ūminį / trumpalaikį galvos smegenų kraujotakos sutrikimą – TIA (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- m) didelę miego arterijos stenozę (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- n) kurių didžiausias aortos skersmuo didesnis kaip 5,5 cm (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- o) širdies nepakankamumas:
 - I, II, III klasių pagal Niujorko širdies asociacijos (NYHA) klasifikaciją (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims),
 - I ir II klasių pagal NYHA klasifikaciją, jei kairiojo skilvelio išstūmimo frakcija yra bent 35 % (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- p) kuriems atlikta širdies transplantacija (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- q) kurie naudoja širdies veiklą palaikantį prietaisą (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims);
- r) kuriems atlikta širdies vožtuvo operacija (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- s) piktybinę hipertenziją, pasireiškiančią pakilusiu sistoliniu kraujospūdžiu (≥ 180 mmHg) arba diastoliniu kraujospūdžiu (≥ 110 mmHg) ir grėšiančiu ar laipsnišku organų pažeidimu (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- t) kuriems nustatytas III laipsnio kraujospūdis: diastolinis kraujospūdis – ≥ 110 mmHg ir (arba) sistolinis kraujospūdis – ≥ 180 mmHg (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
- u) kurie turi įgimtą širdies ydą (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
- v) hipertrofinę kardiomiopatiją, jei nepasireiškia sinkopė (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims);
- w) ilgo QT sindromą, pasireiškiantį kartu su sinkope, polimorfine skilvelių tachikardija (*torsade des pointes*) arba didesniu kaip 500 ms QTc (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims).

- 2) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami prie nurodytų grupių priskiriamiems pareiškėjams arba neatnaujinami vairuotojams, jei jiems diagnozuotos šios širdies ir kraujagyslių ligos:
- a) jiems implantuotas defibriliatorius (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
 - b) periferinių arterijų liga – krūtinės ir pilvo aortos dalies aneurizma, kuriai esant didžiausias aortos skersmuo yra toks, kad kyla didelis staigaus trūkio, galinčio sukelti ūmią negalią, pavojus (taikoma prie 1 ir 2 grupių priskiriamiems asmenims);
 - c) širdies nepakankamumas:
 - IV klasės pagal NYHA klasifikaciją (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims),
 - III ir IV klasės pagal NYHA klasifikaciją (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
 - d) jie naudoja širdies veiklą palaikančius prietaisus (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
 - e) širdies vožtuvų liga, per kurią pasireiškė regurgitacija per aortos vožtuvą, aortos stenozė, regurgitacija per mitralinį vožtuvą arba mitralinio vožtuvo stenozė, jei pagal NYHA klasifikaciją įvertinus funkcinį pajėgumą nustatytas IV klasės širdies nepakankamumas arba būta sinkopės epizodų (taikoma tik prie 1 grupės priskiriamiems asmenims);
 - f) širdies vožtuvų liga, per kurią pasireiškė III arba IV klasės (pagal NYHA klasifikaciją) širdies nepakankamumas arba išstūmimo frakcija mažesnė kaip 35 proc., mitralinio vožtuvo stenozė ir sunki plaučių hipertenzija arba sunki aortos stenozė, kuri įvertinta atliekant echokardiografinį tyrimą, arba sinkopę sukelti aortos stenozė, išskyrus visiškai besimptomę sunkią aortos stenozę, jei įvykdomi išstūmimo pratimams tyrimo reikalavimai (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
 - g) struktūriniais pokyčiais ar elektrine disfunkcija pasireiškianti kardiomiopatija – hipertrofinė kardiomiopatija, per kurią pasireiškia sinkopė arba patiriami du ar daugiau iš šių sutrikimų: kairiojo skilvelio sienelės storis – > 3 cm, trumpalaikė skilvelinė tachikardija, šeimoje (tarp pirmos eilės giminaičių) būta staigios mirties atvejų, darant pratimus kraujo spaudimas nepadidėja (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
 - h) ilgo QT sindromas, pasireiškiantis kartu su sinkope, polimorfine skilvelių tachikardija (*torsade des pointes*) ir didesniu kaip 500 ms QTc (taikoma tik prie 2 grupės priskiriamiems asmenims);
 - i) Brugados sindromas, kuris pasireiškia kartu su sinkope arba kuri patiriantiems asmenims buvo nutraukta staigi kardialinė mirtis (taikoma prie 1 ir 2 grupės priskiriamiems asmenims).

Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami išskirtiniais, kompetentingų medicinos specialistų išvadamis tinkamai pagrįstais atvejais, jei reguliariai atliekamas medicininis vertinimas, kuriuo, atsižvelgiant į sveikatos sutrikimų poveikį, užtikrinamas asmens gebėjimas saugiai vairuoti transporto priemonę.

- 3) Kitos kardiomiopatijos
Turi būti įvertinamas staigių žalojamųjų įvykių poveikis pareiškėjams arba vairuotojams, sergantiems išsamiai aprašytais kardiomiopatijomis (pvz., aritmogenine dešiniojo skilvelio kardiomiopatija, nestandaus (nekompaktiško) kairiojo skilvelio miokardo sukeliama kardiomiopatija, katecholaminergine polimorfine skilveline tachikardija ir patiriantiems trumpo QT sindromą) arba ateityje galbūt atsirastoms naujomis kardiomiopatijomis. Reikalingas atidus specialisto vertinimas. Turi būti atsižvelgiama į konkrečią kardiomiopatiją pranašaujančius ligos požymius.
- 4) Valstybės narės gali apriboti vairuotojo pažymėjimų išdavimą pareiškėjams ar atnaujinimą vairuotojams, sergantiems kitomis širdies ir kraujagyslių ligomis.

CUKRINIS DIABETAS

10. Šiuose punktuose vartojamų terminų apibrėžtys:

sunki hipoglikemija reiškia, kad ją patiriančiam asmeniui reikalinga kito asmens pagalba; pasikartojanti hipoglikemija reiškia, kad sunki hipoglikemija pasireiškė antrą kartą per dvylika mėnesių.

1 grupė.

1) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami cukriniu diabetu sergantiems pareiškėjams arba atnaujinami juo sergantiems vairuotojams. Jei tokie asmenys gydomi vaistais, kuriems būdinga maža rizika sukelti hipoglikemiją, jų sveikata turi būti reguliariai tikrinama atsižvelgiant į kiekvieną atvejį atskirai. Jei tokie asmenys gydomi vaistais, kuriems būdinga didelė rizika sukelti hipoglikemiją, ir tai gali turėti įtakos tinkamumui vairuoti, jie turi gauti įgaliotojo subjekto medicininę išvadą, o jų sveikata turi būti reguliariai, tačiau ne rečiau kaip kartą per penkerius metus, tikrinama atsižvelgiant į kiekvieną atvejį atskirai.

2) Diabetu sergantis pareiškėjas arba vairuotojas, gydomas vaistais, sukeliančiais hipoglikemijos riziką, turi įrodyti, kad jis suvokia hipoglikemijos keliamus pavojus ir geba tinkamai kontroliuoti savo būklę.

Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams arba neatnaujinami vairuotojams, kurie nepakankamai aiškiai suvokia hipoglikemijos keliamus pavojus.

Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams arba neatnaujinami vairuotojams, kuriems pasireiškia pasikartojanti sunki hipoglikemija, išskyrus atvejus, kai pateikiama kompetentingų medicinos specialistų išvada ir reguliariai atliekamas medicininis vertinimas. Jei sunki hipoglikemija kartojasi ne miego metu, vairuotojo pažymėjimas neišduodamas ar neatnaujinamas tris mėnesius po paskutinio tokios hipoglikemijos atvejo.

Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami išskirtiniais, kompetentingų medicinos specialistų išvadamis tinkamai pagrįstais atvejais, jei reguliariai atliekamas medicininis vertinimas, kuriuo, atsižvelgiant į sveikatos sutrikimų poveikį, užtikrinamas asmens gebėjimas saugiai vairuoti transporto priemonę.

2 grupė.

- 3) Gali būti svarstoma galimybė išduoti ir (arba) atnaujinti 2 grupės vairuotojo pažymėjimus cukriniu diabetu sergantiems vairuotojams. Jei gydoma vaistais, galinčiais sukelti hipoglikemiją (t. y. insulinu ir kai kuriomis tabletėmis), turi būti taikomi šie kriterijai:
- a) per praėjusius dvylika mėnesių nebuvo sunkios hipoglikemijos pasireiškimo atvejų;
 - b) vairuotojas turi visiškai suvokti hipoglikemijos keliamus pavojus;
 - c) vairuotojas turi galėti tinkamai kontroliuoti gliukozės kiekį kraujyje, reguliariai jį pasitikrindamas, naudojant technines pagalbines priemones, mažiausiai du kartus per dieną ir prieš vairavimą;
 - d) vairuotojas turi įrodyti, kad suvokia hipoglikemijos keliamą riziką;
 - e) nėra jokių kitų vairuoti trukdančių cukrinio diabeto komplikacijų.

Be to, tais atvejais tokie vairuotojo pažymėjimai išduodami atsižvelgiant į kompetentingos medicinos institucijos išvadą ir reguliaraus medicininio patikrinimo, atliekamo ne rečiau kaip kas trejus metus, rezultatus.

- 4) Jei asmenį ne miego metu, net tuomet, kai jis nevairuoja, ištinka sunkios hipoglikemijos priepuolis, apie tokį priepuolį turėtų būti pranešama ir tokiu atveju turėtų būti iš naujo įvertinama tokio asmens teisė turėti vairuotojo pažymėjimą.

NEUROLOGINĖS LIGOS IR OBSTRUKČINĖS MIEGO APNĖJOS SINDROMAS

11. Neurologinėmis ligomis ir obstrukcinės miego apnėjos sindromu sergantiems pareiškėjams taikomos toliau nurodytos taisyklės.

NEUROLOGINĖS LIGOS

- 1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, sergantiems sunkiomis neurologinėmis ligomis, išskyrus atvejus, kai prie prašymo pridedama kompetentingos medicinos institucijos išvada.

Neurologiniai sutrikimai, susiję su įtakos centrinei ar periferinei nervų sistemai turinčiomis ligomis ar chirurgine intervencija, dėl kurių atsiranda kognityviniai, sensoriniai ar motoriniai sutrikimai, darantys poveikį pusiausvyrai bei koordinacijai, turi būti tinkamai įvertinti atsižvelgiant į jų funkcinį poveikį vairavimui ir progresavimo riziką. Jei yra ligos progresavimo rizika, vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami tik periodiškai įvertinant sveikatos būklę.

OBSTRUKČINĖS MIEGO APNĖJOS SINDROMAS

- 2) Šiame punkte:
vidutinio sunkumo obstrukcinės miego apnėjos sindromas reiškia, kad apnėjos ir hipopnėjos atvejų per valandą skaičius (apnėjos ir hipopnėjos indeksas) yra nuo 15 iki 29,
sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas reiškia, kad apnėjos ir hipopnėjos indeksas yra 30 arba didesnis; abiem atvejais dieną pasireiškia pernelyg didelis mieguistumas.
- 3) Prieš išduodant vairuotojo pažymėjimą pareiškėjams arba atnaujinant vairuotojų, kuriems įtariamas vidutinio sunkumo arba sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas, pažymėjimus turi būti gauta atitinkama kompetentingos medicinos įstaigos išvada. Jie gali būti informuojami, kad iki diagnozės patvirtinimo turėtų nevairuoti.
- 4) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams arba vairuotojams, kuriems pasireiškia vidutinio sunkumo arba sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas, jei jie, pateikę kompetentingos medicinos įstaigos išvadą, įrodo, kad pakankamai kontroliuoja savo būklę, laikosi tinkamo gydymo kurso ir kad jų mieguistumo sutrikimas (jei toks buvo) pagerėjo.
- 5) Besigydančių pareiškėjų arba vairuotojų, kuriems pasireiškia vidutinio sunkumo arba sunkios obstrukcinės miego apnėjos sindromas, sveikata reguliariai tikrinama (ne rečiau kaip kas trejus metus 1 grupės vairuotojų ir ne rečiau kaip kas vienerius metus 2 grupės vairuotojų), siekiant nustatyti, ar laikomasi gydymo kurso, ar reikia tęsti gydymą ir užtikrinti nuolatinį budrumą.

Nauja konstatuojamoji dalis:

„(xx) atsižvelgdama į atliktus įvairių patologijų, dėl kurių kyla pernelyg didelio mieguistumo rizika, tyrimus, Komisija turėtų pradėti III priedo skyriaus, skirto obstrukcinės miego apnėjos sindromui, peržiūrą, kai tik bus užbaigta ir mokslo bendruomenei taps prieinama pakankamas kiekis tyrimų.“

EPILEPSIJA

12. Epilepsijos priepuoliai ar kiti staigūs sąmonės būsenos pakitimai kelia rimtą pavojų kelių eismo saugumui, jei jie ištinka asmenį vairuojant varikliu varomą transporto priemonę.

Šiame punkte:

epilepsija – sveikatos būklė, kai atitinkamas asmuo per mažiau nei penkerius metus patyrė du ar daugiau epilepsijos priepuolių;

sukeltas epilepsijos priepuolis – atpažįstamo veiksnio, kurio galima išvengti, sukeltas priepuolis.

Asmeniui, kuris patyrė priepuolį pirmą kartą arba kurio patirtas priepuolis yra pavienis, arba kuris buvo praradęs sąmonę, rekomenduojama nevairuoti. Reikalinga specialisto ataskaita, kurioje turėtų būti nurodytas draudimo vairuoti laikotarpis ir reikalaujamos paskesnės priemonės.

Labai svarbu, kad būtų nustatytas konkretus asmens epilepsijos sindromas ir priepuolio tipas, nes to reikia siekiant tinkamai įvertinti jo vairavimo saugumą (įskaitant tolesnių priepuolių riziką) ir paskirti tinkamą gydymą. Tai turi padaryti neurologas.

1 grupė.

- 1) Pagal 1 grupės reikalavimus įvertintų epilepsija sergančių vairuotojų teisė turėti vairuotojo pažymėjimą nuolat peržiūrima iki tol, kol priepuoliai nesikartoja bent penkerius metus.

Jei asmuo serga epilepsija, laikoma, kad jis neatitinka besąlyginio vairuotojo pažymėjimo išdavimo kriterijų, kol nepraeina bent penkerių metų laikotarpis, per kurį epilepsijos priepuolių jis nepatyrė. [...]

- 2) Sukeltas epilepsijos priepuolis: pareiškėjas, kuriam taip atsitiko dėl žinomo provokuojančio veiksnio, kuris, panašu, vairuojant nepasireikš, gali kiekvienu atskiru atveju atsižvelgiant į neurologo išvadą būti pripažintas galinčiu vairuoti (atitinkamais atvejais vertinimas turi būti atliekamas atsižvelgiant į kitas susijusias III priedo dalis (pavyzdžiui, susijusias su alkoholiu arba kitomis ligomis).
- 3) Pirmas arba vienintelis neišprovokuotas priepuolis. Pareiškėjas, patyręs pirmą neišprovokuotą epilepsijos priepuolį, gali būti pripažintas galinčiu vairuoti, jei per šešių mėnesių laikotarpį nepatyrė daugiau priepuolių ir jei atliktas tinkamas medicininis vertinimas. Nacionalinės valdžios institucijos vairuotojams, kurių ligos prognozė gera, gali leisti vairuoti po trumpesnio laikotarpio.
- 4) Kitas sąmonės netekimas. Asmens sąmonės netekimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į tai, ar yra rizika jam vėl prarasti sąmonę vairuojant.
- 5) Epilepsija. Vairuotojai arba pareiškėjai gali būti pripažįstami tinkamais vairuoti, jei jie per vienerių metų laikotarpį daugiau priepuolių nepatyrė.
- 6) Tik miegant išstinkantys priepuoliai. Pareiškėjas arba vairuotojas, kurį priepuoliai išstinka tik miegant, gali būti pripažįstamas tinkamu vairuoti, jei nustatyta, kad laikotarpis, per kurį kartojasi tokie priepuoliai, nėra trumpesnis nei nustatytas laikotarpis, per kurį neturi būti jokių epilepsijos priepuolių. Jei epilepsijos priepuolių būna ne miego metu, vairuotojo pažymėjimas gali būti išduodamas tik tada, jei nuo paskutinio priepuolio yra praėję vieneri metai (žr. 12.5 punktą „Epilepsija“).
- 7) Sąmonei arba gebėjimui funkcionuoti poveikio neturintys priepuoliai. Pareiškėjas arba vairuotojas, kuris, be priepuolių, kurie, kaip įrodyta, neturi poveikio sąmonei ir nesukelia funkcinių sutrikimų, kitų priepuolių nėra patyręs, gali būti pripažįstamas tinkamu vairuoti, jei nustatyta, kad laikotarpis, per kurį kartojasi tokie priepuoliai, nėra trumpesnis nei nustatytas laikotarpis, per kurį neturi būti jokių epilepsijos priepuolių. Jei jis patiria kitokių priepuolių, vairuotojo pažymėjimas gali būti išduodamas tik tada, jei nuo paskutinio priepuolio yra praėję vieneri metai (žr. 12.5 punktą „Epilepsija“).
- 8) Priepuoliai, atsiradę dėl gydytojo nurodymu pakeisto epilepsijos gydymo kurso arba sumažintos vaistų dozės. Pacientui gali būti patariama nevairuoti nuo gydymo nutraukimo pradžios ir vėliau šešis mėnesius po gydymo nutraukimo. Jei priepuoliai atsirado gydytojo nurodymu pakeitus vaistus arba nutraukus jų vartojimą ir jei vėl pradėtas taikyti ankstesnis veiksmingas gydymas, vairavimą reikia nutraukti trims mėnesiams.
- 9) Po epilepsijos gydymo tikslais atliktos operacijos. Žr. 12.5 punktą „Epilepsija“.

2 grupė.

- 10) Pareiškėjas per reikalaujamą epilepsijos priepuolių nebuvimo laikotarpį turi nevartoti vaistų nuo epilepsijos. Turi būti atliktas tinkamas paskesnis medicininis patikrinimas. Atlikus išsamų neurologinį tyrimą turi būti nustatyta, kad elektroencefalograma (EEG) nerodo nei atitinkamos smegenų patologijos, nei epilepsijai būdingo aktyvumo. Po ūmaus epizodo turi būti atlikta elektroencefalograma ir tinkamas neurologinis vertinimas.
- 11) Identifikuojamo veiksnio sukulto epilepsijos priepuolio atveju turi būti pateikta palanki neurologinė pažyma, patvirtinanti, kad bent vienerius metus priepuolių nebuvo, ir apimanti elektroencefalografinį vertinimą. Atsižvelgiama į kitus šio priedo skirsnius. Jeigu atsiranda struktūrinių smegenų pažeidimų, dėl kurių padidėja epilepsijos priepuolių atsiradimo rizika, tų pažeidimų dydis įvertinamas neurologinėje pažymoje.
- 12) Pirmasis arba vienintelis neišprovokuotas priepuolis. Po tinkamo neurologinio vertinimo pirmą neišprovokuotą epilepsijos priepuolį patyręs kandidatas gauti vairuotojo pažymėjimą gali būti pripažįstamas galinčiu vairuoti, jei per penkerius metus nepatyrė daugiau priepuolių ir to pasiekė nevartodamas vaistų nuo epilepsijos. Nacionalinės valdžios institucijos vairuotojams, kurių ligos prognozė gera, gali leisti vairuoti po trumpesnio laikotarpio.
- 13) Kitas sąmonės netekimas. Asmens sąmonės netekimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į tai, ar yra rizika jam vėl prarasti sąmonę vairuojant. [...]
- 14) Epilepsija. Reikia 10 metų nebepatirti priepuolių nevartojant vaistų nuo epilepsijos. Nacionalinės valdžios institucijos vairuotojams, kurių ligos prognozė gera, gali leisti vairuoti po trumpesnio laikotarpio. Tai turi būti taikoma ir nepilnamečių epilepsijos atveju.

Tam tikri sutrikimai (pavyzdžiui, arterijų ir venų ydingas susiformavimas arba intracerebrinė hemoragija) padidina priepuolių riziką, net jei priepuolių dar nepatirta. Tokiu atveju vertinimą turi atlikti kompetentinga medicinos institucija. [...]

PSICHIKOS SUTRIKIMAI

13. Psichikos ar intelekto sutrikimų turintiems pareiškėjams arba vairuotojams taikomos toliau nurodytos taisyklės.

1 grupė.

- 1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, turintiems:
 - a) sunkių psichikos sutrikimų, įgimtų ar sukeltų ligos, traumų ar neurochirurginių operacijų,

- b) sunkių intelekto sutrikimų,
- c) sunkių elgesio sutrikimų, su senėjimu susijusių elgesio sutrikimų arba asmenybės sutrikimų, kurie labai trikdo nuovoką, elgesį ar sugebėjimą prisitaikyti,

išskyrus atvejus, kai kartu su prašymu pateikiama kompetentingos medicinos institucijos išvada ir prireikus reguliariai atliekant medicininės apžiūras. Prieš suteikiant teisę vairuoti turėtų būti stebimas tam tikros trukmės remisijos laikotarpis.

2 grupė.

- 2) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims.

ALKOHOLIS

- 14. Alkoholio vartojimas kelia didžiulį pavojų kelių eismo saugumui. Atsižvelgiant į problemos mastą, medikai turi būti ypač budrūs.

1 grupė.

- 1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, priklausomiems nuo alkoholio arba negalintiems susilaikyti negėrus ir nevairuoti neblaiviems.

Praėjus patvirtintam abstinencijos laikotarpiui, vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami, jei dėl pareiškėjų ar vairuotojų kompetentingos medicinos institucijos pateikia išvadą ir tam tikrą laikotarpį jiems reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai.

- 1a. Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams arba atnaujinami vairuotojams, kurie yra priklausomi nuo alkoholio arba negali susilaikyti negėrę ir nevairuoti neblaivūs, su sąlyga, kad naudojamos technologijos, leidžiančios valdyti priklausomybę (pavyzdžiui, privaloma naudoti antialkoholinį variklio užraktą), ir jei periodiškai peržiūrimas vairuotojui taikomas tolesnis gydymas priklausomybės ar negebėjimo atsieti gėrimą nuo vairavimo problemai spręsti. Jei patvirtinamas abstinencijos laikotarpis, vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami ar atnaujinami nenustatant, kad vairuojant reikia naudotis šiomis technologijomis, jei dėl vairuotojo kompetentingos medicinos institucijos pateikia išvadą ir tam tikrą laikotarpį jam reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai. Tokių technologijų naudojimo metu arba po jų naudojimo arba abiem etapais gali būti atliekami reguliarūs sveikatos patikrinimai.

2 grupė.

- 2) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims.

NARKOTIKAI IR VAISTAI

15. Taikomos toliau nurodytos su narkotikais ir vaistais susijusios taisyklės.

Piktnaudžiavimas

- 1) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, kurie yra priklausomi nuo psichotropinių medžiagų arba nėra nuo jų priklausomi, bet nenori arba negali vairuoti jų nepavartoję, nesvarbu, kokios kategorijos vairuotojo pažymėjimą prašoma išduoti.

Reguliarus vartojimas

1 grupė.

- 2) Vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, kurie reguliariai bet kokia forma vartoja psichotropines medžiagas, galinčias trukdyti saugiai vairuoti, kai suvartotas kiekis gali turėti neigiamą poveikį vairavimui. Tai turi būti taikoma ir visiems kitiems vaistams ar vaistų deriniams, kenkiantiems psichiniam ar fiziniam gebėjimui vairuoti.

2 grupė.

- 3) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims.

INKSTŲ SUTRIKIMAI

16. Inkstų sutrikimų turintiems pareiškėjams taikomos toliau nurodytos taisyklės.

1 grupė.

- 1) Vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams ar atnaujinami vairuotojams, sergantiems sunkiu inkstų nepakankamumu, kurių fizinis pajėgumas dėl to yra smarkiai apribotas, jei jie pateikia kompetentingos medicinos institucijos išvadą ir reguliariai tikrinasi sveikatą.

2 grupė.

- 2) Išskyrus išskirtinius atvejus, kurie tinkamai pagrindžiami kompetentingos medicinos institucijos išvada ir kai reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai, vairuotojo pažymėjimai neišduodami pareiškėjams ar neatnaujinami vairuotojams, sergantiems sunkiu ir nepagydomu inkstų nepakankamumu.

ĮVAIRIOS NUOSTATOS

17. Toliau nurodytos nuostatos laikomos įvairiomis.

1 grupė.

- 1) Pateikus kompetentingos medicinos institucijos išvadą ir prireikus reguliariai tikrinantis sveikatą, vairuotojo pažymėjimai gali būti išduodami pareiškėjams ar atnaujinami vairuotojams, kuriems buvo persodinti organai ar įdėtas dirbtinis organas, turintis įtakos gebėjimui vairuoti.

2 grupė.

- 2) Kompetentinga medicinos institucija turi tinkamai įvertinti papildomą riziką ir pavojus, kurie gali kilti vairuojant šios grupės asmenims.

Paprastai tais atvejais, kai pareiškėjai ar vairuotojai turi bet kokių kitų sutrikimų, neišvardytų šiame priede, bet tikėtina, kad jie gali sukelti funkcinų sutrikimų, keliančių pavojų saugiam vairavimui, vairuotojo pažymėjimai neišduodami ar neatnaujinami, išskyrus atvejus, kai kartu su prašymu pateikiama kompetentingos medicinos institucijos išvada ir prireikus reguliariai atliekami sveikatos patikrinimai.

IV PRIEDAS

MINIMALŪS REIKALAVIMAI PRAKTINIO VAIRAVIMO EGZAMINUS VYKDANTIEMS ASMENIMS

1. **Kompetencija, kurios reikalaujama iš vairavimo egzaminuotojo**
 - 1) Asmuo, įgaliotas atlikti kandidato variklio varomos transporto priemonės vairavimo praktinį įvertinimą, turi žinių, įgūdžių ir išmanymą, susijusius su 1.2–1.6 punktuose išvardytomis temomis.
 - 2) Egzaminuotojas turi būti pakankamai kompetentingas kandidato, norinčio gauti atitinkamos kategorijos vairuotojo pažymėjimą, laikomam egzaminui įvertinti.
 - 3) Vertinamos šių sričių vairavimo žinios ir išmanymas:
 - a) vairavimo elgsenos teorija;
 - b) pavojaus išvengimas ir avarijos išvengimas;
 - c) programa, kuria grindžiami vairavimo egzamino standartai;
 - d) vairavimo egzamino reikalavimai;
 - e) atitinkami teisės aktai, susiję su keliais ir eismu, įskaitant atitinkamus Sąjungos ir nacionalinės teisės aktus bei aiškinamąsias gaires;
 - f) vertinimo teorija ir metodai;
 - g) atsargus vairavimas.
 - 4) Vertinimo įgūdžiai:
 - a) sugebėjimas atidžiai sekti, stebėti ir vertinti bendrą kandidato į vairuotojus elgesį vairuojant, visų pirma:
 - b) teisingą ir visapusišką pavojingų situacijų atpažinimą;
 - c) tokių situacijų priežasties ir galimų padarinių nustatymą;
 - d) įgytą kompetenciją ir klaidų pripažinimą;
 - e) vertinimo pastovumą ir nuoseklumą;
 - f) greitas informacijos įsisavinimas ir esminių dalykų pateikimas;
 - g) numatymas į priekį, potencialių problemų atpažinimas ir strategijų joms išspręsti kūrimas;
 - h) konstruktyvių atsiliepimų savalaikis pateikimas.

- 5) Asmeniniai vairavimo įgūdžiai:
asmuo, įgaliotas vykdyti praktinį vairavimo egzaminą atitinkamos kategorijos vairuotojo pažymėjimui gauti privalo sugebėti nuolatos demonstruoti aukštą tos rūšies motorinės transporto priemonės vairavimo įgūdžių lygį.
- 6) Paslaugų kokybė:
- a) apibrėžti ir paaiškinti, ko kandidatas gali tikėtis egzamino metu;
 - b) aiškiai pateikti informaciją, pasirenkant klausytojams tinkamą turinį, stilių, kalbą ir kontekstą, bei atsakyti į kandidatų klausimus;
 - c) pateikti aiškius atsiliepimus apie egzamino rezultatus;
 - d) elgtis su kandidatais pagarbiai ir juos vienodai vertinti.
- 7) Žinios apie transporto priemonės technines ir fizines savybes:
- a) žinios apie transporto priemonių, ypač motociklų ir sunkiųjų transporto priemonių, technines savybes, pavyzdžiui, vairo mechanizmą, padangas, stabdžius, žibintus;
 - b) apkrovos sauga;
 - c) žinios apie transporto priemonės fizines savybes, pavyzdžiui, greitį, trintį, dinamiką, energiją.
- 8) Važiavimas naudojant mažai degalų ir (arba) energijos ir tausojant aplinką.

2. Bendrosios sąlygos

- 1) B kategorijos vairavimo egzaminuotojas:
- a) B kategorijos vairuotojo pažymėjimą turi ne mažiau kaip trejus metus;
 - b) yra ne jaunesnis kaip 23 metų;
 - c) yra sėkmingai įgijęs šio priedo 3 punkte nurodytą pradinę kvalifikaciją ir vėliau lankęs kokybės užtikrinimo bei periodinius mokymo kursus, kaip numatyta šio priedo 4 punkte;
 - d) yra įgijęs bent 3 lygio pagal Tarptautinį standartinį išsilavinimo klasifikatorių (ISCED)¹⁸ profesinį išsilavinimą;
 - e) tuo pačiu metu nedirba instruktoriumi vairavimo mokykloje.

¹⁸ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_\(ISCED\)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29)

2) Kitų kategorijų vairavimo egzaminuotojas:

- a) turi atitinkamos kategorijos vairuotojo pažymėjimą arba lygiaverčių žinių, įgytų atitinkamos profesinės kvalifikacijos srityje;
- b) yra sėkmingai įgijęs šio priedo 3 punkte nurodytą pradinę kvalifikaciją ir vėliau lankęs kokybės užtikrinimo bei periodinius mokymo kursus, kaip numatyta šio priedo 4 punkte;
- c) turi ne mažiau kaip 3 metų B kategorijos vairavimo egzaminuotojo kvalifikaciją; šio periodo galima nesilaikyti, jei atitinkamas egzaminuotojas gali įrodyti, kad:
 - i) turi ne mažiau kaip 5 metus atitinkamos kategorijos vairuotojo patirties arba
 - ii) turi aukštesnius reikalavimus atitinkančių vairavimo sugebėjimų, negu yra būtina norint gauti vairuotojo pažymėjimą, teorinį ir praktinį įvertinimą, dėl kurio tas reikalavimas tampa nebūtinasis;
- d) yra įgijęs bent 3 lygio pagal Tarptautinį standartinį išsilavinimo klasifikatorių (ISCED) profesinį išsilavinimą;
- e) tuo pačiu metu nedirba instruktoriumi vairavimo mokykloje.

3) Atitikmenys

- a) Valstybės narės gali įgalinti egzaminuotoją vykdyti vairavimo egzaminus AM, A1, A2 ir A kategorijoms, jam įgijus 3 punkte apibrėžtą pradinę kvalifikaciją, reikalingą vienai iš šių kategorijų.
- b) Valstybės narės gali įgalinti egzaminuotoją vykdyti vairavimo egzaminus C1, C, D1 ir D kategorijoms, jam įgijus 3 punkte apibrėžtą pradinę kvalifikaciją, reikalingą vienai iš šių kategorijų.
- c) Valstybės narės gali įgalinti egzaminuotoją vykdyti vairavimo egzaminus BE, C1E, CE, D1E ir DE kategorijoms, jam įgijus 3 punkte apibrėžtą pradinę kvalifikaciją, reikalaujamą vienai iš šių kategorijų.

3. Pradinė kvalifikacija

1) Pirminis rengimas

- a) Prieš įgaliojant asmenį vykdyti vairavimo egzaminus, tas asmuo turi sėkmingai užbaigti valstybės narės numatytą mokymo programą, kad įgytų 1 punkte nurodytą kompetenciją.
- b) Valstybės narės nustato, ar konkrečios mokymo programos turinys bus susijęs su įgaliojimu vykdyti vienos ar daugiau nei vienos vairuotojo pažymėjimų kategorijų vairavimo egzaminus.

2) Egzaminai

- a) Prieš įgaliojant asmenį vykdyti vairavimo egzaminus, tas asmuo turi įrodyti, kad jo žinios, išmanymas, įgūdžiai ir gebėjimai, susiję su 1 punkte išvardytais dalykais, yra pakankamo lygio.
- b) Valstybės narės vykdo egzaminavimo procesą, kurio metu tinkamu pedagoginiu metodu įvertinama 1 punkte, ypač 1.4 punkte nurodyta asmens kompetencija. Egzaminavimo procesas turi būti prieinamas¹⁹ ir apimti teorinę ir praktinę dalį. Tam tikrais atvejais gali būti naudojamas įvertinimas kompiuteriu. Kiekviena valstybė narė savo nuožiūra nustato išsamią informaciją apie egzaminų ir vertinimų pobūdį ir trukmę.
- c) Valstybės narės turi nuspręsti, ar konkretaus egzamino turinys susijęs su įgaliojimu vykdyti vienos ar daugiau nei vienos vairuotojo pažymėjimų kategorijų vairavimo egzaminus.

4. Kokybės užtikrinimas ir periodinis mokymas

1) Kokybės užtikrinimas

- a) Siekdamas įtvirtinti vairavimo egzaminuotojų standartus, valstybės narės turi įdiegti kokybės užtikrinimo priemones.
- b) Kokybės užtikrinimo priemonės turi apimti egzaminuotojų priežiūrą darbe, jų tolesnį mokymą ir naują akreditavimą, nuolatinį profesinį tobulinimąsi ir jų vykdytų vairavimo egzaminų rezultatų periodišką peržiūrą.

¹⁹ Pagal Europos prieinamumo akte (2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų) nustatytus prieinamumo reikalavimus.

- c) Valstybės narės turi numatyti, kad kiekvienas egzaminuotojas būtų metus prižiūrimas, panaudojant 4.1 punkto b papunktyje išvardytas kokybės užtikrinimo priemones. Be to, valstybės narės turi užtikrinti, kad kiekvienas egzaminuotojas būtų tikrinamas kas per penkerius metus egzamino metu; bendra tikrinimo trukmė turi būti ne trumpesnė kaip pusė dienos, kad būtų galima stebėti kelis egzaminus. Nustačius problemas turi būti imtasi taisomųjų veiksmų. Priežiūrą vykdančio asmuo yra valstybės narės tam tikslui įgaliotas asmuo.
- d) Tais atvejais, kai egzaminuotojas yra įgaliotas vykdyti daugiau nei vienos kategorijos vairavimo egzaminus, valstybės narės gali numatyti, kad įvykdžius priežiūros reikalavimą, susijusį su vienos kategorijos egzaminais, įvykdomas reikalavimas, susijęs su daugiau nei vienos kategorijos egzaminais.
- e) Vairavimo egzaminavimo darbą turi stebėti ir prižiūrėti valstybės narės įgaliota institucija, kad būtų užtikrintas teisingas ir nuoseklus vertinimas.

2) Periodinis mokymas

- a) Valstybės narės turi numatyti, jog tam, kad vairavimo egzaminuotojai išlaikytų įgaliojimus, nepaisant kategorijų, kurioms jie yra akredituoti, jie turi lankyti:
 - i) būtinus reguliarius periodinius mokymo kursus, iš viso keturias dienas per dvejų metų laikotarpį, kad:
 - išlaikytų ir atnaujintų būtinas žinias ir egzaminavimo įgūdžius;
 - [...]įgytų naujos kompetencijos, kuri yra būtina vykdant jų profesinę veiklą;
 - užtikrintų, kad jie ir toliau vykdytų egzaminus pagal sąžiningus ir vienodus standartus;
 - ii) būtinus reguliarius periodinius mokymo kursus, iš viso ne mažiau kaip penkias dienas per penkerių metų laikotarpį, kad būtų gerinami ir palaikomi reikalingi praktinio vairavimo įgūdžiai.
- b) Valstybės narės turi imtis tinkamų priemonių, siekdamas užtikrinti, kad tiems egzaminuotojams, kurių darbas pagal taikomą kokybės užtikrinimo sistemą buvo įvertintas labai blogai, nedelsiant būtų surengti specialūs mokymai.
- c) Periodinis mokymas gali būti informavimo, mokymo klasėje, tradicinio ar elektroninio mokymo formos ir teikiamas individualiai ar grupėse. Jis gali apimti tuos naujo akreditavimo reikalavimus, kuriuos valstybės narės laiko tinkamais.

- d) Tais atvejais, kai egzaminuotojas yra įgaliotas vykdyti daugiau nei vienos kategorijos transporto priemonės vairavimo egzaminus, valstybės narės gali numatyti, kad įvykdžius periodinio mokymo reikalavimą, susijusį su vienos kategorijos egzaminais, įvykdomas reikalavimas, susijęs su daugiau nei vienos kategorijos egzaminais, jei tenkinama 4.2 punkto e papunktyje nustatyta sąlyga.
- e) Jei per 24 mėnesių laikotarpį egzaminuotojas nevykdė tam tikros kategorijos egzaminų, prieš tai, kai jam leidžiama vykdyti tos kategorijos vairavimo egzaminus, iš naujo atliekamas jo įvertinimas. Šis naujas įvertinimas gali būti atliekamas kaip 4.2 punkto a papunktyje nustatyto reikalavimo dalis.

5. **Įgytos teisės**

- 1) Valstybės narės gali leisti asmenims, įgaliotiems vykdyti vairavimo egzaminus anksčiau nei 2013 m. sausio 19 d., toliau vykdyti vairavimo egzaminus, nepaisant to, kad jiems nebuvo suteiktas leidimas pagal 2 punkte nurodytas bendrąsias sąlygas arba 3 punkte nustatytą pradinės kvalifikacijos procesą.
- 2) Nepaisant to, šiems egzaminuotojams turi būti taikomos 4 punkte nustatytos reguliarios priežiūros ir kokybės užtikrinimo priemonės.

V PRIEDAS

VAIRUOTOJŲ MOKYMO IR EGZAMINAVIMO MINIMALŪS REIKALAVIMAI, TAIKOMI JUNGINIAMS, KEMPERIAMS IR SUNKIESIEMS GREITOSIOS PAGALBOS AUTOMOBILIAMS, NURODYTIEMS 6 STRAIPSNIO 1 DALIES C PUNKTO ANTROS ĮTRAUKOS ANTROJE PASTRAIPOJE

1. Valstybės narės turi imtis būtinų priemonių, skirtų:
 - a) tvirtinti ir prižiūrėti 10 straipsnio 1 dalies d punkte numatytam mokymui arba
 - b) organizuoti 10 straipsnio 1 dalies d punkte numatytam įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminui.

A. Deriniai

1. Vairuotojų mokymo trukmė – ne mažiau kaip 7 valandos.
2. Vairuotojų mokymo turinys:

Vairuotojų mokymas turi apimti žinias, įgūdžius ir elgseną, aprašytus II priedo 2 ir 7 punktuose. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas transporto priemonės judėjimo dinamikai, saugos kriterijams, vilkikui ir priekabai (sukabinimo mechanizmui), tinkamam pakrovimui ir saugos detalėms.

Praktinė dalis turi apimti šiuos veiksmus: greitėjimą, lėtėjimą, važiavimą atbuline eiga, stabdymą, stabdymo atstumą, eismo juostų keitimą, stabdymą / kliūtis išvengimą, priekabos nukrypimą, priekabos atkabinimą ir sukabinimą su motorine transporto priemone, pastatymą;

kiekvienas mokymo dalyvis turi atlikti praktinę dalį ir pademonstruoti savo įgūdžius bei elgseną viešuosiuose keliuose.

mokymui naudojami transporto priemonių junginiai turi atitikti tą vairuotojo pažymėjimo kategoriją, kurią gauti dalyviai siekia.

3. Įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzamino trukmė ir turinys

Egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti tokie, kad pakaktų laiko įvertinti 2 punkte nustatytus įgūdžius bei elgseną.

B. Kemperiai arba sunkieji greitosios pagalbos automobiliai

1. Vairuotojų mokymas trunka ne trumpiau kaip 7 valandas ir gali būti organizuojamas viešuosiuose keliuose arba uždaroje trasoje.

2. Vairuotojų mokymo turinys:

vairuotojų mokymas turi apimti žinias, įgūdžius ir elgseną, aprašytus II priedo 2 punkte ir, kai tai taikoma C1 kategorijai, 8 punkte. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas transporto priemonės judėjimo dinamikai, saugos kriterijams, tinkamam pakrovimui ir saugos detalėms.

Praktinė dalis turi apimti šiuos veiksmus: greitėjimą, lėtėjimą, važiavimą atbuline eiga, stabdymą, stabdymo atstumą, eismo juostų keitimą, stabdymą / kliūtis išvengimą, pastatymą.

Mokymui naudojamos transporto priemonės turi atitikti tą vairuotojo pažymėjimo kategoriją, kurią gauti dalyviai siekia.

3. Įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzamino trukmė ir turinys

Egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti tokie, kad pakaktų laiko įvertinti 2 punkte nustatytus įgūdžius bei elgseną.

VI PRIEDAS

VAIRUOTOJŲ MOKYMO IR EGZAMINAVIMO MINIMALŪS REIKALAVIMAI, TAIKOMI A KATEGORIJS MOTOCIKLAMS (NUOSEKLUS PERĖJIMAS)

1. Valstybės narės turi imtis būtinų priemonių, skirtų:
 - a) tvirtinti ir prižiūrėti 10 straipsnio 1 dalies c punkte numatytam mokymui arba
 - b) organizuoti 10 straipsnio 1 dalies c punkte numatytam įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzaminui.
 2. Vairuotojų mokymo trukmė – ne mažiau kaip 7 valandos.
 3. Vairuotojų mokymo turinys:

vairuotojų mokymas turi apimti visus II priedo 6 punkte nurodytus aspektus;

Kiekvienas mokymo dalyvis turi atlikti praktines mokymo dalis ir pademonstruoti savo įgūdžius bei elgseną viešuosiuose keliuose.

mokymui naudojami motociklai turi atitikti tą vairuotojo pažymėjimo kategoriją, kurią gauti dalyviai siekia.
 4. Įgūdžių ir elgsenos patikrinimo egzamino trukmė ir turinys
- Egzamino trukmė ir nuvažiuotas atstumas turi būti pakankami, kad būtų galima įvertinti šio priedo 3 punkte nustatytus įgūdžius ir elgseną.